

OBSAH:	1 - 2
ÚVOD	3 - 10
1. SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA A IDENTIFIKÁCIA,	10
1.1. Popis obce a základné geografické údaje	10 - 11
1.2. Obyvateľstvo – miera ekonomickej aktivity	11 - 12
1.3. Dôchodková situácia obyvateľstva	12
1.4. Evidovaní nezamestnaní	12 - 13
1.5. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov	13 - 14
1.6. Zdravotné a sociálne služby	14
1.7. Stavebníctvo a bytová výstavba	14 - 17
1.8. Vývoj počtu a štruktúra podnikateľských subjektov	17 - 18
1.9. Analýza poľnohospodárstva a rozvoj vidieka	18 - 20
1.9.1. Lesné hospodárstvo	20
1.9.2. Rozvoj vidieka	20 - 23
1.10. Analýza stavu životného prostredia	23
1.10.1. Vodovodná a kanalizačná sieť, životné prostredie	23 - 28
1.10.2. Odpadové hospodárstvo	28 - 32
1.10.3. Ovzdušie a klimatické zmeny	32 - 33
1.11. Vybavenosť obce dopravnými a technickými vybaveniami	33
1.11.1. Cestná infraštruktúra	33 - 34
1.11.2. Energetika	34 - 35
1.11.3. Telekomunikačná a informačná infraštruktúra	35 - 36
2. STRATEGICKÁ VÍZIA	36 - 39
2.1. Technická infraštruktúra	39 - 40
2.2. Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry	40
2.3. Zásobovanie obce energiou a úspora energie	40 - 41
2.4. Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry	41
3. CESTOVNÝ RUCH, KULTÚRA A VZŤAHY	41 - 52
3.1. Vybudovanie systému verejnoprávnych partnerstievni	52 - 53
3.2. Osveta, výchova a vzdelávanie v súlade s potrebami	53
3.3. Rozvíjať vidiecky turizmus v kombinácii s agroturizmom	53 - 54
3.4. Zlepšenie podmienok pre rozvoj MSP v oblasti služieb	54
3.5. Zachovať kultúrno-historické dedičstvo	54 - 55
3.6. Skvalitniť informačný a orientačný systém	55
3.7. Rozvoj cezhraničnej spolupráce	55
4. PODPORA A ROZVOJ PODNIKANIA	56
4.1. Stabilizácia a rozvoj existujúcich výrobných kapacít	56
4.2. Optimalizácia obecnej štruktúry a kvality subjektov	56 - 57
4.3. Vybudovanie a rozvoj dopravnej infraštruktúry	57
4.4. Dobudovanie a rozvoj inžinierskych sietí	57

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

4.5. Rozvoj telekomunikačných sietí	58
4.6. Efektívne umiestňovanie nezamestnaných na trhu práce	58
4.7. Posilňovanie sociálneho kapitálu	58
5. POĽNOHOSPODÁRSTVO A VIDIECKY ROZVOJ	59
5.1. Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF	59
5.2. Podpora dynamického rozvoja prvovýroby a priemyslu	59 - 60
5.3. Ochrana PPF	60
5.4. Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore	60
6. SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	61
6.1. Zvýšenie kvality sociálnych služieb	61
6.2. Dosiahnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie	61
7. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	62 - 66
7.1. Ochrana a racionálne využívanie vôd, zabezpečenie pitnej vody	67
7.2. Minimalizácia vzniku odpadov, ekologické nakladanie s odpadmi	67
7.3. Ochrana racionálne využívanie pôd	68
7.4. Ochrana ovzdušia	68
7.5. Environmentálna osвета, výchová a vzdelávanie	68 - 69
8. VZDELÁVANIE, ŠKOLSTVO, ŠPORT	69 - 70
8.1. Rozvoj vzdelávania	70 - 71
8.2. Zvýšenie vzdelanostnej úrovne občanov	71
8.3. Šport	72
9. VÝSTAVBA V OBCI	72 - 75
10. FINANČNÉ ZABEZPEČENIE	75
11. RÁMEC OPATRENÍ VLÁDY	75 - 76
11.1. Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020	76 - 82
11.2. Oblasť legislatívy a oblasť inštitucionálnej podpory	82 - 89
11.3. Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020	89 - 95
11.4. Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020	95 - 96
11.5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022	96 - 98
11.6 Program odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020	98 - 99
ZÁVER	99 - 100

ÚVOD

Tvorba Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce vychádza z metodického hľadiska zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

PHSR je strednodobým programovým dokumentom, ktorý určuje hlavné smery rozvoja obce do roku 2020 s dopadom do roku 2022 a je východiskom pre rozvojové aktivity obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja poskytuje komplexný pohľad na súčasný stav hospodárskeho a sociálneho rozvoja a stanovuje strategické ciele, rozvojové priority a strategické oblasti, v súlade s cieľmi:

- Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2014 – 2020

- Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

- Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022

- Integrovaným regionálnym operačným programom 2014 – 2020

- Programom odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja vypracoval Ing. Ondarišin Ján a kolektív v súčinnosti so starostom obce, obecným zastupiteľstvom a ďalšími partnerskými právnickými a fyzickými osobami inštitúciami, úradmi, vrátane tretieho sektora.

Z metodického hľadiska práce sme vychádzali:

- z platnej legislatívy
- zo skúseností spracovateľského tímu získaných pri programovaní predvstupových a štrukturálnych fondov založených na metodike uvedenej v Manuáli projektového cyklu Európskej komisie.

Spracovanie PHSR obce sa z metodického hľadiska riadilo najmä:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Spracovanie PHSR kraja sa riadi zákonom č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja. PHSR kraja predstavuje strednodobý strategický dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii. Pri jeho vypracovaní sa uplatňuje princíp partnerstva, čo znamená spoluprácu s príslušnými najdôležitejšími socioekonomickými partnermi v regióne.

Pri vypracovaní PHSR na roky 2014 - 2020 s dopadom do roku 2022, sme vychádzali z týchto základných právnych noriem a dokumentov záväzných v SR a EÚ:

zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

- zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
- zákon č. 350/1994 Z.z. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon)
- zákon č. 384/1997 Z.z. o divadelnej činnosti
- zákon č. 61/2000 Z.z. o osvetovej činnosti
- zákon č. 183/2000 Z.z. o knižniciach
- zákon č. 88/2001 Z.z. o sociálnej pomoci
- zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov
- zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch

Nový zákon o odpadoch č. 79/2015 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov, nadobudol účinnosť 1. januára 2016

- zákon č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov
- zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky
- zákon č. 446/2001 Z.z. o majetku vyšších územných celkov
- zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu
- zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- zákon č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve
- zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy
- zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti
- zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve
- zákon č. 579/2004 Z.z. o záchranej zdravotnej službe
- zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách
- zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
- zákon č. 28/2009 Z.z. o telesnej kultúre
- zákon č. 184/2009 Z.z. o odbornom vzdelávaní a príprave
- zákon č. 206/2009 Z.z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty
- zákon č. 513/2009 Z.z. o dráhach
- zákon č. 514/2009 Z.z. o doprave na dráhach
- zákon č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní
- zákon č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu
- zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja sa zohľadňovali už jestvujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

- celoštátnej,
- regionálnej, lokálnej úrovne,
- lokálnej úrovne - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2005 – 2015
- ako aj cezhraničné a európske strategické dokumenty.

Kľúčom v procese tvorby stratégie je sociálna a občianska mobilizácia. Ľudia z celého spektra oblastí a záujmov v obci – obyvatelia obce, športovci, turisti, ľudoví umelci, učitelia, mamičky na materskej dovolenke, dôchodcovia. Vytvorením dobrých podmienok pre tvorivosť, otvorenie mysle, podnecovanie sa k ľudskosti a partnerstvu.

Základom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je teda OBČAN, presnejšie povedané aktívny občan nastavujúci rozvoj svojej obce. Prvými krokmi tvorby PHSR je zostavenie kvalitných, relevantných a výpovedných analýz a popri tom výber a oslovenie členov pracovného tímu. Je nevyhnutné zorientovať tím v základnej metodike, spôsobe práce, vnútorných pravidlách, harmonograme spoločnej práce a pod. Preto z viacerých metodík tvorby PHSR preferujeme metodiku „od vízie ku stratégii“. Základom je *tvorba vízie obce v danom strednodobom horizonte*. Zadanie pre pracovný tím znie: „detailne mi popíšte svoju predstavu o obci o 10 - 15 rokov. Po definovaní vízií nasleduje ďalší krok – *tvorba SWOT analýz*. Druhým krokom problémovej analýzy je vzájomné porovnávanie váhy a vzťahov medzi najvážnejšími problémami. V praxi sa najviac osvedčuje tzv. *logická matica*, prípadne metóda *stromu problémov*. Metóda stromu problémov má svoje nedostatky a jej využitie v problémovej analýze odporúčame iba so skutočne skúseným metodikom.

Výstupom dobre urobenej problémovej analýzy je zedefinovanie tzv. „*kľúčových problémov*“, ktoré *tvoria chrbticu celej stratégie*. Na záver formulujeme *globálny problém*, ktorý v sebe obsahuje a spája všetky kľúčové problémy.

Pomocnými postupmi pri tvorbe stratégie je jednoduchá *analýza potenciálu územia a disparít rozvoja*, v ktorých konkrétnejšie prepájame výstupy auditu územia a problémovej analýzy.

Stratégia

Ak máme detailne a dostatočne analyzované všetky problémy, pristupujeme ku ďalšiemu kroku – *stanoveniu cieľov a ich štruktúry*. Formulovanie cieľov od globálneho cieľa stratégie cez strategické, všeobecné k špecifickým cieľom je v prípade kvalitne urobenej problémovej analýzy už iba jednoduchým preformulovaním problémov na jednotlivých úrovniach do podoby cieľov.

Súčasťou spracovania stratégie je aj preformulovanie a úprava vízie rozvoja obce. Strategická časť je v kocke tvorená systémom rozvojových cieľov obce ako základného východiska pre spracovanie realizačnej časti PHSR.

Po stanovení vízie a cieľov rozvoja pristupujeme k *hľadaniu riešení - PROGRAMOVANIU*. Ak sme schopní dostatočne analyzovať problém na všetkých jeho úrovniach, hľadanie čiastkových riešení problému je formulovanie riešení vcelku nie veľmi zložitý proces. Začíname od návrhov riešení pri najmenších príčinách problému a pokračujeme ku dôsledkom, až na samý vrchol – ku problému. V prípade dobrého štruktúrovania analýzy problému a následne strategickej časti sme bezprostredne po hľadaní riešení schopní *definovať aktivity ktoré musíme urobiť aby*

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

sme problém odstránili a priority a opatrenia, ktoré prijmeme, aby sme sa dostali čo najbližšie k želanému stavu – vízii a naplnili jednotlivé úrovne cieľov.

Program tvorí premyslené a detailné usporiadanie krokov, ktoré nám spôsobujú zmenu. Ďalším metodickým krokom je teda *logické usporiadanie všetkých jednotlivých aktivít, úloh, opatrení, priorít strategických a špecifických cieľov do jedného celku.*

Východiskom pre vytvorenie systému Priorít a Opatrení je štruktúra Strategických a špecifických cieľov, pričom úrovni strategických cieľov zodpovedá úroveň priorít a úrovni špecifických cieľov zodpovedá úroveň opatrení. V zásade na úrovni obcí, najmä menších obcí každému strategickému cieľu zodpovedá jedna priorita, zatiaľ čo na naplnenie špecifického cieľa býva často potrebných niekoľko opatrení. Veľmi často je programová štruktúra ešte delená podľa prioritných oblastí, ktoré boli formulované ešte v štádiu spracovania SWOT analýz.

Veľmi dôležitou časťou, je časový harmonogram realizácie PHSR, sledovanie plnenia dokumentu, ako základného východiska pre jeho doplnenie a aktualizáciu. Tento dokument môže byť doplňovaný a aktualizovaný podľa výziev a potrieb obce a jej obyvateľov.

Východiskové dokumenty a podklady pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja:

- Národný strategický referenčný rámec SR 2014 – 2020
- Program rozvoja vidieka 2014 – 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022
- Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020
- Program odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020

Štatistické informácie, správy, hodnotenia a stanoviská partnerských organizácií:

- Štatistický úrad SR
- Iné právnické a fyzické osoby
- Vlastné zdroje z prieskumu
- *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2005 – 2015*
- **SPOLOČNÝ ÚZEMNÝ PLÁN OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE**

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je základný programový a výkonný dokument, spracovaný za účelom riešenia súčasných závažných ekonomických a sociálnych problémov za efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu (ekonomického, prírodného i demografického).

Poslaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len Plán rozvoja) je navrhnuť systematickú a funkčnú trvalú rozvojovú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce pri využití vnútorných finančných zdrojov a štrukturálnych fondov EÚ. Má logickú štruktúru, keď na základe vykonanej analýzy formuluje ciele a stratégiu ďalšieho rozvoja obce.

Účel vypracovanie PHSR:

1. Povinnosť mať PHSR obce stanovuje zákon.
2. PHSR je prostriedok, ako získať viac bodov pri žiadostiach o financovanie najmä z EÚ fondov a zvyšuje väčšiu šancu na zisk externých finančných prostriedkov.
3. Dokument slúži na dobrú prezentáciu práce obce a obecného zastupiteľstva pred občanmi obce, ale i mimo nej.
4. Zhrnú sa informácie o tom, čo ľudia v obci naozaj chcú.
5. Stanovenie si jasných, konkrétnych cieľov a priorít rozvoja obce a zadefinovanie ciest ako ich dosiahnuť, ktoré zásadne napomáha riadenému a trvalo udržateľnému rozvoju obce.
6. PHSR ako strednodobý záväzný program schválený zastupiteľstvom je nástrojom na zachovanie jednotnej línie rozvoja obce aj pri zmenách vedenia obce a politických zmenách.

Plán rozvoja obce pozostáva z nasledujúcich častí:

- sociálno-ekonomickej analýzy obce a identifikácie možností rozvoja formou súhrnnej analýzy,
- stratégiu rozvoja jej priorít a opatrení potrebných na ich naplnenie,
- finančného zabezpečenia.

Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socioekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci globálnych a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dáva súhrnný pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého až kritického stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehlbovaniu jestvujúcich problémov. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na aktivizáciu vnútorných potenciálov v obci a na podporu ich dlhodobého rozvoja do roku 2020.

Rozhodnutím ministra výstavby a regionálneho rozvoja č. 3/2007 bol stanovený Zoznam pólov rastu pre Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 – 2013. Základným podkladovým dokumentom pre spracovanie zoznamu bola Konceptia územného rozvoja SR 2001.

Obce boli zadelené do nasledovných 5 kategórií:

- inovačné póly rastu,
- kohézne póly rastu v záujmovom území inovačných pólov rastu,
- kohézne póly rastu mimo záujmového územia inovačných pólov rastu,
- obce, ktoré nie sú pólmi rastu ležiace v záujmovom území inovačných pólov rastu,
- obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmových území.

Obec Šamudovce bola zaradená v súhrnom prehľade štruktúry sídiel v kraji Košice medzi obce, ktoré nie sú pólmi rastu ležiace v záujmovom území inovačných pólův rastu.

Finančné zabezpečenie hovorí o zdrojoch financovania, ktoré sú zo zdrojov EÚ a vnútorné (štátne, vlastné a iné).

Z analýzy sociálno-ekonomickej situácie obce vyplynuli nasledovné rozhodujúce silné stránky:

- výhodná geografická poloha obce v rámci regiónu Michalovce a Košického kraja,
- dobré prírodné podmienky michalovského regiónu,
- výhodná poloha obce v regionálnom záujme pre rozvoj cestovného ruchu, turistiky a agroturistiky,
- blízkosť Vihorlatských vrchov a CHKO Vihorlat s možnosťou turistického a rekreačného vyžitia,
- blízkosť Zemplínskej šíravy,
- Chránená krajinná oblasť Latorica,
- Chránené vtáčie územie Medzibodrožie,
- Senianská ornitologická rezervácia,
- Senianské rybníky – Čierna voda,
- vybudovaná vodovodná sieť,
- voľné plochy pre rozvoj drobného priemyslu a zavádzanie nových výrobných odborov,
- pôdny fond pre pestovanie klasických plodín, rozvoj poľnohospodárskej výroby,
- kultúrne dedičstvo, kostoly,
- Mikroregión Laborecká niva,
- Miestna akčná skupina DUŠA, občianske združenie,
- Slovenský poľovnícky zväz poľovnícke združenie "Jarabica",
- SPOLOČNÝ ÚZEMNÝ PLÁN OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE

Určujúcimi slabými stránkami obce sú:

- nedostatočná mikroekonomická adaptácia obce na podmienky trhového hospodárstva,
- zlepšenie služieb a obslužnosti,
- nevyhovujúca technická infraštruktúra najmä dobudovanie miestnych komunikácií a chodníkov,
- nelegálne skládky,
- chýbajúca kanalizačná sieť,
- potreba vybudovania sociálnych nájomných bytov a technickej infraštruktúry,
- nedostatočne využitie prostredie pre cestovný ruch, turistiku,
- nedostatok voľných finančných zdrojov pre rozvoj obce,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- stagnujúca úroveň kultúrneho kapitálu,
- nevyhovujúci stav informačnej infraštruktúry,
- slabnúci ľudský kapitál,
- záporné saldo migrácie.

V dôsledku závažných slabých stránok a nedostatočného akceleračného vplyvu silných stránok na sociálno-ekonomický rozvoj, obec nie je schopná vlastnými silami riešiť výrazné problémy a pre realizáciu hlavného cieľa i rozvojovej stratégie je potrebná pomoc štátu i EÚ.

Vychádzajúc zo záverov analýzy sociálno-ekonomickej situácie dlhodobým cieľom rozvoja obce je harmonický vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj územia, využitím hospodárskeho, demografického a prírodného potenciálu obce. Hlavným cieľom je zastaviť pokles hospodárskej a sociálnej úrovne obce a postupne zabezpečiť jej rast s cieľom dosiahnuť úroveň vyspelejších obcí Slovenska.

Plnením hlavného cieľa sa dosiahne rozvoj ekonomického potenciálu a ľudských zdrojov, ktoré sú podmienkou pre odstránenie existujúcich disparít.

Realizáciou opatrení, ktoré sú rozpracované v strategickej časti materiálu, konkrétnych projektov, ako aj súvisiacich kľúčových aktivít sa zabezpečí najmä:

A: v oblasti ekonomického rastu

- zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce,
- rozvoj malého a stredného podnikania,
- zvýšenie konkurencieschopnosti,
- zvyšovanie produktívneho potenciálu.

B: v oblasti zamestnanosti

- vytváranie efektívnych pracovných miest v súlade s požiadavkami trhu práce,
- podporovanie tvorbu produktov cestovného ruchu jeho marketing,
- zvýšenie stupňa finalizácie produkcie.

C: v oblasti zlepšenia vybavenosti obce a životného prostredia

- vybudovanie chýbajúcej infraštruktúry na úroveň porovnateľnú s priemerom v SR, dostavba dopravnej infraštruktúry,
- modernizácia budov vo vlastníctve obce,
- odstránenie nelegálnych skládok,
- vybudovanie kanalizácie,
- dobudovanie technickej infraštruktúry v lokalitách,
- vysporiadanie katastrálnych hraníc,
- zlepšenie informovanosti návštevníkov,
- rozvoj sociálnej infraštruktúry a tretieho sektora v súlade s trendmi EÚ,
- rozvoj podnikateľského prostredia a súvisiacej infraštruktúry,
- rozvoj cestovného ruchu,
- zabezpečenie udržateľnosti hodnotných území a ich rozširovanie v zmysle zákona 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny,
- využitie potenciál ekologicky čistého životného prostredia.

D: v oblasti rastu životnej úrovne

- zlepšenie dôchodkovej situácie občanov v obci,
- zlepšenie kvality života obyvateľov obce,
- rozvoj ľudských zdrojov,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- zabezpečenie dopravnej prístupnosti a obslužnosti územia,
- zlepšenie zdravotných a sociálnych služieb.

1. SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA A IDENTIFIKÁCIA MOŽNOSTI JEJ ROZVOJA

1.1. Popis obce a základné geografické údaje

Obec: ŠAMUDOVCE					
Kód ZUJ	523151	Ičo: 00325864	Región: Zemplín	Rozloha v ha	484
Kraj	Košický			Nadmorská výška	108 m n.m.
Okres	Michalovce				

Dôvody obstarania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Riešenie úlohy vyplýva z potreby vypracovať pre obec Šamudovce dlhodobú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. Cieľom spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je získať záväzný dokument pre ďalší rozvoj.

Názov obce: Šamudovce
Okres: Michalovce
Kraj: Košický
Výmera k. ú.: 4,84 km² (484 ha)
Počet obyvateľov: 632 /k 31.12.2016/

Na základe toho PHSR obce v záujmovom území plne rešpektuje:

- opatrenia pre zachovanie významných genofondových lokalít flóry, fauny a ekologický významných segmentov,
- SPOLOČNÝ ÚZEMNÝ PLÁN OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, LIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE

Vymedzenie riešeného územia

Katastrálne územie obce Šamudovce leží v severnej časti Východoslovenskej nížiny a starom agradačnom vale Laborca. Západná i východná časť chotára sa zvažuje do znížených nív Laborca a Duše so zamokrenými lúkami.

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. Časť

Je potrebné vysporiadanie katastrálnych hraníc obce, cca 9 ha územia obcí Lastomír a Krásnovce.

História sídla

Prvá zmienka o obci je z roku 1315 Samogh. V ďalšom historickom vývoji sa názov obce menil následovne: 1444 Somogá, 1773 Samudowcze, 1920 Šamudovce. Po maďarsky sa obec úradne nazývala Sámogy.

Obec patrila pod Zemplínsku župu, okres Michalovce, Prešovský kraj. Po roku 1960 sa obec začlenila pod okres Michalovce, Východoslovenský kraj.

Obec sa spomína 1315, keď sa stala majetkom Mikča z rodu Ákošovcov. Od 1403 patrila zemanom. Zemepáni sa často striedali – 1444 to boli Rozgonyiovci, 1492 Ujfalussyovci a iní. Od 1649 do 19. storočia tu mali podiel Szirmayovci. V roku 1715 bolo v obci 10 domácností, 1784 54 domov a 477 obyvateľov, 1828 49 domov a 363 obyvateľov. 1880 – 1910 sa mnohí vysťahovali. Za kapitalizmu sa zaoberali poľnohospodárstvom. V súčasnosti pracujú v priemyselných podnikoch na okolí a ako súkromní hospodáriaci roľníci.

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť Archeologické nálezy potvrdzujú,

V katastrálnom území obce Archeologický ústav SAV eviduje archeologické náleziská – nachádza sa lokalita s osídlením v mladšej dobe rímskej, na ktorom sa počas archeologického výskumu v 80-tych rokoch minulého storočia objavili významné nálezy, ktoré sú v súčasnosti uložené v Zemplínskom múzeu v Michalovciach. Je pravdepodobné, že výkopovými prácami pri stavebnej činnosti môže dôjsť k objaveniu ďalších archeologických nálezov, pretože táto časť Zemplína bola vo všetkých obdobiach praveku, včasnej doby dejinnej a stredoveku veľmi intenzívne osídlená.

Pamiatky:

Gréckokatolícky chrám zasvätený Ochrany presvätej Bohorodičky z roku 1801

Kostol – pravoslávny, barokovo-klasický z 1801

Kostol – evanjelický, modernistický z 1930, oltárový obraz od M. Jordána z 1928

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť

1.2. Obyvateľstvo – miera ekonomickej aktivity

Demografická krivka v obci má charakter mierneho nárastu až stagnácie. Hovoríme o stabilnej populácii.

V obci je menší rozvoj bytového fondu, malého a stredného podnikania, aktivity v oblasti cestovného ruchu sú doposiaľ malým prínosom rozvoja obce.

Rozhodujúcim faktorom ekonomickej prosperity územia s ohľadom na prírodné atraktivity bude rozvoj cestovného ruchu, malého stredného podnikania, rozvoj služieb. Tieto aktivity sú podmienené vybudovaním, resp. dobudovaním technickej infraštruktúry a masívnej podpore vidieckej rekreácie a turizmu.

Vývoj počtu obyvateľov

Počet obyvateľstva obce z hľadiska dlhodobého vývoja možno charakterizovať ako stagnujúci sa sídelný útvar s pozitívnym vývojom počtu obyvateľstva.

Podľa vývoja vekovej štruktúry predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo možno konštatovať, že v obci dochádza k postupnému znižovaniu podielu mladej populácie a naopak zvýšeniu podielu produktívnych vekových skupín. Toto zhoršenie vekovej štruktúry môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie a jej starnutie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Vzhľadom na funkciu sídla v oblasti turizmu a rekreácie má veľký význam počet dočasne prítomného obyvateľstva, ktoré má nároky na dopravu i služby občianskej vybavenosti.

V obci je prevaha rómskeho etnika, ktorá má posledných rokoch zvyšujúci sa počet obyvateľov.

Prirodzená reprodukcia- prirodzený pohyb

Prirodzený pohyb obyvateľstva je vyjadrením prirodzenej reprodukcie, je dôležitou kategóriou z hľadiska sledovania demografických kritérií a tvorí základný podklad pre spracovanie prognózy vývoja. Prirodzený pohyb vplýva na zmenu počtu, vekovej a pohlavnej štruktúry obyvateľov obce, prognóza v počte obyvateľstva je vzrastajúca.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Ekonomická aktivita patrí medzi základnú sociálno-ekonomickú klasifikáciu triedenia obyvateľstva. Obyvateľstvo sa triedi na ekonomicky aktívne a neaktívne.

Ekonomicky aktívne je obyvateľstvo, ktoré sa aktívnym spôsobom podieľa na hospodárskom živote. Obyvateľstvo zaoberajúce sa živnostenskou činnosťou sa považuje za ekonomicky aktívne.

Ekonomicky neaktívne je obyvateľstvo nezávislé, s vlastným zdrojom obživy a závislé, bez vlastného zdroja obživy, napr. ženy na materskej dovolenke, ženy v domácnosti, invalidi a pod.

Obyvateľstvo v obci je považované za ekonomicky aktívne. Celková vysoká ekonomická aktivita obyvateľstva súvisí s jeho vekovou štruktúrou, pre ktorú je charakteristické vysoké zastúpenie produktívnej zložky obyvateľstva.

Pohyb za prácou

V súvislosti s rozvojom hospodárstva SR v budúcnosti možno očakávať migráciu obyvateľstva z vidieka do miest. S ekonomickou aktivitou obyvateľstva úzko súvisí pohyb za prácou. Pohyb za prácou mimo obec, trvalého bydliska je jedným z faktorov vyrovnávajúcich zdroje a potreby pracovných síl a je podmienený prioritne, rozsahom a štruktúrou poskytovaných v mieste bydliska. Intenzívny pohyb za prácou, ktorý sa prejavuje vo veľkom rozsahu dochádzky a odchádzky za zamestnaním poukazuje na úzke pracovné väzby na sídelným útvar Michalovce.

1.3. Dôchodková situácia obyvateľstva

Z analýz vývoja počtu obyvateľov SR je úplne jasné, že dochádza k zvyšovaniu priemerného veku a následne aj k zvyšovaniu indexu starnutia. Za následok pribúdania počtu dôchodcov z 11,6 % na 20 %, ako aj úbytok produktívneho a predproduktívneho obyvateľstva zo 17,1 % na 13 %.

V súvislosti s uvedenými súčasnými tendenciami vývoja obyvateľov u nás, jeho starnutia. Je možné predpokladať tento vývoj s urýchlením postupu starnutia na nadväzným negatívnym dosahom na verejný rozpočet. Uvedené zmeny vo vekovom zložení vidieckeho obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažaní jeho obyvateľstva v poproduktívnom veku.

1.4. Evidovaní nezamestnaní

Rast zamestnanosti ovplyvnil aj nezamestnanosť. V dôsledku nerovnomerného rozvoja potenciálu jednotlivých regiónov existujú značné regionálne rozdiely. Nezamestnanosť je spôsobená poklesom dopytu pracovných síl v dôsledku

nepriaznivej ekonomickej situácie hospodárskej základne a znižovania počtu voľných pracovných miest. Medziročne sa počet evidovaných nezamestnaných zvyšuje. Väčšina nezamestnaných je z obyvateľstva, ktoré nemá kvalifikačné vzdelanie.

1.5. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry je predpokladom vyššej kvality vzdelávania a vyššej miery vzdelanosti obyvateľstva na danom území. Vzdelanejšie obyvateľstvo významnejšie prispieva k ekonomickému rastu a k rastu životnej úrovne. Vzdelanostnú úroveň a schopnosť uplatnenia na trhu práce je možné ovplyvniť cieľenými rekvalifikačnými programami.

Využitím prostriedkov z fondov dôjde k zlepšeniu situácie všetkých nezamestnaných obyvateľov obce.

Európsky sociálny fond (ESF) - je hlavným finančným nástrojom, ktorým Európska únia transformuje svoje strategické ciele v oblasti politiky zamestnanosti do konkrétnych aktivít zameraných na zlepšenie odbornej kvalifikovanosti, ďalej na systémy vzdelávania a následný rast pracovného potenciálu občanov Spoločenstva. Fond bol založený Zmluvou z Ríma (25. 3. 1957) a je najstarším štrukturálnym fondom EÚ.

Pomoc z ESF je nasmerovaná na:

- zaradenie nezamestnaných a znevýhodnených sociálnych skupín do pracovného života;
- boj proti dlhodobej nezamestnanosti;
- uľahčenie integrácie mladých ľudí do pracovného procesu;
- adaptáciu pracujúcich na procesy modernizácie v priemysle;
- vyrovnanie príležitostí pre ženy a mužov;
- integráciu postihnutých osôb do pracovného života.

ESF prispieva k prioritám Spoločenstva, pokiaľ ide o posilňovanie hospodárskej a sociálnej súdržnosti prostredníctvom zlepšovania možnosti zamestnania sa a pracovných príležitostí, o podporu vysokej úrovne zamestnanosti a zvyšovanie počtu a kvality pracovných miest. Robí tak prostredníctvom podpory politik členských štátov, ktoré sú zamerané na dosiahnutie plnej zamestnanosti a kvality a produktivity práce, na podporu sociálnej inklúzie vrátane prístupu znevýhodnených osôb k zamestnaniu a na zníženie národných, regionálnych a miestnych rozdielov v zamestnanosti.

Pri plnení uvedených úloh ESF podporuje priority Spoločenstva, pokiaľ ide o potrebu posilnenia sociálnej súdržnosti, zvyšovania produktivity a konkurencieschopnosti a podporovania hospodárskeho rastu a trvalo udržateľného rozvoja. ESF pritom zohľadní príslušné priority a ciele Spoločenstva v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, zvyšovania účasti ekonomicky neaktívnych osôb na trhu práce, boja proti sociálnemu vylúčeniu, najmä vylúčeniu znevýhodnených skupín, akými sú osoby so zdravotným postihnutím, a podpory rovnosti medzi ženami a mužmi a nediskriminácie.

Päť oblastí politik ESF:

- rozvoj a presadzovanie aktívnej politiky trhu práce,
- podpora rovnakých príležitostí pre všetkých v prístupe na trh práce, s osobitným dôrazom na tých, ktorým hrozí vylúčenie zo spoločnosti,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- presadzovanie a zlepšovanie odbornej prípravy, vzdelávania a poradenstva ako súčasť politiky celoživotného vzdelávania,
- podpora kvalifikovanej, vzdelanej a prispôsobivej pracovnej sily, inovácie a flexibilnej organizácie práce, rozvoj podnikavosti a podmienok umožňujúcich vytváranie pracovných miest a podpora znalostí a rozvoj ľudského potenciálu vo výskume, vede a technike;
- osobitné opatrenia na zlepšenie prístupu žien na trh práce a ich účasti na ňom, vrátane ich rozvoja ich pracovnej kariéry, prístupu k novým pracovným príležitostiam a zakladania podnikov a na zníženie vertikálnej a horizontálnej segregácie na základe pohlavia na trhu práce.

ESF predstavuje spôsob vytvárania väčšieho množstva a lepších pracovných miest. Európsky sociálny fond (ESF) je jedným zo štrukturálnych fondov EÚ založený s cieľom znižovať rozdiely v oblasti prosperity a životnej úrovne v medzi členskými štátmi a regiónmi EÚ a tak podporovať hospodársku a sociálnu súdržnosť.

Cieľom ESF je podpora zamestnanosti v EÚ. Napomáha pripravenosti zamestnancom a firmám v rámci členských štátov EÚ čeliť novým, globálnym výzvam.

- Financovanie je rozdeľované medzi členské štáty a regióny, a to hlavne medzi tie, ktorých hospodársky vývoj postupuje pomalšie.
- Je kľúčovým prvkom stratégie EÚ týkajúcej sa rastu a zamestnanosti pri zameranej na skvalitnenie života občanov EÚ poskytnutím lepších kvalifikácií a lepších vyhládok na zamestnanie.

Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach

Fond sociálneho rozvoja (FSR) začal s realizáciou národného projektu Terénna sociálna práca v obciach (NP TSP), podporeného v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Cieľom národného projektu TSP je zabezpečiť efektívny spôsob podpory výkonu TSP v obciach, ktorým sa obce odbremení od doterajšieho spôsobu administrácie dopytovo orientovaných projektov, ktorý podnieti ďalší rozvoj a skvalitnenie výkonu terénnej sociálnej práce.

1.6. Zdravotné a sociálne služby

V riešenom území sa nenachádza zdravotnícke zariadenie. Obyvatelia využívajú odborné zdravotnícke zariadenia v Michalovciach. Budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry napomáha povzniesť poskytovanie sociálnej starostlivosti a služieb na kvalitatívne vyššiu úroveň, čo prispieva ku skvalitneniu života občanov závislých na zariadeniach sociálnej starostlivosti. Budovanie a rozvoj zdravotníckej infraštruktúry vedie k vyššej úrovni poskytovania zdravotnej starostlivosti a služieb, čím sa vytvára základ pre zlepšenie zdravia a kvality života obyvateľstva.

1.7. Stavebníctvo a bytová výstavba

Urbanistická kompozícia je proces, v ktorom sú všetky hmotné i nehmotné zložky sídelného útvaru, súčasne s riešením funkčno-prevádzkových a organizačných predpokladov, integrované v jednotiacom estetickom poriadku. Najvýznamnejšiu úlohu hrá pri tom estetický aspekt, ktorý nemožno nahrádzať racionálnym riešením funkčných, prevádzkových, komunikačných a iných vzťahov.

Sídelný útvar treba chápať ako hmotný a priestorový celok, ktorého jednotlivé časti majú byť organický navzájom previazané. Všetky hmotné i nehmotné zložky

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

sídelného útvaru, súčasne s riešením funkčno-prevádzkových a organizačných predpokladov, majú byť harmonicky zjednotené v jednotiacom estetickom poriadku. Ide o estetickú usporiadanosť foriem a súčasné vylúčenie nesúvislých rušivých momentov.

Existujúci systém treba zachovať dodržaním uličnej čiary a kompozície sídla, ako aj charakteru zástavby v blokoch jednotlivých objektov zástavby.

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je potrebné sa zamerať na obnovu jestvujúceho bytového fondu, zvýšenie jeho kvality a modernizáciu, taktiež výstavbu sociálnych bytov.

Prestavbu a výstavbu v okolí jadra riešiť tak, aby sa nenarušila kultúrno-historická, a urbanistická kvalita jadra a jeho urbanistický pôdorys. Jadro si v rámci riešenia vyžaduje zvýšenú pozornosť k urbanistickým hodnotám a bude nutné jeho modernizáciu. Je potrebné vybudovanie nájomných obecných bytov v súlade s Územným plánom.

Navrhované nové plochy pre bytovú zástavbu v lokalitách:

- západná časť lokalita „Drážky“
- juhozápadná časť lokalita „Záhumienky“,
- využitie nadrozmerých záhrad a prieluk v obci.

Tieto aktivity budú realizované po vysporiadaní katastrálnych hraníc obce, cca 9 ha územia obcí Lastomír a Krásoviec.

Je nevyhnutné zachovávať panorámu sídla a zakomponovať ho do prírodného prostredia. Okrem toho bude potrebné:

- dodržať priestorové usporiadanie sídla, ktoré vychádza z rozloženia hmôt v pôdoryse, z výškového usporiadania a spojenia s celým okolím,
- do jadra situovať funkčne aktivity nevyvolávajúce nároky na veľkoplošné asanácie, ktoré možno situovať v existujúcich plošných a priestorových podmienkach s cieľom morálnej a fyzickej rekonštrukcie jadra,
- nelokalizovať tu zariadenia, ktorých plošné a objemové nároky presahujú mierku a štruktúru zástavby jadra,
- novú zástavbu prispôbiť výškovej hladine okolitých objektov ako aj mierku a tvarosloviu okolitej zástavby,
- riešiť prieluky, ktoré je možné využiť na výstavbu,
- zmodernizovať znehodnotený a nevyužívaný bytový fond,
- v súvislosti s týmto riešením navrhujeme postupovať s konkrétnym stavebno-technickým zameraním a vyhodnotením jestvujúcich funkcií objektov a na tomto podklade navrhnúť možný spôsob prestavby a dostavby,
- lokalizáciu prevažnej časti občianskej vybavenosti umiestňovať na hlavnej kompozičnej osi, a to v pôvodnej trase, aby sa posilnil jej kultúrno-spoločenský charakter,
- zachovať štýl vidieka,
- na hlavnú kompozičnú os umiestňovať zariadenia obchodu a služieb, prípadne administratívy tak, aby bola atraktívna aj pre pasantov.

V rámci urbanisticko-výtvarných pomerov je potrebné rešpektovať štruktúru pôvodne zastavaných častí sídla a hlavne v ich centrálnych polohách im ponechať výraz pôvodnej zástavby, prípadne nenásilnou dostavbou a modernizáciou starších objektov doceliť kvalitu, ktorá by s ňou korešpondovala.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Okrem zachovania architektonicko-urbanistických pomerov je zároveň potrebné zachovať a kompozične umocniť solitéry s historickou hodnotou. Pri novej výstavbe a modernizácii treba rešpektovať v týchto lokalitách architektonický tvar domu typický pre toto prostredie.

Vzhľadom na súčasnú hladinu a charakter zástavby navrhujeme podmienky realizácie novej zástavby :

- v architektúre sa musí rešpektovať hmotné usporiadanie, kompozícia a mierka s okolitou súčasnou zástavbou,
- objekty pre novú individuálnu bytovú výstavbu budú 1 - 2 podlažné so šikmou strechou a podkrovím, ktorých horizont by nemal prevyšovať súčasnú hladinu striech okolitej zástavby.

V najbližšom návrhovom období bude potrebné zamerať sa na riešenie týchto problémov:

- modernizácia obecných budov,
- znížiť obsah odpadu bytového fondu, neuvažovať s celoplošnými sanáciami,
- vybudovanie nájomných obecných bytov,
- zvýšiť rozsah modernizácie, opráv a údržby jestvujúceho bytového fondu,
- využívať rôzne netradičné formy získavania bytov, ako prístavby, nadstavby, podkrovné byty a pod.,
- vytypovať vhodné lokality pre novú bytovú výstavbu,
- humanizácia obytného prostredia,
- zabezpečiť širšiu škálu druhov a foriem bývania vzhľadom na diferenciáciu potrieb a možnosti rôznych sociálnych skupín obyvateľstva.

Modernizácia bytového fondu, ako i nová výstavba podporia tendencie smerujúce k stabilizácii súčasnej štruktúry. Riešená zóna sa v ňom prezentuje rekreačným charakterom s nosnou funkciou obytnou.

V zásadách urbanistickej koncepcie sa hovorí:

1. sídlo považovať za súčasť štruktúry HSA Michalovce s bezprostrednou nadväznosťou na rekreačný ráz krajinného územného celku,
2. vybudovanie nájomných obecných bytov,
3. pri ďalšom rozvoji považovať za hlavné kritéria rekreačnú a obytnú funkciu, nové objekty realizovať formou sústredených IBV v súlade s urbanistickým návrhom,
4. občiansku vybavenosť doplniť o zariadenia podľa návrhu,
5. rekreačné zariadenia v sídle umiestňovať a povoľovať reprofiliáciu obytných objektov pre individuálnu rekreačnú a chalupársku, umožniť ju aj formou ubytovania v súkromí,
6. rozvoj poľnohospodárskej výroby,
7. rozvoj cestovného ruchu a vidieckeho turizmu,
8. podpora a rozvoj malého a stredného podnikania.

OBČIANSKA A TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ

- Predajňa potravinárskeho tovaru
- Verejný vodovod
- Rozvodná sieť plynu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- Komunálny odpad
- Využívaný komunálny odpad
- Zneškodňovaný komunálny odpad
- Základná škola

Správa:

- Obecný úrad,

Špecifická a technická vybavenosť:

- Farské úrady – pravoslávnej a gréckokatolíckej cirkvi, Dom smútku, cintorín.

1.8. Vývoj počtu a štruktúra podnikateľských subjektov

Komerčnú vybavenosť reprezentujú zariadenia, ktorých kapacitný rozsah a druhovú štruktúru reguluje trh na základe dopytu a ponuky. Do komerčnej vybavenosti patrí sféra obchodu verejného stravovania, ubytovania a služieb. V tejto oblasti občianskej vybavenosti sa ako prvá začala transformácia ekonomiky na trhové hospodárstvo. Cieľom procesu bolo podporiť rozvoj malého a stredného podnikania a vytvoriť predpoklady pre rozvoj pestrej ponuky v oblasti služieb a tým vytvoriť nové pracovné príležitosti. V obci je zastúpenie živnostníkov a súkromne hospodáriaci roľníci.

Zamestnanosť

Hospodársky rast Slovenska meraný tempom rastu HDP prevyšuje priemer krajín EÚ. Napriek nižšej konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky preda len postupne dochádza k pozitívnym zmenám, a tak sa približujeme k štruktúre ekonomík vyspelých krajín Európy. Klesá podiel poľnohospodárstva, stabilizuje sa podiel stavebníctva a priemyslu a stúpa podiel služieb na tvorbe HDP.

Mládež v pohybe je komplexným balíkom politických iniciatív v oblasti **vzdelávania a zamestnanosti** mladých ľudí v Európe. Táto iniciatíva, ktorá bola odštartovaná v roku 2010, je súčasťou stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Ciele - Cieľom iniciatívy Mládež v pohybe je zlepšiť vzdelávanie a zamestnateľnosť mladých ľudí a zvýšiť mieru ich zamestnanosti (v súlade so všeobecnejším cieľom na úrovni EÚ, podľa ktorého by miera zamestnanosti pre populáciu v produktívnom veku (20 – 64 rokov) mala dosiahnuť 75 %) prostredníctvom:

- prispôsobenia vzdelávania a odbornej prípravy potrebám mladých ľudí;
- propagácie účasti na štipendijných programoch EÚ v zahraničí;
- podpory vnútroštátnych opatrení zameraných na zjednodušenie prechodu zo školy do zamestnania.

Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta

Podľa Komisie táto iniciatíva pomôže EÚ dosiahnuť jej cieľ týkajúci sa zamestnanosti do roku 2020: **75 % mieru zamestnanosti mužov a žien vo veku 20 – 64 rokov**. Táto iniciatíva, ktorá začala v roku 2010, je súčasťou stratégie Európa 2020 zameranej na podporu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu v najbližších 10 a viac rokoch. Program takisto prispieva k plneniu ďalších cieľov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

EÚ do roku 2020, napríklad znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %, zvýšiť počet mladých ľudí s vysokoškolským alebo ekvivalentným vzdelaním na aspoň 40 % či znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie aspoň o 20 miliónov.

Z hľadiska ponuky pracovnej príležitosti a zamestnanosti riešenom území je nedostatok pracovných príležitosti. Tento stav je spôsobený predovšetkým celkovo slabým ekonomickým rozvojom, nízkou kúpyschopnosťou obyvateľstva a nedostatkom kvalitných podnikateľských zámerov. Z vyššie uvedených údajov vyplýva predovšetkým tá skutočnosť, že značná časť pracovných príležitosti je sústredená do maloobchodnej, reštauračnej a turistickej / agroturistickej činnosti, to znamená do hospodárskych činnosti, ktorých ekonomická výnosnosť je bezprostredne závislá od príjmových možnosti miestnych obyvateľov.

1.9. Analýza poľnohospodárstva a rozvoj vidieka

Pôda je jednou z najdôležitejších zložiek prírody a krajiny a je základom poľnohospodárskej a lesnej produkcie. Je odrazom fyzickogeografických pomerov územia a podlieha neustálym vývojovým zmenám, ktoré sú vyvolané rozličnými vnútornými a vonkajšími činiteľmi. Pôda plní významnú enviromentálnu funkciu ako zložka krajiny z regulačným detoxikačným a hycienickým čistiacim významom, čím ochraňuje iné zložky životného prostredia.

Z celkovej výmery 2 441 tis. ha je na území Slovenska 56 % pôd s dobrou kvalitou, s horšou kvalitou je 36 % a 8 % pôd je nevhodných pre poľnohospodárske využitie. Pôdotvornými procesmi vznikli na území prevažne hnedé pôdy – hnedá pôda podzolovaná, hnedá pôda kyslá, hnedá pôda kyslá oglejená. V alúviách vodných tokov sa vyskytujú nívne pôdy – nivná pôda oglejná, a ilimerizovaná pôda oglejovaná. Jedná sa o pôdy hlinité a piesočnatohlinité, miestami bez skeletu a slabo skeletnaté.

Ochrana biologickej diverzie a obnoviteľných zdrojov má kľúčové miesto v slovenskej enviromentálnej politike. Slovensko je zmluvnou stranou Dohovoru o biologickej diverzite od roku 1994. Ochranu ekosystémov, voľne žijúcich druhov živočíchov a voľne rastúcich druhov rastlín a genetickej diverzie upravuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Zákon definuje kategórie chránených území (CHÚ) pre zabezpečenie ochrany biotopov a druhov národného a európskeho významu.

Z celkovej výmery 1 132 160 ha (23,14 % územia SR) osobitne chránených území predstavujú lesy viac ako 80 % z čoho vyplýva dôležitosť lesných ekosystémov v týchto územiach. Poľnohospodársky využívané plochy zaberajú asi 35 000 ha z chránených území. Spôsob hospodárenia (obmedzujúce podmienky) v týchto oblastiach je stanovený zákonom 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Významnejšou hospodárskou aktivitou v obci je poľnohospodárska výroba zabezpečovaná poľnohospodárskymi podnikmi PD Agro Krásnovce. Poľnohospodársky dvor podniku je situovaný vo východnej časti zastavaného územia obce.

Erózia pôdy

Najzávažnejším problémom degenerácie poľnohospodárskej pôdy v SR je pôdna erózia. Potencionálne ohrozená poľnohospodárska pôda procesmi vodnej erózie predstavuje 43,3 %. Potenciál veternej erózie pôdy v SR je relatívne nízky, extrémne ohrozených je iba 1,3 %, vysoká intenzita erózie prebieha na 1,9 %, strednou intenzitou je ohrozovaných 3,0 % výmery.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Pôdy flyšového pásma sú náchylné na vodnú eróziu. Ohrozenie pôd vodnou eróziou sa zvyšuje pozemkovými úpravami, najmä pri zväčšovaní výmeru honov. Tým na niektorých miestach dochádza k odstráneniu pôdoochranej krajnotvornej a ekologickej dôležitej zelene. Výmoľová erózia poškodzuje nespevnené a nedostatočne udržiavané poľné cesty, ktorých pôdu vymýva až po podložie. Erózia veľmi rýchlo znehodnocuje i pozemky na miestach zosúva pôdy, na ktoré je flyšové územie bohaté, náchylnosť pôd na eróziu je mierne až stredne mierna.

Hydrologické a hydrogeologické pomery

Súčasný hydrologický režim sa výrazne odlišuje od pôvodného režimu. Výsledky analýz jasne poukazujú na výrazne zmenené podmienky vodohospodárskeho potenciálu riešeného územia, čím sa znížila aj jeho hydromorfnosť a vododržnosť.

Celková dĺžka vodných tokov v Slovenskej republike dosahuje 49 774,8 km. Upravené brehy vodných tokov dosahujú dĺžku 7 898 km. V dĺžke 2 769 km majú vybudované ochranné hrádze pred povodňami, ktorými sa vo výmere 3 984 km² zabezpečuje plocha pred storočnými vodami.

Pramenný potenciál vody v Slovenskej republike je cca 400 m³/sec, no územím preteká cca 3 300 m³/sec. Vodný fond prameniáci na území Slovenska má tiež široký rozptyl od vysokohorského, cez stredohorské, až po nížinné. Vzhľadom na klimatické zmeny sa čoraz častejšie vyskytujú povodňové prietoky ohrozujúce stavby, hodnota a životy obyvateľstva. Zdroje podzemných vôd sú rozložené nerovnomerne v závislosti od geologických pomerov. Prírodné zásoby podzemných vôd predstavujú v SR 146,7 m³/s, z ktorých je 51,7 % využiteľných. Vplyvom rozkolísaných zrážkových pomerov dochádza k redukcii zásob podzemných vôd. V zmysle zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. sú definované štyri chránené územia:

- a) Chránené vodohospodárske oblasti,
- b) Ochranné pásma vodárenských zdrojov,
- c) Citlivé oblasti,
- d) Zraniteľné oblasti.

Z hydrologického hľadiska územie obce Šamudovce preteká významný tok Sliepkovský kanál. V zmysle vyhlášky MŽP SR c.211/2005 Z.z. je to tok zaradený do zoznamu ako vodohospodársky významný vodný tok.

M-BK Sliepkovský kanál

M-BK kanál Lapov

M-BK Hydromelioračné rigoly

– vegetácia v okolí kanálov zabezpečuje diverzitu hydrofilných chrobákov. Pri úprave koryta boli odstránené pôvodné drevinné brehové porasty a nahradené výsadbou kultivarov euroamerických topoľov. V súčasnosti sú brehové porasty vo väčšej miere tvorené bylinnou vegetáciou.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov, ponechať pozdĺž vzdušnej päty Sliepkovského kanála ponechať voľný manipulačný pás v šírke 5,0 m. Opatrenia na ochranu pred povodňami ustanovuje zákon č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

Starostlivosť o korytá uvedených tokov a kanálov vyplýva z existujúcej legislatívy a spadá do činností Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., Košice, OZ Povodie Bodrogu a Hornádu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Ochrana územia proti veľkým vodám vyžaduje venovať zvýšenú pozornosť zachovaniu plnej projektovanej kapacity prietokových profilov v upravených (regulovaných) úsekoch tokov, pravidelnú údržbu upravených úsekov korýt predovšetkým v zastavanom území obce (odstraňovanie nánosov splavenín z korýt, prirodzene sa vyskytujúcich drevín, kosenie trávnych porastov, údržba priečných objektov atd.) Rešpektovať hydromelioračné zariadenia, závlahové zariadenie a odvodňovacie kanály a nezasahovať do nich stavebnou činnosťou, v neohradzovanom vodnom toku sa môžu povoľovať stavby za podmienky, že bude zabezpečená individuálna ochrana stavieb na zodpovednosť stavebníka. Pri povoľovaní stavieb je potrebné vypracovať hladinový režim toku s umiestnením stavieb mimo zistené záplavové územie nad hladinu Q100 ročnej veľkej vody,

Poľnohospodárstvo

Transformácia a reštrukturalizácia poľnohospodárstva spojená s prudkým znižovaním počtu pracovníkov v posledných rokoch s dosahom hlavne na nízko kvalifikovanú pracovnú silu má výraznú segmentáciu pracovných trhov s prehľbovaním nerovností na trhu práce. Predpokladá sa aj ďalší pokles stálych pracovných miest v poľnohospodárstve na úkor krátkodobých sezónnych pracovných úväzkov. V celom katastrálnom území obce sa nachádza najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda BPEJ: 0306002 a hydromelioračné zariadenia.

1.9.1. Lesné hospodárstvo

V riešenom katastrálnom území sa lesné spoločenstvá nevyskytujú.

1.9.2. Rozvoj vidieka

Obec možno charakterizovať ako polyfunkčné sídlo s kumuláciou nasledovných funkcií:

- obytná,
- rekreačná,
- prírodno-ochranná,
- poľnohospodárska.

Polohou obce je väzba na Zemplínsku šíravu a na CHKO Vihorlat, predurčuje sídlo k rozvoju širokého spektra aktivít v oblasti turizmu, rekreácie, služieb, malého a stredného podnikania.

V obci prevláda vidiecke osídlenie. Vidiecke prostredie patrí medzi územie, ktoré si vyžaduje osobitnú ochranu a starostlivosť, pretože doterajší vývoj životných podmienok viedol k degradácii tejto časti sídelnej štruktúry. Obec a obyvateľstvo, ktoré žije na tomto území predstavuje podstatný potenciál duchovného a hmotného bohatstva spoločnosti, ktorý má zmysel práve v tomto prostredí. Obec je prevažne monoštruktúralne orientovaná. Tradičné remeslá sú na ústupe, služby nie sú dostatočne rozvinuté.

Rozvoju obce je potrebné venovať pozornosť vzhľadom k jej polohe a osídleniu. Obec má veľmi dobré, nie plne využité možnosti pre rozvoj. Jej veľkou šancou je rozvoj cestovného ruchu, vidieckej turistiky, agroturistiky, malého a stredného podnikania založené na miestnych špecifikách, kultúrnom a prírodnom dedičstve. Ich realizáciou sa podmieni možnosť využitia miestnej pracovnej sily. Zvýšenú starostlivosť je potrebné venovať ochrane životného prostredia

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

pre zachovanie prírodných krás obce, kultúrnych pamiatok a príťažlivosť pre turistov. Pozornosť je potrebné venovať zabráneniu vzniku čiernych skládok, vytváraním organizovaných skládok, ako aj rozvoju agroturistiky z hľadiska krajnotvornej funkcie obce.

Národná politika v rozvoji vidieka

Globálnym cieľom národnej Koncepcie rozvoja vidieka SR je udržateľný rozvoj vidieckych oblastí.

Kľúčové národné priority sú:

1. Rozvoj ekonomických aktivít vhodných pre vidiek.
2. Ochrana životného prostredia a kultúrneho fondu.
3. Zvýšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva.

Implementačná stratégia

Pre implementačnú stratégiu v oblasti rozvoja vidieka je definovaných 8 strategicky dôležitých oblastí:

- Zabezpečenie pokračovania poľnohospodárstva v znevýhodnených oblastiach a zlepšenie príjmovej situácie poľnohospodárov hlavne v menej priaznivých oblastiach a tým pôsobiť proti ich odchodu z týchto oblastí.
- Udržanie prírodného potenciálu krajiny a ochrana biodiverzity realizáciou stanovených poľnohospodárskych postupov.
- Rozvoj konkurencieschopnosti a environmentálne šetrnej poľnohospodárskej výroby.
- Zvýšenie úrovne kvality spracovania, pridanej hodnoty, marketingu a rozvoja produktov poľnohospodárskej výroby.
- Diverzifikácia činností a vytváranie podmienok pre stabilizáciu osídlenia vidieckeho priestoru a uchovanie kultúrneho dedičstva.
- Stabilizáciu vlastných štruktúr v poľnohospodárstve a rozvoj trhu s pôdou.
- Zvýšenie absorpčnej kapacity cez odborné vzdelávanie subjektov vidieka.

Rozvojové potreby vidieka

Oblasť ekonomiky vidieka

- Vyššie úrovne investícií do modernizácie poľnohospodárskych systémov.
- Vyššie úrovne investícií do modernizácie potravinársko-spracovateľských systémov.
- Nové investície do pridanej hodnoty poľnohospodárskych výrobkov.
- Propagácia a podpora výroby nových typových/regionálnych výrobkov.
- Nové investície do zmeny/zlepšenia poľnohospodárskych systémov, ktoré znížia ich vplyv na životné prostredie.
- Propagácia a podpora a vytvárania spoločných odbytových organizácií výrobcov.
- Zabezpečenie programov vzdelávania za účelom odstránenia deficitov v odborných, profesionálnych a manažérskych schopnostiach v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve.
- Propagácia a podpora rozvoja malých a stredných podnikov vo vidieckych sídlach.
- Propagácia a podpora rozvoja finančných systémov pre splnenie špecifických úverových požiadaviek poľnohospodárstva, potravinárstva a nových foriem vidieckych podnikov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- Vyššie úrovne investícií do výskumu a vývoja nových tovarov a trhov.

Oblasť vidieckeho prostredia

- Zachovanie poľnohospodárskych činností vo vidieckych znevýhodnených oblastiach.
- Podpora poľnohospodárskych činností chrániacich životné prostredie a udržanie enviromentálnych hodnôt krajiny.
- Vyššia podpora ochrane životného prostredia.
- Udržanie a ochrana biodiverzity a uchovania kultúrneho dedičstva.
- Udržanie stavu ornej pôdy.
- Podpora životného prostredia a udržanie enviromentálnych hodnôt krajiny.
- Nové investície do rozvoja programov na ochranu pred záplavami.

Oblasť vidieckej komunity

- Propagácia a podpora rozvoja podnikov využívajúcich remeselné zručnosti na vidieku v spojení s historickým dedičstvom.
- Propagácia a podpora rozvoja spoločností zameraných na agroturistiku.
- Propagácia a podpora vytvárania a rozvíjania schopnosti miestnych spoločenstiev a spoločenských organizácií prinášať „zdola nahor“ prístup do plánovania a realizácie rozvojových projektov na vidieku.
- Nové investície do zabezpečovania vzdelávania, ktoré poskytne obyvateľom vidieka, predovšetkým nižšieho veku, žiadané zručnosti.
- Vytváranie podmienok pre tvorbu pracovných príležitostí.
- Diverzifikácia vidieckej ekonomiky a znižovanie jej závislosti na prvovýrobe v poľnohospodárstve.
- Vyššie úrovne investícií do zlepšenia verejných služieb vo vidieckych samosprávach.
- Vyššie úrovne investícií do tvorby a obnovy technických služieb a občianskej vybavenosti vo vidieckych samosprávach.
- Nové investície do infraštruktúry, ktorá je potrebná pre podporu vidieckej turistiky.
- Nové investície do rekonštrukcie a modernizácie historických budov na vidieku.
- Vyššie úrovne investícií do rozvoja efektívnych komunikačných a dopravných spojení medzi vidiekom a národnými/medzinárodnými trhmi.
- Vyššie úrovne investícií do zlepšenie infraštruktúry a služieb na vidieku.
- Zlepšenie prístupu k informáciám a k novým a inovačným technológiám prostredníctvom podpory vzdelávacích a informačných služieb.

Zoznam potrieb rozvoja bol zoskupený do následných strategicky dôležitých oblastí:

1. Aktivity, ktoré zlepšia konkurencieschopnosť poľnohospodárstva.
2. Aktivity, ktoré pomôžu zachovať a zlepšiť životné prostredie vidieka.
3. Aktivity, ktoré budú realizovať ďalší rozvoj vidieckych oblastí.

Globálny cieľ:

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zlepšiť životné prostredie zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesníckych postupov a kvalitu života na vidieku s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Dôraz je kladený na:

- Zlepšenie konkurencieschopnosti agropotravinárskeho a lesného sektora prostredníctvom zvyšovania efektívnosti a kvality výroby so zachovaním princípov udržateľného rozvoja a princípov ekologizácie hospodárenia na vidieku.
- Zlepšenie stavu životného prostredia a krajiny zavedením vhodných poľnohospodárskych a lesohospodárskych postupov.
- Skvalitnenie života vo vidieckych oblastiach a diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva v rámci vytvárania nových pracovných príležitostí, vzdelávania a obnovy a rozvoja obcí, čo prispeje k zníženiu regionálnych rozdielov vidieka na Slovensku.

PRÍSTUP LEADER

Slovenský vidiek trpí poddimenzovaním, nedostatkom miestnych zdrojov i odborného potenciálu. Sektorový prístup a nezohľadňovanie regionálnej diferenciacie pri poskytovaní podpory bude viesť ešte k väčšiemu sociálnemu a ekonomickému úpadku vidieka. Zmenu môže priniesť len zmena prístupu k rozvoju vidieka, a to od sektorovej podpory k vertikálnej integrovanej.

V metodike prístupu Leader sa uplatnením princípu „zdola – nahor“ dosahuje cielenosť a efektívnosť podpory, ktorá je potrebná v danej lokalite pre rozvoj územia. Zlučovaním miestnych subjektov do miestnych akčných skupín je zaistené sociálne „stmeľovanie“ územia, kde jednotlivé subjekty budú sami „riadiť“ vlastné územie a budú vedení vecou spoločnou.

Integrovaná podpora rozvoja vidieka môže byť účinná len vtedy, ak si subjekty na vidieku čo najskôr uvedomia, že ak chcú, aby sa zmenila ich situácia, musia mobilizovať svoje zdroje a zvoliť partnerský prístup k sociálnemu a ekonomickému oživeniu miestnemu rozvoju.

1.10. Analýza stavu životného prostredia

1.10.1. Vodovodná a kanalizačná sieť, životné prostredie

Vodné hospodárstvo

Obec Šamudovce má vybudovaný verejný vodovod, ktorý je v správe spoločnosti VVS, a.s.. Obec je zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu Michalovce. Zdrojom pitnej vody sú studne – vrt S-2 (Qpov = 40 l.s -1), S-3 (Qpov = 50 l.s -1) LT- 1 (Qpov = 30 l.s -1) a LT-2 (Qpov = 30 l.s -1). Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme Pozdišovce – Rúban obsahu 1450 m³ (kóta dna je 155,50 m.n.m., max. hl. je 160,50 m n.m.).

Kanalizačná sieť

Obec Šamudovce nemá vybudovanú kanalizáciu.

Dažďové vody sa zbierajú v cestných rigoloch a z nich jarkami a stružkami stekajú do Sliepkovského kanálu a otvorených hydromelioračných kanálov. Na celom katastrálnom území obce sa nachádzajú závlahy, odvodňovacie kanály a odvodnenie – drenáž v správe Hydromeliorácií, š.p. Bratislava.

Životné prostredie

Zdravé životné prostredie je nevyhnutnou podmienkou pre život ľudí na vidieku. Cieľom je za podpory všetkých obcí udržať a naďalej zlepšovať životné prostredie v súlade s Územným systémom ekologickej stability (ÚSES). Prostredníctvom biocentier a biokoridorou je potrebné zachovať prirodzený ráz krajiny a podporovať jej prirodzený vývoj. V súčasnom období sa nedá príliš na tento prirodzený vývoj spoliehať, ústretový vzťah ku krajine a životnému prostrediu by mal stať pre všetkých občanov samozrejmosťou. Dôležitou sa javí odstránenie nelegálnych skládok v obci.

V riešenom území obce Šamudovce prevažuje 3. stupeň ekologickej stability. Územie je charakteristické nížinným terénom s poľnohospodársky obrábanymi pôdami, trvalými trávnyimi porastami a pasienkami. Priestor si nevyžaduje mimoriadnu starostlivosť zvyšovaním počtu nových ekostabilizačných prvkov. Hlavný dôraz je potrebné venovať udržiavaniu existujúcich miestnych biocentier a biokoridorov.

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

Chránené územia:

= ÚSES

- Biokoridor miestneho významu: BK-M Sliepkovský kanál
- = Prieskumné územia, chránené ložiskové územie, dobývacie priestory
- prieskumné územie (PÚ) „Východoslovenská nížina – horľavý zemný plyn“,
- výhradné ložisko Bánovce nad Ondavou s určeným chráneným ložiskovým územím (CHLÚ) a dobývacím priestorom (DP) „Bánovce nad Ondavou – horľavý zemný plyn – gazolín (21)“,
- výhradné ložisko Bánovce nad Ondavou s určeným chráneným ložiskovým územím (CHLÚ) a dobývacím priestorom (DP) „Bánovce nad Ondavou – zemný plyn (84)“.

Blízke chránené územia:

- **Územie svetového prírodného dedičstva UNESCO – Karpatské bukové pralesy,**
- **Územia európskeho významu: Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy – 1. stupeň,**
- **Chránené územia národnej siete chránených území: Chránená krajinná oblasť Vihorlat – 2. stupeň, Národná prírodná rezervácia Jovsianska hrabina – 5. stupeň.**
- **Chránená vodohospodárska oblasť Vihorlat – 2. stupeň.**

Karpatské bukové pralesy sú príkladom nenarušených rovnorodých bukových pralesov temperátnej zóny, obsahujú najkomplexnejšie ukážky ich rozmanitosti v závislosti od podmienok prostredia a ilustrujú unikátnu konkurenčnú stratégiu buka, ktorá v optimálnych prírodných podmienkach spočíva vo vytváraní monodominantných porastov počas celého vývojového cyklu pralesa. Zároveň obsahujú globálne významnú prírodnú genetickú banku buka, ako aj množstvo sprievodných druhov závislých na týchto lesných biotopoch. Sú tiež jedinečným príkladom vývoja suchozemských ekosystémov a spoločenstiev v holocéne po poslednej dobe ľadovej.

Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy je zachovanie a obnova ekosystémov významných pre druhy vtákov, pre ktoré je oblasť vyhlásená v ich prirodzenom areáli rozšírenia, ako aj zaistenie podmienok pre zachovanie populácie týchto druhov v priaznivom stave z hľadiska ich ochrany. Stav druhu z hľadiska ochrany je považovaný za priaznivý, keď údaje o populačnej dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržiava ako životaschopný prvok svojho biotopu,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

prirodený areál druhu sa nezmenšuje a existuje dostatok biotopov na dlhodobé zachovanie jeho populácie. Rozhodujúce pre zachovanie populácie druhov vtákov je preto zachovanie, prípadne zlepšenie ekologického stavu biotopov, na ktoré sú tieto druhy viazané. Výmera chráneného vtáčieho územia je 43 944 ha. CHVÚ Vihorlatské vrchy sa vyhlasuje za účelom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu: hadiar krátkoprstý (*Circaetus gallicus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) a výrik lesný (*Otus scops*), orol kriklavý (*Aquila pomarina*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), výr skalný (*Bubo bubo*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), chriaštel' poľný (*Crex crex*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), škovránok stromový (*Lullula arborea*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), žlna sivá (*Picus canus*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*) a hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*) a zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania.

Chránená krajinná oblasť Vihorlat.

Územie je za chránené vyhlásené od roku 1973. Vyhláškou MŽP SR číslo 111 uverejnenej v Zb. zák. SR č.53 z 28. mája 1999, bolo územie v nových hraniciach ustanovené za Chránenú krajinnú oblasť Vihorlat aj na časti okresu Michalovce. Do riešeného územia zasahuje Chránená krajinná oblasť Vihorlat v katastri obce, severne od štátnej cesty Jovsa - Poruba pod Vihorlatom s pokračovaním hranice proti toku Myslina a Jovsiansky potok. V tejto časti je vyhlásená Národná prírodná rezervácia Jovsianska hrabina s piatym najvyšším stupňom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny.

Chránená vodohodpodárska oblasť Vihorlat

Územie je významné z viacerých hľadísk: vodohospodárskeho, lesohospodárskeho. Je hlavným zdrojom a regulátorom zásobovania vodou. Druhoradým významom je rozvoj cestovného ruchu z hľadiska potreby oddychu a rekreácie. Zvyšujúca sa návštevnosť CHKO Vihorlat ovplyvňuje aj blízkosť Zemplínskej šíravy, kde sa v čase letnej sezóny zrekreuje každoročne množstvo ľudí. Návštevníci CHKO môžu využívať náučné chodníky na Morské oko, Sninský kameň, Sninské rybníky, najvyšší vrch v chránenom pásme – Nežabec (1 023 m n.m.) V tomto chránenom území platí druhý stupeň ochrany. Vihorlat (1 076 m n. m.) je najvyšší vrch sopečného pohoria Vihorlatské vrchy. Na úbočí vrchu sa rozprestiera CHKO Vihorlat. Na severnej strane kopca sa nachádza Vojenský obvod Valaškovce, preto na vrchol nevedie žiadna oficiálna turistická značka. Z vrchu sú dobré podmienky pre závesné lietanie.

Chránená krajinná oblasť Latorica je druhé nížinné chránené územie na Slovensku. Nachádza sa na juhovýchodnom Slovensku v okresoch Trebišov a Michalovce. Vyhlásená bola v roku 1990 s rozlohou 156,2 km² (15 620 ha). Časť rozvodia s rozlohou 4 404,7 ha bola 26. mája 1993 zaradená do zoznamu Ramsarských lokalít medzinárodného významu. Park sa nachádza okolo slovenskej časti rieky Latorica a okolo nižšej časti riek Ondava a Laborec. Krajinná oblasť pozostáva zo sústavy ramien, obklopených naplavenými lesmi a mokradami. Najvýraznejším prvkom je zriedkavá biocenóza vody a močiarov, ktorá je jedinečná na Slovensku.

Vzhľadom na polohu a charakter krajiny oblasti, je využívaná vodným vtáctvom, nie len na hniezdenie, ale aj v prípade sťahovavých vtákov na krátkodobý oddych.

Chránené vtáčie územie je biotop druhov vtákov európskeho významu alebo biotop sťahovavých druhov vtákov chránený za účelom ich prežitia a rozmnožovania. V rámci európskej sústavy chránených území Natura 2000 predstavujú chránené vtáčie územia novú kategóriu. Systém územnej ochrany na Slovensku je založený na stupňoch ochrany. Na rozdiel od tohto systému, vo všetkých chránených vtáčích územiach v rámci sústavy Natura 2000 u nás platí najnižší stupeň ochrany so základnými obmedzeniami platnými na celom území. Prostredníctvom zakázaných činností sú vo vyhláškach jednotlivých chránených vtáčích území zadefinované špecifické podmienky. Tieto územia sú vyberané jednotlivými členskými štátmi EÚ a priamo nahlasované Európskej komisii.

Celková výmera chránených území je 1 236 545 ha (12 365,5 km²), čo predstavuje 25,2 % územia Slovenskej republiky.

Senianske rybníky alebo Senné rybníky sú národná prírodná rezervácia, ktorá sa rozprestiera na východnom Slovensku, v tzv. senianskej depresii. Je to jedna z najvýznamnejších ornitologických lokalít v strednej Európe. Svojím vedeckým a ochranárskym významom nadobudla medzinárodný charakter.

Podľa výskumov RNDr. J. Voskára a Mgr. Štefana Danka cez ňu tiahne cca 160 druhov a na nej hniezdi vyše 50 druhov vtáctva. Bohatstvo druhového výskytu vtákov dalo podnet na zaradenie tejto lokality medzi významné vtáčie územia (IBA - Important Birds Areas) a v roku 1990 aj medzi Ramsarské lokality. Na území NPR Senné rybníky platí najprísnejší piaty stupeň ochrany a na území ochranného pásma štvrtý stupeň ochrany.

Popri desiatkach párov kačice divej hniezdia v NPR Senné rybníky početné populácie potápky chochlatej a chochlačky vrkočatej. Vtáčie ostrovy obýva kolónia kormorána veľkého a čajky bielohlavej, podmáčavé vrbové porasty skrývajú hniezdnu kolóniu chavkoša nočného, volavky popolavej, beluše malej a porasty vodnej vegetácie sú domovom čoríkov bahenných a chriašteľov vodných. Stromy a väčšie kroviny na hrádzach využíva na hniezdenie kúdeľníčka lužná a takmer pri každej návšteve lokality je možné vidieť ako modrý blesk preletieť rybárika obyčajného. Počas jarného a jesenného ťahu sa rezervácia stáva odpočinkovou zastávkou pre stovky potápok, volaviek, kačíc, husí a čajok, ktoré z vodnej hladiny z času na čas zdvihne len silueta orliaka morského. Rybníky s otvorenou vodnou hladinou bez vegetácie sú po celý rok miestom odpočinku a zberu potravy pre desiatky potápok, kormoránov, kačíc, čajok a čoríkov.

Vodnou vegetáciou porastené rybníky obľubuje na hniezdenie zriedkavá potápka červooká, labuť veľká, lyska čierna či neúnavní letci čoríky bahenné a čoríky čierne. Rybníky čiastočne alebo úplne zarastené trstinami sú okrem množstva spevavcov (trsteniariky, svrčiaky, strnádky trstinové, fúzatky) hniezdiskom bučiaka veľkého, bučiačika obyčajného, kolónií beluše veľkej, volavky purpurovej a lyžiara obyčajného, globálne ohrozenej chochlačky bielookej, početnej kane močiarnej a skryto žijúceho chriašťa malého. Počas tzv. letnenia rybníkov a po ich výlove sa rybníky bez vody stávajú hniezdiskom šabliarky modronohej, cíbika chochlatého a kulíka riečneho. Predovšetkým sú však oddychovým miestom pre desiatky beluší a bocianov či stovky tiahnúcich kačíc, čajok a bahniakov, ktoré z času na čas pritiahnu pozornosť sokola sťahovavého, prilietajúceho na rybníky za potravou až z karpatských hôr.

V rámci zaradenia do zoznamu ramsarských lokalít NPR Senné rybníky splnila kritéria pre jej začlenenie medzi unikátne mokrade tým, že sa v nej nachádza populácia vzácných, ohrozených a kriticky ohrozených druhov (5 druhov celosvetovo

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

a 53 druhov celoeurópsky ohrozených). NPR má zvláštny význam pre zachovanie genetickej a ekologickej diverzity územia vzhľadom na kvalitu jej fauny (avifauny).

Faktory pozitívne ovplyvňujúce životné prostredie

Hlavným pozitívom ovplyvňujúcim životné prostredie je masív pohoria Vihorlat a vodná plocha Zemplínskej šíravy, kladný vplyv majú miestne biocentrá. Je tvorené lúčnym spoločenstvom - pasienky sprevádzané roztrúsenou vzrastlou zeleňou s ojedinelým výskytom samostatnej, alebo skupinovej krovitej a stromovej vegetácie. Zo stromového spoločenstva hlavným druhom je dub, hrab s prímiesou jelše, buka. Najvýraznejšia je tu vegetácia skoro na jar, keď na vlhkejších miestach masovo zakvitá bleduľa jarná. Po jej odkvitnutí hromadne nastupuje cesnak medvedí. Sú to dva najhlavnejšie aspektotvorné jarné druhy vlhkejších stanovišť dubových hrabín. Pre južnú časť NPR je význačný hojný výskyt Waldštejnie kuklíkovej, ktorá sa viaže na suchšie a skalnatejšie stanovištia. Prítomnosť aj tohto druhu, ktorý inde rastie prevážne na vápencových podkladoch, dodáva prírodnej rezervácii mimoriadne veľkú botanickú vážnosť. Okrem spomenutých druhov tu rastie ostrica rebienkatá, kosatec trávolistý, prilbica moldavská, svíb drieňový, klokoč peristý, a pod.

Pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom širšie posudzovanom priestore predstavujú významné krajinné prvky:

V riešenom katastrálnom území na hlavných potokoch nachádzajú súvislé brehové porasty. Sú v celku málo narušené a plnia protieróznou funkciu ako aj funkciu miestnych biokoridorov. Významné migračné koridory živočíchov. Cez celé územie sa viaže východoslovenská, obojstranná, severojužná migračná trasa hlavne avifauny európskeho významu. Migrácia územím má celoročný charakter. Okrem jarného a jesenného ťahu územím migrujú severské druhy aj v zimnom období. Charakter ťahu spočíva v dennom aj nočnom zosadení početných krdľov na plochy blízke vodným biotopom, ornú pôdu a trávne porasty. Podľa druhu migranta prelety sú nízko nad terénom – využívajú menší odpor vzduchu pre zemi. Podľa poveternostných pomerov sa tieto tiahnúce spoločenstvá zdržiavajú na území rôzne dlho. Iným typom migrácie územím je premiestňovanie druhov avifauny i vyšších stavovcov líniovými koridormi so vzrastlým porastom stromovej a krovitej etáže. Migrácia prebieha spojitě. Na miestach prerušenia línie kopírujú druhy morfológické línie v teréne. Takýmito sú hrádze, kanálové i cestné priekopy a existujúce komunikácie. Na základe podkladov a terénnych pozorovaní boli jednotlivé lokality zhodnotené z biologického hľadiska a z hľadiska stavu vegetácie a vybraných skupín živočíchov.

Územný systém ekologickej stability zasahujú tieto prvky ÚSES:

- Lokálnebiocentrum Vinianska stráň, na lesné a lesostepné spoločenstvá sa viažu vzácne druhy živočíchov.
- Lokálne biocentrum – severozápadná časť Zemplínska šírava, v okolí výpustného kanála sa nachádza významné lokálne ornitologické biocentrum, ktoré predstavuje významné vtáčie územie.
- Lokálne biokoridory, utvorené miestnymi vodnými tokmi so sprievodnými brehovými porastami.

Fyto-charakteristika: výskyt vzácných rastlinných spoločenstiev lužného, dubovo-hrabového lesa, spoločenstiev mokrých a mezofilných lúk a pasienkov. V lesných porastoch je dôležité hospodáriť podľa predpisov LHP zohľadňujúcim požiadavky štátnej ochrany prírody, požadovaná výsadba pôvodných druhov drevín, zachovať

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

brehové porasty, lúky a pasienky, vylúčiť reguláciu potokov, rozorávanie lúk a pasienkov, odvodnenie územia, akúkoľvek výstavbu, lúky a pasienky možno extenzívne využívať - kosenie a regulovaná pastva.

Faktory negatívne ovplyvňujúce životné prostredie

Hluk a vibrácie – jediným zdrojom hluku v intraviláne obce je hluk od motorových vozidiel. Objekty vybavenosti ležia v pásme pod úrovňou hladiny 55 dB(A). Podobne aj všetky novonavrhované rodinné domy, z hľadiska požiadavky na hlukové hygienické ochranné pásmo, budú vyhovovať aj vo výhľadovom období.

1.10.2. Odpadové hospodárstvo

ODPAD V RÁMCI EURÓPSKEJ ÚNIE

Európska komisia zverejnila nový európsky program v oblasti bezpečnosti. Do roku 2020 sa bude zameriavať najmä na hrozby, pre ktoré hranice nie sú prekážkou.

Odpad, ktorý sa kedysi považoval za konečnú stanicu mnohých výrobkov, sa v rámci snahy o udržateľné hospodárstvo stáva hodnotnou surovinou. Vďaka recyklácii odpad napomáha ochrane životného prostredia, efektívnemu využitiu zdrojov, prispieva k zvyšovaniu HDP a zamestnanosti a znižuje emisie.

- do roku 2020: EÚ si stanovila cieľ zvýšiť opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností a podobného odpadu najmenej na 50 % podľa hmotnosti
- do roku 2020: EÚ si stanovila cieľ zvýšiť opätovné použitie, recykláciu a ostatnú konverziu stavebného odpadu a odpadu z demolácií najmenej na 70 % podľa hmotnosti.

Odpad sa definuje ako "každá látka alebo vec, ktorej sa držiteľ zbavuje, chce sa jej zbaviť, alebo je povinný sa jej zbaviť" (smernica 2008/98/ES). Odpad predstavuje veľkú stratu zdrojov vo forme materiálov a energie, ale pri nesprávnom nakladaní môže ohrozovať aj životné prostredie. Európska komisia uvádza, že až 80% produktov použijeme len raz a odhodíme. Až 1/3 z celkového komunálneho odpadu v Európe skončí na skládkach odpadov. Skládky nielen zaberajú plochu, ale takisto môžu spôsobiť znečistenie ovzdušia, vody a pôdy. Štvrtina európskeho odpadu sa spaľuje, čo pri nesprávnej regulácii môže viesť k emisiám nebezpečných znečisťujúcich látok.

Naopak recyklácia a zhodnocovanie odpadu ostávajú kľúčovým nástrojom na ochranu životného prostredia, účinné využívanie prírodných zdrojov, zvýšenie zamestnanosti v sektore odpadového hospodárstva a boja proti klimatickej zmene. Cieľom Európskej únie je preto znížiť množstvo odpadu, ktorý končí na skládkach a zefektívniť výrobné procesy nižším využívaním primárnych zdrojov a redukciou emitovaných látok. Dlhodobou snahou je zmeniť Európu na tzv. recyklujúcu spoločnosť, vyhnúť sa odpadu a v čo najväčšej možnej miere využiť vyprodukovaný odpad ako druhotný zdroj pre ďalšiu udržateľnú výrobu a spotrebu.

Kombináciou politík by sa malo vytvoriť hospodárstvo založené na úplnej recyklácii vrátane dizajnu výrobkov, ktorý zahŕňa koncepciu životného cyklu, lepšej spolupráce všetkých trhových subjektov v rámci hodnotového reťazca, lepších procesov zhromažďovania, vhodného regulačného rámca, stimulov na predchádzanie vzniku odpadov a recykláciu, ako aj verejných investícií do moderných zariadení na nakladanie s odpadmi a vysoko kvalitnú recykláciu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Komisia ho nazýva obehovým hospodárstvom.

Komunálny odpad pozostáva z odpadu domácností a „podobných“ odpadov z miestnych obchodov, kancelárií a verejných inštitúcií, za zber ktorých sú zodpovedné samosprávy.

Medzi členskými krajinami existujú obrovské rozdiely pokiaľ ide o nakladanie s odpadom. V prípade komunálneho odpadu až 34 % skončilo v roku 2012 bez využitia na skládkach, 24 % sa energeticky zhodnotilo v spaľovniach, len 27 % sa zrecyklovalo a 15 % využilo v komposte. Hoci ide oproti roku 1990 (18% recyklácia a kompost) o výrazné zlepšenie, EÚ si stanovila ambiciózný cieľ zvýšiť úroveň recyklácie do roku 2020 na 50%.

Environmentálne organizácie tvrdia, že kľúčom k väčšej miere recyklácie je zmena správania spotrebiteľov. Predstavitelia EK naopak tvrdia, že úspech alebo zlyhanie v iniciatívach pre zhodnocovanie odpadu závisí na ekonomických stimuloch. Napríklad Belgicko, ktoré patrí je označované za žiarivý príklad (57% recyklácia) zaviedlo vysoké dane na skládkovanie.

Pokiaľ ide o odpad z obalov, ich miera recyklácie v EÚ bola podľa Eurostatu v roku 2011 na úrovni 63,6 %. V Belgicku sa recyklovalo až 80,2 % obalov. Nad 70 % odpadov z obalov sa recyklovalo v Holandsku, Nemecku a Írsku, na poslednej priečke sa umiestnilo Poľsko so 41,2 %. Miera recyklácie obalov na Slovensku bolo rovnaká ako v Grécku – 62,4 %.

Triedený zber na Slovensku

V celoeurópskom porovnaní patrí SR medzi krajiny s najnižšou produkciou KO. Len dva regióny (Bratislavský a Trnavský) dosahujú produkciou komunálneho odpadu aspoň čiastočne priemer EÚ.

Podľa údajov oprávnenej organizácie ENVI-PAK, ktorá každoročne zhromažďuje údaje o stave odpadového hospodárstva na Slovensku so zameraním na separovaný zber v mestách a obciach (1600 obcí), priemerná produkcia komunálneho odpadu na Slovensku v roku 2013 narastá množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu a naopak, miera triedenia odpadu klesá. Z porovnania dát o triedenom zbere za roky 2012 a 2013 vyplýva, že v roku 2013 vyprodukoval každý obyvateľ Slovenska v priemere o vyše 6 kilogramov viac komunálneho odpadu ako tomu bolo v roku 2012. Množstvo komunálneho odpadu prepočítané na jedného obyvateľa tak dosiahlo úroveň 325,25 kilogramov, čo predstavuje medziročný nárast o 2 %.

Priemerné hodnoty v produkcii komunálneho odpadu dosiahol región východ (Žilinský kraj – región Orava, Prešovský a Košický kraj) 267,71 kilogramov na obyvateľa. Najvyššie množstvo vytriedeného odpadu v prepočte na jedného obyvateľa (vyseparovateľnosť) zaznamenal región západ – 25 kilogramov na jedného obyvateľa. Naopak najmenej vyseparujú obyvatelia regiónu východ – 18,61 kilogramov odpadu na jedného obyvateľa.

Rámcová smernica o odpade

V novembri 2008 bola schválená rámcová smernica o odpade, ktorá vládám členských krajín do roku 2020 stanovuje opätovne použiť a recyklovať odpad z domácností ako papier, kov, plasty a sklo a podľa možnosti z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností, najmenej na 50 % podľa hmotnosti. Rovnako stanovuje rozsah ostatnej konverzie stavebného odpadu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

a odpadu z demolácií najmenej na 70 % podľa hmotnosti.

Nový predpis EÚ taktiež sprehľadnil dovtedy platné smernice - zlúčili sa smernice o odpadoch, odpadových olejoch a nebezpečnom odpade. Smernica na základe prístupu vyhodnocovania životného cyklu produktov (life cycle assessment, LCA) upravuje aj hierarchiu priorít odpadového hospodárstva. Ak už nejaký odpad vznikne, mal by sa do maximálnej možnej miery recyklovať. Ak nie je možná recyklácia, tento odpad by sa mal inak zhodnotiť, napr. na výrobu tepelnej či elektrickej energie. Ako posledná možnosť je likvidácia odpadu skládkovaním.

Obehové hospodárstvo

V júli 2014 Európska komisia prezentovala komunikáciu s názvom „Smerom k obehovému hospodárstvu: Program nulového odpadu pre Európu,“ ktorou otvorila debatu o nových cieľoch pre európske odpadové hospodárstvo. Zapojiť EÚ do obehového hospodárstva znamená nespoliehať sa výlučne na riešenia obvyklé na konci životnosti výrobku, ale brániť vzniku odpadu už pri navrhovaní výrobku a inováciu zahŕňať do celého hodnotového reťazca. Výrobky možno nanovo navrhnuť tak, aby sa používali dlhšie, aby sa dali opravovať, modernizovať, prerábať alebo prípadne recyklovať namiesto vyhodnenia. Dôležité je aj opätovné využitie výrobkov a surovín. Cieľom je minimalizovať únik zdrojov z kruhu tak, aby systém fungoval optimálnym spôsobom.

Fázy modelu obehového hospodárstva

Komisia v správe odporučila prijať tieto ciele:

- rozšíriť využívanie a recykláciu komunálneho odpadu na minimálne 70 % do roku 2030,
- zvýšiť mieru recyklácie odpadu z obalov na 80 % do roku 2030 s priebežnými cieľmi 60 % do roku 2020 a 70 % do roku 2025 vrátane cieľov pre špecifické materiály
 - zakázať skládkovanie recyklovateľných plastov, kovov, skla, papiera a kartónu, ako aj biologicky odbúrateľného odpadu do roku 2025,
 - podporovať rozvoj trhov s vysoko akostnými druhotnými surovinami, prostredníctvom posúdenia pridanej hodnoty kritérií na ukončenie vlastností odpadu v prípade špecifických materiálov,
 - zredukovať tvorbu odpadov o 30% do roku 2025,
 - spresniť metódu výpočtu recyklovaných materiálov s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň kvality recyklácie.

Zvyšovanie efektivity využívania zdrojov o 30% by mohli do roku 2030 zvýšiť HDP EÚ o 1% a vytvoriť takmer 2 milióny nových pracovných miest. Stanovené ciele väčšina považuje za príliš ambiciózne a ohrozujúce konkurencieschopnosť krajín.

Implementácia pravidiel EÚ na Slovensku

Smernica tiež stanovuje minimálne pravidlá zodpovednosti výrobcov a ustanovenia o označovaní batérií a ich odnímateľnosti z prístrojov, v ktorých sa používajú. Takzvaná baterková novela zákona vstúpila do platnosti začiatkom roku 2014. Na Slovensku sa tým aj pre komoditu batérií a akumulátorov zaviedla rozšírená zodpovednosť výrobcov, ktorí tak budú niest' všetky finančné náklady spojené s ich zberom, spracovaním a recykláciou.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia vrátane:

- a) ochrany prírody a krajiny,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- b) vodného hospodárstva, ochrany pred povodňami, ochrany akosti a množstva vôd a ich racionálneho využívania a rybárstva s výnimkou akvakultúry a morského rybolovu,
- c) ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a klimatického systému Zeme,
- d) ekologických aspektov územného plánovania,
- e) odpadového hospodárstva,
- f) posudzovania vplyvov na životné prostredie,
- g) zabezpečovania jednotného informačného systému o životnom prostredí a plošného monitoringu,
- h) geologického výskumu a prieskumu,
- i) ochrany a regulácie obchodu s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín,
- j) geneticky modifikovaných organizmov

(§ 16 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, zmena zák. 372/2010 Z. z. s účinnosťou od 1. novembra 2010)

Nový zákon o odpadoch č. 79/2015 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudol účinnosť 1. januára 2016.

Zákon o odpadoch zavádza tzv. rozšírenú zodpovednosť výrobcov a dovozcov za výrobok od jeho výroby až po jeho spracovanie ako odpadu. Znamená to, že výrobcovia budú zodpovedať za recykláciu a spracovanie vlastných výrobkov. Platí to napríklad pre výrobcov alebo dovozcov elektrozariadení, vozidiel, pneumatík, akumulátorov, ale aj papiera, plastov alebo skla. O vytriedený odpad sa majú postarať novovytvorené Organizácie zodpovednosti výrobcov. Obce budú po uzavretí dohody s organizáciami povinné platiť len za vývoz zmiešaného komunálneho odpadu, čo by ich podľa ministra malo motivovať k dôslednému triedeniu odpadu.

Zákon má priniesť aj zrušenie Recyklačného fondu, ktorý už splnil svoju historickú úlohu. Funkcie fondu prejdú na výrobcov a na štát. Takisto sa sprísni systém výkupu kovov od fyzických osôb. Zberníam pribudne povinnosť uskladniť kovy na sedem dní na tzv. monitorovacom priestore, ktorý je monitorovaný kamerovým systémom. Zberne budú využívať len váhy s platným certifikátom o ich ciachovaní. Vyplácanie osôb, ktoré kov do zberne prinesú, bude fungovať len formou prevodu na bankový účet alebo pomocou peňažného poukazu, nie v hotovosti. Ministerstvo si od týchto opatrení sľubuje pokles trestnej činnosti spojenej s výkupom kovov.

Nový zákon má tiež účinnejšie bojovať proti čiernym skládkam, ktorých je oficiálne na Slovensku približne okolo 2 500, neoficiálne však až 7 000. Štyridsať percent sumy, ktorú občan zaplatí za uloženie odpadu na legálnej skládke, pôjde do Environmentálneho fondu. Tieto peniaze budú potom určené na likvidáciu čiernych skládok. Boj proti čiernym skládkam ostane podľa návrhu zákona v kompetencii obcí, keďže sú podľa ministerstva na túto úlohu najpovolanejšie. Zároveň má zákon v boji proti čiernym skládkam posilniť kompetencie polície. Ak výška škody pri čiernej skládke presiahne 266 eur, začne polícia konať v zmysle trestného zákona. Pokuta pre tých, ktorí nelegálne uložia odpad na čiernej skládke, sa má tiež zvýšiť z doterajších 160 eur na 1 500 eur.

Zber komunálneho odpadu v obci sa realizuje do zberných nádob a do veľkokapacitných kontajnerov. Zber, preprava a zneškodnenie odpadov z predmetného územia je zmluvne zabezpečené prostredníctvom oprávnených organizácií.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Odpadové hospodárstvo riešiť podľa týchto zásad:

- odstránenie nelegálnych skládok,
- výrobné organizácie, ktoré produkujú špecifický odpad musia mať vlastný program likvidácie výrobného odpadu,
- vybudovanie zberného dvora a kompostoviska.

1.10.3. Ovzdušie a klimatické zmeny

Ovzdušie je v prípade čiernych skládok ohrozené najmä pri požiari skládky. Nedokonalým spaľovaním rôznorodého materiálu nachádzajúceho sa na skládke sa uvoľňuje množstvo toxických, karcinogénnych a iných nebezpečných látok (dioxíny, PCB, PAU, SO_x). Následne sa rozptyľujú v krajine, čím spôsobujú zdravotné problémy človeka, ako aj zvierat. Padajú na povrch vo forme tuhých častíc (PM 10, PM 2,5) a usádzajú sa v našom okolí na rastlinách.

Čierne skládky tvoria ideálne stanoviská pre rast invázných rastlín. Invázne rastliny patria medzi nepôvodné, introdukované druhy. Ich nebezpečenstvo spočíva v ich silnej reprodukčnej schopnosti. Sú schopné v krátkom čase obsadiť stanovišťa pôvodných rastlín a tým dochádza k ich vytlačeniu a úbytku, čo spôsobuje ohrozenie biodiverzity daného územia (vznikajú monocenózy). Väčšina invázných rastlín patrí k silným alergénom alebo sú jedovaté. Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny sú majitelia pozemkov povinní invázne rastliny odstraňovať. Čierne skládky lákajú živočíchy ako potenciálne zdroje potravy. Na skládkach sa často vyskytuje domový komunálny odpad obsahujúci obaly od potravín. Takýto druh odpadu podporuje synantropizáciu zvierat a priťahuje ich do blízkosti človeka. Odhodené nádoby pôsobia ako pasce pre drobné živočíchy, ktoré do nich vlezú a uhynú. Väčšie živočíchy sú ohrozené otravou alebo zranením o ostré úlomky, kusy plechu, skla. Čierne skládky v krajine pôsobia neesteticky, čím ju degradujú, znižujú jej krajinársku a funkčnú hodnotu. Nepriaznivo pôsobia na rozvoj obce a hovoria o naturelu miestneho obyvateľstva.

K zlepšeniu stavu ovzdušia prispieva aj plynofikácia obce a používanie obnoviteľných zdrojov energie. Cieľovým stavom je dosiahnutie čistého ovzdušia a udržateľná krajina v rekreačnej oblasti Zemplínskej šíravy a jej širšieho okolia. Klimatické zmeny spôsobené zvýšenými antropogénnymi emisiami skleníkových plynov predstavujú najvýznamnejší environmentálny problém v ľudskej histórii. Znečisťovanie ovzdušia spôsobujú vysoké energetické vstupy v podobe fosílnych palív, uvoľňujúce skleníkový plyn – oxid uhličitý (CO₂) a ďalej najmä emisie oxidu dusného, amoniaku a metánu. Územím obce sa prelína najviac negatívnych vplyvov na územie, spôsobujúcich zhoršenie stavu životného prostredia. Rozhodujúce najvýznamnejšie priemyselné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia sú situované severným a južným smerom. Emisie z týchto zdrojov v rámci emisií celkového diaľkového prenosu znečisťujúcich látok celoplošne ovplyvňujú do určitej miery kvalitu ovzdušia.

Kvalita ovzdušia juhu šíravy je ovplyvňovaná predovšetkým činnosťou veľkých priemyselných zdrojov, ktoré sú ale lokalizované vo vzdialenejšom okolí. V oblasti stredného Zemplína je lokalizovaných šesť významných podnikov (Elektrárne Vojany, Cenon a Energetika Strážske, Bukocel Hencovce a SPP, Kompresorová stanica Veľké Kapušany) patriacich k 20 najvýznamnejším znečisťovateľom ovzdušia v rámci Slovenska. Štruktúra priemyslu, ktorá je tu zastúpená chemickým, drevospracujúcim priemyslom, výrobou elektrickej energie, je charakteristická vysokou energetickou náročnosťou používaných technológií so značným únikom emisií, čo v konečnom dôsledku negatívne vplyva na kvalitu ovzdušia v oblasti. Na celkovom znečistení ovzdušia sa podieľajú aj stredné a malé zdroje. Sú to predovšetkým emisie zo zdrojov, ktoré zabezpečujú dodávku tepla pre bytovo-komunálnu sféru, ale ich príspevky v porovnaní s menovite uvedenými zdrojmi sú značne menšie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Na Slovensku boli vypracované viaceré koncepčné materiály, ktorých súčasťou je aj politika zmierňovania nepriaznivých účinkov klimatickej zmeny, a to priamo, znížením emisií skleníkových plynov alebo nepriamo obmedzovaním negatívnych vplyvov energetiky, poľnohospodárstva a ďalších ekonomických činností.

Na znečistenie upozornia meteorológovia, ktorí v kritických situáciách vydajú výstrahy. Podobný systém výstrah funguje napríklad pri povodniach. Vysoké hodnoty drobného prachu vážne ohrozujú zdravie. Týka sa to najmä okolia Prievidze, Ružomberka, Žiliny či Strážskeho. Znečistenie sa do vzduchu dostáva najmä pri spaľovaní uhlia, dreva a biomasy, pri ťažbe nerastných surovín či z automobilovej dopravy. To, že situácia u nás je kritická, potvrdila správa Európskej environmentálnej agentúry z jesene minulého roka. Zo všetkých krajín Európskej únie sa Slovensko dostalo na tretiu najhoršiu priečku.

Zelený rezort preto zaviedol nový typ smogovej situácie, ktorú monitorujú meteorológovia a v priebehu dňa zverejňujú hodnoty prachu pre 32 staníc. Ak prašnosť prekročí dva dni po sebe 100 mikrogramov na kubický meter, vydajú upozornenie. Pri prekročení hodnoty 150 sa vyhlási výstraha. Vtedy musia samosprávy urobiť opatrenia, vďaka ktorým úroveň prachu vo vzduchu klesne. Zmeny obsahuje vyhláška o kvalite ovzdušia, ktorá platí od januára. Vyhlásenie smogovej situácie má na starosti Slovenský hydrometeorologický ústav. Ten informuje aj prostredníctvom svojej stránky shmu.sk. Úrady životného prostredia v spolupráci s ministerstvom životného prostredia majú pripravené akčné plány k redukcii prachových častíc pre dané zóny a aglomerácie. Obsahujú krátkodobé opatrenia pre prípady, že by nastali situácie ohrozenia kvality ovzdušia. Akčné plány sú súčasťou všeobecne záväzných nariadení miest a obcí, ktoré samosprávy prijali ešte vlani v marci. Ak škodlivé látky v ovzduší tri dni po sebe prekročia limit, musí Slovenský hydrometeorologický ústav informovať príslušný okresný úrad. Ten potom vyzve mestský úrad, aby urobil opatrenia. Medzi nimi môže byť vyhlásenie kritického stavu v mestskom rozhlase, čistenie ciest od prachu alebo príkaz odstaviť niektoré zariadenia vo fabrikách.

Prach preniká do krvného obehu. Na znečistenie ovzdušia má najväčší vplyv výskyt drobných prachových častíc, ktoré sa označujú PM10. Podľa Úradu verejného zdravotníctva spôsobujú vážne zdravotné problémy. Väčšie častice dráždia dýchacie cesty, tie menšie sa usadzujú v pľúcach a prenikajú do krvného obehu. V lokalitách s dlhodobou vysokou prašnosťou sa zistila zvýšená úmrtnosť obyvateľov na ochorenia srdcovo-cievnej a dýchacej sústavy či znížená činnosť pľúc u detí a dospelých. Dlhodobu zlepšiť zlý stav by mali programy na zlepšenie kvality ovzdušia. Vláda na to reagovala prijatím stratégie pre redukcii prachových častíc. Envirorezort v nej navrhoval podporu energeticky úsporných áut, vytvorenie nízkoemisných zón či rozlišovanie cestného mýta podľa emisných tried.

1.11. Vybavenosť obce dopravnými a technickými vybaveniami:

1.11.1. Cestná infraštruktúra

Obec Šamudovce je napojená na dopravný systém cestou tr. III/050218, ktorá sa pripája v meste Michalovce na cestu tr. I/ 50 Košice – Michalovce – Sobrance – Ukrajina. s napojením na cestu I/50 (smer Košice - Michalovce – Sobrance - štátna hranica Ukrajina).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Obec je obsluhovaná autobusovými linkami, a autobusovými zastávkami. Verejná autobusová doprava je zabezpečovaná SAD Michalovce. Parkovacie plochy sú čiastočne vybudované. Z hľadiska vytvárania podmienok na zvyšovanie ekonomického potenciálu riešeného územia obce má význam jeho napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru na jednej strane a celkový stav dopravnej siete priamo nachádzajúci sa v riešenom území.

Návrh dopĺňa pozdĺž komunikácií pešie a cyklistické trasy, doplnenie plôch pre statickú dopravu. Jestvujúce komunikácie sú navrhované na rekonštrukciu.

Novonavrhované miestne obslužné a prístupové komunikácie v návrhovom období vybudovať v jednotlivých lokalitách:

- lokalita „Drážky“, lokalita „Záhumičky“

Odvodnenie ciest - jestvujúce odvodnenie v celej obci je na terén do rigolov a žlabov. Zastávky vybudovaním plochy pre nastupovanie a vystupovanie z autobusu a autobusových prístreškov s privedením chodníka pre peších.

Cyklistické trasy sa navrhujú v náväznosti na cyklotrasy mesta Michalovce v okruhoch: Michalovce - Lastomír (Michalovce – Krásnovce – Šamudovce - Lastomír - Michalovce).

Železničná doprava

Hromadnú nákladnú a osobnú dopravu zabezpečujú Železnice Slovenskej republiky, ako prevádzkovateľ celoštátnych dráh a dopravcovia, ako prevádzkovatelia dopravy na dráhy. Čez katastrálne územie obce Krásnovce prechádza jednokoľajová železničná trať: Michalany – Medzilaborce – št. hr. (PKP). Číslo traťového úseku 3211 (DÚ Bánovce n/O – Michalovce).

Letecká doprava

Na území okresu Michalovce sa nenachádza letisko. Najbližšie letisko regionálneho významu je v obci Kamenici nad Cirochou v okrese Humenné. Počíta sa s ním ako s rozvojovým prvkom, pre umožnenie ľahšieho prístupu zahraničných obchodujúcich a podnikateľov do okresu. Najbližšie vnútroštátne i medzinárodné letisko s pravidelnými letmi sa nachádza v meste Košice, vzdialenosť 67 km.

Vodná doprava

Súčasťou vodnej dopravy je aj vyhladková okružná lodná doprava medzi rekreačnými strediskami celej Zemplínskej šíravy. Centrálny prístav je v strediskách Hôrka, prístavacie móla v strediskách Biela hora a Medvedia hora.

1.11.2. Energetika

Energetický audit má pre realizačný projekt opatrení na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov, resp. na zníženie energetickej náročnosti budov. Realizačný projekt je nevyhnutné vykonať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a inými zmluvne dohodnutými požiadavkami. Je potrebné zateplovanie budov vo vlastníctve obce, všetky budovy potrebujú úsporu energie. Verejná budova je typ budovy, ktorá je navrhnutá a postavená pre podporu verejnej infraštruktúry a

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

systémov ako sú vláda, vzdelávanie, zdravotníctvo, služby a civilná ochrana (napr. obecný úrad, škola, materská škola, domov sociálnych služieb, kultúrny dom a pod.) Zamerať sa na obnoviteľné zdroje energie pre vykurovanie a ohrev vody.

Obec je v súčasnosti zásobená elektrickou energiou z elektrickej stanice 110/22 kV – Michalovce s inštalovanými transformátormi o výkone 2 x 40 MVA, pomocou VN vedení c. 211. Koridor trasy VVN vedenia č. 6790/6793 (110 kV) ide východným okrajom katastrálneho územia obce Šamudovce v smere Hatalov – Michalovce. Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov obce je zabezpečená sieťou 2 transformačných staníc 22/0,4 kV. Sekundárne rozvody NN sú realizované vzdušným rozvodmi. Verejné osvetlenie je umiestnené ako súčasť NN siete.

Riešené územie obce Šamudovce je zásobované zemným plynom prostredníctvom vysokotlakového plynovodu: VTL plynovodu Stretava – Šamudovce – Michalovce – Zemplínska Šírava DN 200, PN 4 MP, na ktoré je napojená regulačná stanica s výkonom RS Šamudovce 3000 m³/hod.

Kapacita regulačnej stanice v súčasnosti plne pokrýva potrebu a je vyhovujúca aj pre rozvoj funkčných plôch bývania a občianskej vybavenosti. Zásobovanie teplom je na báze plynu alebo pevného paliva.

Za základné energetické nosiče sú všeobecne považované klasické paliva, ako uhlie a zemný plyn. Jednou z priorít energetickej politiky Slovenska by malo byť zabezpečená energetická bezpečnosť cestou energetickej efektívnosti a zvýšením podielu využívania obnoviteľných energetických zdrojov.

Bioenergie

Zohráva v tomto procese oveľa významnejšiu úlohu ako sa jej prikladá. Jej využívanie znižuje závislosť Slovenska na dovoze primárnych energií, znižuje zaťaženie životného prostredia, prispieva k formovaniu trvalo udržateľného spôsobu života na Zemi znižovaním produkcie CO₂, prispieva posilňovaniu regionálnej politiky a znižuje emisie so spaľovania fosilných palív.

Zdroje biomasy ma energetické účely sú predovšetkým lesy. Perspektívny zdroj palivovej biomasy tvoria energetické porasty rýchlorastúcich drevín – topol, vŕba, agát, osika, jelša, jednorokých a viacročných energetických plodín. Energetické porasty možno zakladať na plochách nevhodných pre klasickú poľnohospodársku a lesnícku produkciu, na pôdach dočasne vylúčených z poľnohospodárskej výroby, pôdach kontaminovaných vhodných len na produkciu pre nepotravinárske účely a tiež na zdevastovaných plochách v priemyselných aglomeráciách. Pri veľmi krátkom časovom horizonte 3 – 5 rokov dosahovať priemerný prírastok okolo 10 ton sušiny ročne. Pod energetickým potenciálom rozumieme drevený odpad, ktorý vznikol v rôznych podobách, drevený odpad je možné zhodnotiť tak materiálovo ako aj energeticky. Drevospracujúci priemysel vytvára ročne 1 410 tis. ton odpadu. Celková energetická hodnota využiteľného odpadu z drevospracujúceho priemyslu je 18,1 PJ, z toho sú 2/3 z mechanického opracovania dreva a 1/3 z čierneho výluhu. Najväčšími producentmi odpadu sú veľké drevospracujúce podniky, ktoré však tento odpad aj najčastejšie využívajú na energetické účely.

1.11.3. Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

Verejné osvetlenie (VO) v obci je umiestnené ako súčasť nn siete. Rozvod VO je realizovaný vodičom AIFe, upevneným na spodnej strane konzol NN siete.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Vonkajšie osvetlenie je potrebné zrekonštruovať, osvetľovacie telesá osadiť úspornými žiarivkami. Obec je súčasťou Centra služieb a infraštruktúry Východ. Mobilnú telekomunikačnú sieť na území obce zabezpečuje spoločnosť Orange Slovensko, a.s., T-com, O2 Slovensko.

Rozvod miestneho rozhlasu v obci je prevedený na oceľových stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu.

Národný projekt Dátové centrum obcí a miest (DCOM) zaznamenáva DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska (DEUS) významný nárast záujmu obcí a miest o zapojenie do tohto projektu.

Cieľom projektu DCOM je vybudovať pre obce a mestá špecializované dátové centrum, v ktorom bude sústredená infraštruktúra a softvérové vybavenie potrebné na sprístupnenie elektronických služieb samosprávy občanom. Vďaka elektronizácii 138 služieb miest a obcí, ako sú napríklad miestne dane a poplatky, evidencia obyvateľstva, či sociálne služby, bude práca zamestnancov obcí a miest jednoduchšia a rýchlejšia. Dátové centrum obcí a miest zároveň zlepší fungovanie vnútornej agendy obcí a miest a zabezpečí prepojenie s už existujúcimi informačnými systémami verejnej správy.

2. STRATEGICKÁ VÍZIA

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE

OP Kvalita životného prostredia:

Energeticky efektívne nízokuhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania Špecifický cieľ:

Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov.

Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla

Cieľom je podporiť zníženie primárnej energetickej spotreby pri pokrývaní dopytu po využiteľnom teple - Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rozvodov tepla

Zabezpečenie spojitosti vodných tokov

Zameraný na financovanie opatrení na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch - Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry.

Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov

Možné financovať napríklad stavebné práce (zberné kanály vody) - Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy.

Infraštruktúrne projekty v rámci programu cezhraničnej spolupráce

Možné financovať nákup infraštruktúry v rámci ochrany prírodných zdrojov, mobility, informačno-komunikačných technológií a prevencie pred prírodnými katastrofami a pohotovosti pred nebezpečím.

Podpora kultúrneho a kreatívneho priemyslu

Pomocou grantu môžete financovať investície do výroby a inovácií, renovácie a prenájmu priestorov a do marketingu. Podporiť možno začatie podnikania, ale aj rozvoj fungujúcich podnikov v oblasti kreatívnej tvorby.

Podporované oblasti: Podpora kreatívnych činností, dopytu po kreatívnej tvorbe. Pomoc pri začatí podnikania, ale aj pri rozvoji fungujúcich podnikov.

Modernizácia a komplexná rekonštrukcia národných kultúrnych pamiatok

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v rámci dotačného programu Obnovme si svoj dom - Modernizácia a komplexná rekonštrukcia národných kultúrnych pamiatok s prioritou ochrany a obnovy

Podporované oblasti: Modernizácia a komplexná rekonštrukcia národných kultúrnych pamiatok s prioritou ochrany a obnovy.

Výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v prirodzenom rodinnom prostredí

Zameraný na pomoc deťom a rodičom pri riešení výchovných či rodinných problémov. Z výzvy je možné financovať napríklad sociálne poradenstvo, psychologickú pomoc alebo programy zamedzujúce ohrozovaniu členov rodiny.

Podporované oblasti: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť.

Výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v náhradnom rodinnom prostredí

Zameraný na prípravu osôb, ktorá sa chcú stať pestúnmi alebo osvojiteľmi, opatrenia na prispôsobenie sa dieťaťa v novom prostredí a poradenstvo.

Podporované oblasti: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť.

V základnej škole úspešnejší

Zameraný na aktivity prispievajúce k vyrovnávaniu podmienok pre znevýhodnených žiakov, včasnú diagnostiku, predchádzanie segregácie na školách a spoluprácu s rodičmi a komunitou.

Podporované oblasti: Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov.

Vstup vybraných skupín mladých ľudí na trh práce

Zavedenie programov na podporu zamestnávania mladých ľudí zo špecifických skupín. Ide o uchádzačov o prácu so zdravotným postihnutím, pred a po ukončení náhradnej starostlivosti, po výkone trestu odňatia slobody, či ľudí bez prístrešia.

Podporované oblasti: Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí (UoZ), ktorí patria k NEET, zvýšiť účasť mladých ľudí na trhu.

Budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách

Zriaďovatelia ZŠ, ale aj právnické a fyzické osoby môžu získať dotáciu na vybudovanie odborných učební a súvisiace stavebno-technické úpravy.

Podporované oblasti: Obstaranie jazykových a odborných učební.

Nové alebo inovatívne programy na zlepšenie samozamestnania mladých ľudí

Zamestnávateľa, obce, občianske združenia i nadácie môžu z tejto výzvy získať prostriedky na financovanie teoretického aj praktického vzdelávania a vypracovanie podnikateľských plánov.

Podporované oblasti: Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí (UoZ), ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu.

Prístup k pitnej vode v obciach s marginalizovanými rómskymi komunitami

Grant je určený výstavbu a rozšírenie miestnych vodovodov, budovanie vŕtaných studní a stavbu úpravní povrchovej vody.

Podporované oblasti: Podpora prístupu k pitnej vode v prostredí separovaných a segregovaných MRK pomocou vodovodov, studní a úpravní povrchových vôd.

Podpora existujúcich mikro-, malých a stredných podnikov

Túto výzvu vyhlásilo Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ako Sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Výskum a inovácie.

Podporované oblasti: Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP vo fáze rozvoja.

Podpora nových a začínajúcich mikro-, malých a stredných podnikov

Túto výzvu vyhlásilo Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ako Sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Výskum a inovácie.

Podporované oblasti: Nárast vzniku nových, konkurencieschopných MSP.

NedisKVALIFIKUJ SA! Vzdelávaj sa!

Grant je určený na financovanie vzdelávacích programov určených pre široké spektrum záujemcov o doplnenie vzdelania. Získať ho môžu firmy, fyzické osoby, školy aj mimovládky.

Podporované oblasti: Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania.

Zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl

Zriaďovatelia materských škôl môžu získať príspevok na rozširovanie kapacít, stavebno-technické úpravy a výstavbu nových MŠ. Financovať je možné aj obstaranie materiálno-technického vybavenia.

Podporované oblasti: Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl.

Príprava na opätovné použitie a recyklácia nebezpečného odpadu

Túto výzvu vyhlásilo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky ako Riadiaci orgán pre Operačný program Kvalita životného prostredia.

Podporované oblasti: Príprava na opätovné použitie a recyklácia nebezpečných odpadov - schéma štátnej pomoci.

Príprava na opätovné použitie a zhodnocovanie nie nebezpečného odpadu

Z grantu je možné financovať nákup technológií či výstavbu/ rekonštrukciu existujúcich zariadení na recykláciu nie nebezpečných odpadov.

Podporované oblasti: Príprava na opätovné použitie a zhodnocovanie so zameraním na recykláciu nie nebezpečných odpadov vrátane podpory predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov - schéma štátnej pomoci.

Strategické dokumenty pre oblasť dopravy

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Grant je určený na spracovanie komplexných strategických dokumentov pre oblasť dopravy vrátane nemotorovej dopravy. Financovať je možné aj vypracovanie alebo aktualizáciu plánu udržateľnej mobility.

Podporované oblasti: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch.

2.1. Technická infraštruktúra

Opatrenia:

- odstránenie nelegálnych skládok,
- vybudovanie zberného dvora a kompostoviska,
- vybudovanie kanalizácie,
- dobudovanie plynovodu k bytom a IBV,
- vodné stavby – kanály,
- modernizácia verejného osvetlenia,
- modernizácia obecného rozhlasu,
- modernizácia kultúrneho domu,
- modernizácia základnej školy,
- vybudovanie jedálne,
- vybudovanie remeselného dvora,
- vybudovanie chránenej dielne,
- výstavba chodníkov,
- výstavba miestnych komunikácií, parkovísk a autobusových zastávok,
- revitalizácia a úprava parkových plôch,
- vybudovanie oddychovej zóny v centre obce,
- kultúrno-športové centrum na školskom dvore,
- futbalové ihrisko,
- športovo-relaxačná zóna,
- multifunkčné ihriská pre letné a zimné športy,
- letné kúpalisko,
- cyklotrasy a turistické chodníky,
- informačné tabule,
- kábelová televízia,
- audiovizuálna knižnica,
- vybudovanie inžinierskych sietí k novovybudovaným bytom a IBV,
- výhľadové pamätať na vybavenie ciest propagačným materiálom,
- sledovať a vytipovať prednostné požiadavky na údržbu ciest,
- zabezpečenie trvalo udržateľnej mobility a zlepšenie životného prostredia v obci, zvýšenie bezpečnosti dopravy, spojenej s ochranou prírody,
- zvýšenie bezpečnosti dopravy, spojenej s ochranou prírody,
- dbať na ochranné a manipulačné pásma ciest.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie pracovných príležitostí pri budovaní infraštruktúry,
- zvýšenie počtu obyvateľov v obci,
- zníženie dopravnej nehodovosti a jej dôsledkov,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- zníženie miery zdravotných rizík obyvateľov a ich dôsledkov,
- zvýšenie podielu v sektore dopravy a prepravy,
- zvýšenie mobility obyvateľstva a turistov.

2.2. Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry

Opatrenia:

- zlepšenie vybavenosti technickou infraštruktúrou na úrovni štandardu EÚ a tým zvýšenie atraktivity územia i pre podnikateľskú sféru a návštevníkov,
- vybudovanie kanalizácie,
- udržovanie odvodňovacích kanálov,
- protipovodňové opatrenia,
- spevnenie obecných stok a rigolov,
- zlepšenie kvality podzemných i povrchových vôd a zníženie potenciálneho ohrozenia vôd.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie podmienok pre ekonomickú stabilizáciu rozvoja obce,
- pripravenosť pred povodňami,
- ochrana majetku a života,
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie,
- znižovanie znečistenia podzemných a povrchových vôd,
- vytvorenie pracovných príležitostí pri budovaní infraštruktúry.

2.3. Zásobovanie obce energiou a úspora energie

Opatrenia:

-
- vypracovanie energetického auditu,
- využitie obnoviteľných zdrojov energií,
- znižovanie spotreby energie v obecných budovách,
- zvyšovanie účinností energie,
- modernizácia verejného osvetlenia,
- modernizácia verejného rozhlasu,
- znižovanie strát a zvyšovanie spoľahlivostí sietí,
- informovať obyvateľov o úsporách energie.

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie vybavenosti obce,
- zníženie nákladov na prevádzku obecných budov a verejného osvetlenie,
- zvýšenie bezpečnosti,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- efektívne využitie investícií pre rozvoj obce,
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie.

2.4. Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry

Opatrenia:

- zabezpečenie komunikačných potrieb obce,
- kvalitná ponuka telekomunikačných, hlasových a dátových služieb pre spojenie vnútroštátne i zahraničné,
- adiovizuálna knižnica,
- zabezpečenie dostupnosti internetu,
- zavedenie moderných informačných technológií.

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie, investorov,
- vyššia účinnosť propagácie a reklamy,
- rozvoj obchodovania,
- vytvorenie nových pracovných príležitostí,
- zapojenie podnikateľského, neziskového sektoru a občanov do riešenia obce,
- zlepšenie vybavenosti obce.

3. CESTOVNÝ RUCH, KULTÚRA A VONKAJŠIE VZŤAHY

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Rozsah a kvalita služieb, ponuka kvalitných produktov v cestovnom ruchu, podmieňujú spokojnosť klientov a zaručujú zvýšenie návštevnosti v regióne. Zvýšenie návštevnosti zvyšuje tržby z cestovného ruchu. Pre rozvoj cestovného ruchu je preto nevyhnutné postupne budovať infraštruktúru cestovného ruchu podporou modernizácie a výstavby ubytovacích priestorov v súkromných domoch, budovaním prepojenia siete medzinárodných a regionálnych turistických cyklotrás, skvalitňovaním služieb v zariadeniach cestovného ruchu, výstavbou a modernizáciou športovo-rekreačnej infraštruktúry, turistických ciest, ubytovacích kapacít v súlade so zlepšovaním technického stavu pamiatok a skvalitňovaním celej škály ponúkaných služieb. Návratnosť vložených prostriedkov má byť zabezpečená nepriamo cez oblasť cestovného ruchu, využitím možnosti poskytovania služieb pre návštevníkov daného kultúrneho podujatia. Rozvíjanie cestovného ruchu po trasách štyroch historických ciest prechádzajúcich územím Košického kraja. Štyri historické cesty poskytujú pre každého návštevníka možnosť vybrať si to, čo ho zaujíma, to, čo pozná z domu, to, čo mu je blízke..

Región Zemplín, rázovitý prihraničný región, bol od nepamäti studnicou prekrývania a dopĺňania rôznych kultúr. Hraničí s Poľskom, Ukrajinou, Maďarskom, na západe

s regiónom Šariš a Abov. Územie Zemplína bolo osídlené od pradávnych dôb. Prvým významným centrom bolo staroslovenské hradisko Zemplín, jedno zo sídel na Veľkej Morave. V 10. storočí bol Zemplín pričlenený do Uhorska a vznikla tak jedna z prvých uhorských stolíc, Keďže ide o hraničný región, môžu tu jeho návštevníci obdivovať viaceré pozostatky obranných stredovekých opevnení. Zemplín sa rozdeľuje na Horný Zemplín, ktorého územie spadá pod Prešovský kraj a Dolný Zemplín, patriaci ku Košickému kraju. Najvýznamnejšími ekonomickými centrami sú Michalovce, Vranov nad Topľou a Humenné. Zemplín sa môže pochváliť vysokou kultúrnou úrovňou najmä v oblasti folklóru. Dodnes sa tu zachovalo typické zemplínske nárečie a výborná tradičná zemplínska kuchyňa. K obzvlášť hodnotným kultúrnym pamiatkam regiónu patria drevené gréckokatolícke a pravoslávne chrámy. Zemplín má, ako máloktorá časť Slovenska, zachovanú nedotknutú panenskú prírodu a to vo viacerých oblastiach. Na severe sa rozprestiera oblúk Karpát s bohatou faunou. Nielen vulkanológov každoročne priťahuje pohorie Vihorlat. V južnej časti Zemplína sa rozprestierajú vodné plochy ako Zemplínska šírava, Domaša a Vinianske jazero. Všetky sa, najmä v letných mesiacoch, menia na rekreačné centrá nadnárodného významu.

Cieľom pre budúcnosť je vybudovať a rozvinúť odvetvie cestovného ruchu v štruktúre regionálneho hospodárstva so zameraním na zvyšovanie konkurencieschopnosti, sociálno-ekonomických príležitostí, rastu životnej úrovne a dosiahnutie kompatibility systému cestovného ruchu s krajinami EÚ. Vytvoriť podmienky pre rast kvalifikácie ľudských zdrojov v cestovnom ruchu s dôrazom na kvalitu služieb a budovanie imidžu obce. Vybudovať a rozvíjať infraštruktúru cestovného ruchu s potrebami obce v súlade s regiónom so zameraním na kvalitatívny a kvantitatívny rozvoj zariadení cestovného ruchu a ich základných a doplnkových služieb, a taktiež vytvorenie informačného centra.

Komplex predpokladov cestovného ruchu v zmysle tradičného delenie zahŕňa prírodné predpoklady (reliéf, klíma, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo), kultúrno historické predpoklady (stavebné pamiatky, ľudová kultúra) a spoločenské predpoklady (demografické, sídelné, hospodárske, sociálne, politické, komunikačné, materiálne technická základňa cestovného ruchu). Činitele, ktoré vstupujú ako komponenty komplexu predpokladov cestovného ruchu, hrajú pri určovaní lokalizácie objemu, časového priebehu a štruktúry rozdielnu úlohu. Z tohto hľadiska možno komponenty komplexu predpokladov cestovného ruchu rozdeliť do 3 základných skupín: 1. lokalizačné, 2. selektívne, 3. realizačné.

Z hľadiska lokalizačných predpokladov najcennejšou devízou riešeného územia je vysokohodnotná podhorská a rovinná krajina poskytujúca nevšedne turistické a rekreačné vyžitej v prírodnom prostredí osobitá nie len v celoslovenskom ale i v Stredoeurópskom kontexte. Dotknuté územie vytvára veľmi dobre lokalizačné predpoklady pre plné rozvinutie rekreácie a cestovného ruchu pri rešpektovaní priority ochrany prírody v území. Z hľadiska rekreácie a cestovného ruchu lokalita rekreačnej oblasti Zemplínskej šíravy v blízkosti CHKO Vihorlat s prepojením na okolité zaujímavosti, i historické danosti.

Z hľadiska selektívnych predpokladov má riešene územie veľmi dobré urbanizačné predpoklady CR pre rozvoj vidieckej turistiky a chalupárstva. Značné príležitosti rovnako ponúka využitie rodinných domov na turistické ubytovne, informačného centra a iné rekreačné a turistické služby. Problémom ostáva i materiálnotechnická základňa cestovného ruchu prejavujúca sa absenciou ubytovacích a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatkom a dostupnosťou

základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové vyžitie pasantov cestovného ruchu. Rekreačné územné celky sú založené na prepojení viacerých rekreačných priestorov, rekreačných útvarov a turistických cieľov za účelom dosiahnutia vyššieho rekreologického a ekonomického účinku. Nemusí ísť vždy o súvislé rekreačné územie. Jednotlivé rekreačné priestory môžu byť od seba vzdialene a navzájom prepojené dopravou. prírodné hodnoty – vodná nádrž Zemplínska šírava vhodné klimatické podmienky pre rozvoj cestovného ruchu i chránené ložiskové územie.

Turistické trasy

Morské oko - Jazero Morské Oko v chránenej krajinnej oblasti Východné Karpaty leží v nadmorskej výške 618 m a je štátnou prírodnou rezerváciou s chránenou flórou a faunou. Je to najväčšie zahradené sopečné jazero na Slovensku s rozlohou 13 ha. Vzniklo zahradením doliny Okna mohutným zosuvom so šírkou 800 m a s dĺžkou 1 900 m. Jeho maximálna šírka je 312 m, dĺžka 775 m hĺbka 26 m. Nad jeho hladinou sa vypína jedna z dominánt vihorlatských vrchov - Sninský kameň, známy nádherným výhľadom na okolité vrchy a doliny. Okruh okolo Morského oka je po celom úseku cyklotrasa značená modrou farbou a začína na konečnej zastávke SAD obce Remetské Hámre (295 m n. m.), kde aj končí. Je to východiskový bod aj pre štyri turistické trasy. Dolinou potoka Okna smerom na juh od Morského oka ešte nedávno viedla železnica do Remetských Hámrov. Na konci dediny je vystavený exponát ešte pôvodného rušňa. Železničná trať bola prebudovaná na asfaltovú cestu, ktorá tvorí hlavnú prístupovú spojnicu turistickú trasu i náučný chodník z Remetských Hámrov k Morskému oku v dĺžke 9 km. Z koncového záchytného parkoviska Krivec pod Morským okom trvá pešia túra k jazeru už len 15 minút. Na 4 km trase sú osadené štyri panely, ktoré informujú návštevníkov o chránenej krajinnej oblasti Vihorlat, geológii územia, Morskom oku, ako aj o okolitých lesoch. Trasa náučného chodníka je fyzicky nenáročná, lokalizovaná v peknom prírodnom prostredí Morského oka.

Morské oko – Sninský kameň

Turistická trasa je fyzicky náročnejšia, na úseku 4 km prekonáva výškové rozpätie od 618 do 1005 m n. m. Odmenou je však nádherný výhľad na krajinu údolia Cirochy, vihorlatské lesy a Východoslovenskú nížinu. Panelovou formou je podaná informácia o rastlinných a živočíšnych spoločenstvách vihorlatských lesov a o chránenom prírodnom výtvore Sninský kameň.

Značkové pešie turistické trasy vo Vihorlatských vrchoch

Na zorientovanie sa v značených turistických trasách odporúčame turistickú mapu, ktorá je voľne v predaji. Na tomto mieste sú údaje o značených trasách upresnené, uvádzame niektoré špeciálne odporúčania a aj nové značené trasy, ktoré ešte nie sú v poslednom vydaní mapy uvedené. V nasledujúcom opise turistických trás sú uvedené pochodové časy pre smer tam medzi dvoma pomenovanými turistickými informačnými miestami.

Napojenie na jestvujúce trasy:

Morské oko - Malé Morské oko - Sninský kameň - Nežabec - Strihovské sedlo – Potašňa (dĺžka trasy cca 14 km + 4 km naspäť k Morskému oku)

Morské oko - Malé Morské oko - Jedlinka

(dĺžka trasy 2,1 km) Táto trasa ponúka okružné trasy.

Morské oko, hrádza - Morské oko, Rybárka (dĺžka trasy 1,7 km)

Remetské Hámre - Lysák - Sedlo Rozdiel - Jedlinka - Tri Table - Sninský Kameň - Nežabec - Strihovská poľana - Strihovské sedlo - Pilníkova lúka - Diel - Vávrova lúka – Podhorod' (dĺžka trasy 32,9 km) Hlavná hrebeňová trasa - červená značka.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Humenné mesto - Jasenov - Jasenovský hrad - Veľká dubová - Porúbka - pod Vinianskym hradom - Vinné – Hôrka (dĺžka trasy 28,8 km) Modrá značka.

Remetské Hámre - Falašov potok - Potašňa - Krivec - Morské oko, hrádza - Morské oko, kaštielik - Morské oko, Rybárka - Pod Troma Tablami - Tri Table - Sninský Kameň - Sninské rybníky – Snina – vlak (dĺžka trasy 20,8 km) Krivec je parkovisko pomenované podľa potoka, tu sa odstavujú autá pri vstupe do centrálnej časti CHKO Vihorlat. Možnosť naprogramovať rôzne trasy podľa časových a fyzických možností.

Remetské Hámre - Falašov potok - Pilníkova lúka - Ruská Bystrá (dĺžka trasy 20,8 km) Zelená značka.

Krivec - Strihovská poľana

(dĺžka trasy 3,0 km) Zelená značka tvoriaca okružné trasy z parkoviska.

Pod Tromi Tablami - Nad Morským okom

(dĺžka trasy 1,0 km) Modrá miestna tvarová značka po asfaltovej zvažnici.

Snina (bus) - Zemplínske Hámre - Sninský Kameň (dĺžka trasy 9,3 km)

Krivošťaňany - Krivošťaňanka - Veľká dubová - Jasenovský hrad

(dĺžka trasy 8,0 km) Zelená značka

Jasenov, pod hradom - Chlmec – Chlm (dĺžka trasy 5,5 km)

Poruba pod Vihorlatom - Stará koniareň - Poľana - Sedlo Rozdiel

(dĺžka trasy 13,7 km) Zelená značka

Remetské Hámre - Stará koniareň (dĺžka trasy 5,5 km) Žltá značka

Potašňa - Strihovské sedlo – Strihovce (dĺžka trasy 7,0 km)

Medvedia hora - Pod Senderovom - Vinianske jazero - Pod Dlhou -

Pod Vinianskym hradom - Viniansky hrad - Trnava pri Laborci

(dĺžka trasy 9,3 km) Žltá značka.

Medvedia hora - Pod Senderovom - Vinianske jazero - Viniansky hrad

(žltá turistická značka) (dĺžka trasy cca 12 km + 8 km do obce Vinné.)

Kamenec - Vinianske jazero - Senderov - Viniansky hrad

(zelená turistická značka) (dĺžka trasy cca 18 km + 8 km do obce Vinné.)

Vinianske jazero - Kamenec - Medvedia hora - Pod Senderovom - Kostolík pod Senderovom – Hôrka (dĺžka trasy cca 7,5 km) Zelená značka.

Vinné - Viniansky hrad - Jasenovský hrad

(modrá turistická značka) (dĺžka trasy cca 12 km.)

Brekov - Brekovský hrad (cca 2,5 km)

Pod Senderovom - Senderov - Kostolík pod Senderovom

(cca 1,7 km) Žltá tvarovka - odbočka na vrchol

Značkované pešie turistické trasy v Slanských vrchoch od Michaloviec:

Dargov - údolím Bačkovského potoka - hrad Parustan - Lazy

(dĺžka trasy cca 5,0 km)

Brazina - Jazero Izra - Čatorňa (hranica s Maďarskom) - Pusztafalu - hrad Fuzér

(dĺžka trasy cca 12,5 km)

Herlianske sedlo - lazy - Dargovský priesmyk - Maliniak - Jazero Izra

(dĺžka trasy cca 47,6 km)

Jazero Izra - Byšta - Slovenské Nové Mesto (dĺžka trasy 35,0 km)

Kalša - Jazero Izra (dĺžka trasy cca 6,0 km)

Jazero Izra - Veľký Milič

(dĺžka trasy cca 4,0 km) Významný vrchol s možnosťou turistiky do Maďarska.

Kuzmice - Jazero Izra - Skároš (dĺžka trasy 22,4 km).

CHKO Vihorlat

Blízkosť prírodných pomerov CHKO vytvára sopečné pohorie Vihorlat. Takmer stopercentná lesnatosť vlastného územia CHKO a dvojtretinové zastúpenie lesov v jej ochrannom pásme vytvára podmienky na hlavnú hospodársku činnosť - lesné hospodárstvo. Celé územie CHKO je popretkávané značenými turistickými chodníkmi s rôznym bodom prevýšenia

Pre pešiu turistiku v riešenom území budú slúžiť turistické chodníky:

Prepojenie CHKO Vihorlat, Sninských rybníkov, Zemplínskej šíravy a prepojenie celého východu.

Michalovský región prepojený cyklotrasami a turistickými chodníkmi, zrealizovaním na lesných cestách bude prínosom celého regiónu.

Región Dolného Zemplína je ideálnou oblasťou pre rozvoj cykloturistiky, zvlášť pre tvorbu trás stupňa obtiažnosti rekreatantov.

Platí to hlavne pre jeho rovinnú aj pahorkatinnú časť, kde existuje relatívne hustá sieť ciest nižšej triedy (druhej, tretej triedy, spevnené a nespevnené poľné cesty) s malou frekvenciou cestnej premávky. V oblasti Východoslovenskej nížiny existuje taktiež množstvo ochranných protipovodňových hrádzí so spevnenou korunou, resp. s cestou vybudovanou na korune hrádze vhodných pre cykloturistiku.

Prepojenie cyklotrás s rekreačnými strediskami okolo celej Zemplínskej šíravy. Pre rozšírenie ponuky rekreačných aktivít bude cyklotrasy potrebné riešiť. Toto mólo bude súčasťou vyhlídkovej okružnej lodnej dopravy medzi rekreačnými strediskami severnej časti a južnej časti Zemplínskej šíravy.

Zemplínska šírava

Kaluža - Vinné (hrad, Vinianske jazero) – Michalovce

Michalovce – Vinné (Vinné jazero) – Kaluža – Klokočov – Kusín – Jovsa – Hnojné – južná časť hrádze ZŠ – Lúčky – Zalužice – most – výpusť zo Šíravy – rekr. str. Biela Hora – Michalovce (Biela Hora)

Duša

Michalovce – Petrovce n/L - Suché – Lesné – Pusté Čemerné – Strážske – Staré – Zbudza – Michalovce

Ondavská rovina

Trhovište - Moravany – Rakovec n/O – Nižný Hrabovec – Klčovo – hrádza Ondavy pri Parchovanoch – Tušice – Tušická N. Ves – Horovce – Trhovište

Trhovište – Bánovce n. Ondavou – Bracovce – Markovce – Malčice – Oborín – hrádza Laborca a Latorice - Sírnik – hrádza Ondavy – smer Horovce – Trhovište

Senianske rybníky

Michalovce – Zemplínska Široká – Iňačovce – Senianske Rybníky – Senné – Palín – Zemplínska Široká – Michalovce

Nová zemplínska „Trasa KSK“

Klokočov – Borša (Klokočov- Michalovce - Lastomír – Sliepkovce – Stretava – Drahňov (kaštieľ) – Vojany – V. Raškovce – Oborín – Brehov – Zemplín – Ladmovce – Viničky – Borša)

Ukrajinská

Michalovce – Zalužice – Lúčky (archelog. nález) – Závadka – Nižná Rybnica – Sobrance (kúpele) – Tibava (vinohrady) – Orechová (vinohrady) – Sejkov - št. hr.

Ukrajina

Ublianska

Sobrance – Tibava – Choňkovce – Podhorod' – Ruský Hrabovec– Ubľa

Vihorlatská

Sobrance (gitarové múzeum)– Sobranecké. kúpele – Ruskovce – Jasenov – V. Rybnica – Remetské Hámre – Morské oko

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Medzibodrožie

Streda n. Bodrogom – Viničky - Borša - Malý Kamenec – Veľký Kamenec – Stráže – Veľ. Horeš – Malý Horeš – Pribeník – Dobrá – Biel – Veľké Trakany – Malé Trakany – Čierna n. Tisov – Boľany – smer lanový most – južná hrádza Latorice – smer Svätá Mária – Somotor – Viničky – Streda n. Bodrogom – smer št. hr. MR Karos

Streda n. Bodrogom – Viničky - Borša - Malý Kamenec – Veľký Kamenec – Stráže – Veľké Horeš – Malý Horeš – Pribeník – Dobrá – Biel – Veľ. Trakany – Malé Trakany – Čierna n. Tisov – Boľany – smer lanový most – južná hrádza Latorice – smer Svätá Mária – Somotor – Viničky – Streda n. Bodrogom

Svätuše – Kráľovský Chlmec – Malý Horeš – Pribeník – Dobrá – Biel – Bačka – Leles – Poľany – Solníčka – Boľ – Zátin – Svinice – Svinice – Vojka – K. Chlmec

Použie

Vojany – Ižkovce - hrádza Laborca a Latorice – Beša – Čičarovce – severná hrádza Latorice – Ptrukša – Veľ. Slemence – Ruská – Kap. Kľačany – Veľ. Kapušany – Čierne Pole – Krišovská Liesková – Vojany – Drahňov

Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec

Veľké Kapušany – Borša

Vihorlatské vrchy (Dobra voda - Borolo)

Sobrance – Ruskovce – Jasenov – V. Rybnica – Hlivištie – Ruská Bystrá (drevený kostolík) – Ruský Hrabovec – Inovce – Beňatina – Podhorod' – Choňkovce – Baškovce – Sobranecké kúpele – Sobrance

Sobrance – Tibava - Choňkovce – Koňuš – Priekopa – Porúbka – Koromľa – Husák – V. Nemecké – Orechová – Tibava – Sobrance

Východoslovenská rovina (Borolo - Trasa KSK)

Sobrance – Ostrov – Porostov – Kristy – Svätuš – Blatná Polianka – Senianske rybníky – Senné – Blatné Remety – Bunkovce – Nižná Rybnica – Sobrance

Sobrance – Veľké Trakany (Sobrance – Tibava – Orechová – Sejkov – Jenkovce – Záhor – Pinkovce – Lekárovce – Bajany – Veľké Kapušany – Budince – Ruská – Veľ. Slemence – Ptrukša – lanový most cez Latoricu – Boľany – Čierna n/T – Malé Trakany – Veľké Trakany

Trebišov - Borša (Trebišov - Hraň – Sírnik – Brehov – Zemplín – Ladmovce – Viničky – Borša)

Tokajské cyklotrasy

Veľaty – Veľká Trňa - Malá Trňa – Černochovej – Veľká Bara – Malá Bara – Viničky – Borša

Viničky – Malá Bara – Veľká Bara – Černochovej – Cejkov – Streda nad Bodrogom Trebišov – Čerhov – Slovenské Nové Mesto – Borša – smer MR Sarospaták.

V obci je cyklistický oddiel, ktorý je aktívny a má záujem o spoluprácu a ďalší rozvoj v obci i regióne a zvýšenie počtu aktívnych cyklistov.

Pred sto rokmi kraľovali vo vihorlatských lesoch lesné úzkokoľajné železnice s rozchodom 760 mm, ktoré pomáhali zväzať drevo, vypálené uhlie, kameň a železiarske výrobky do Michaloviec a do Užhorodu. Vydajme sa spolu na malé putovanie históriou našich Vihorlatských vrchov.

Medzi najzaujímavejšie patrila bezpochyby úzkokoľajka Michalovce - Remetské Hámre - Morské oko s odbočkami. Trasa viedla od železničnej stanice cez roviny a podhorie až do vnútra Vihorlatských vrchov a mala cca 43 kilometrov. Táto trať s rozchodom 760 mm a parnom prevádzkou bola otvorená po vzniku Československej republiky. Využila pritom trasy troch starých uhorských konštruktívnych tratí: Michalovce - Veľké Zalužice, Hnojné - Kúpele (pri Jovse) a Remetské Hámre - Morské oko.

Časť železničky bola využívaná aj na dopravu miestnej šľachty a inteligencie, ktorá podnikala výlety do lesov Vihorlatu. Málokterý druh dopravy splynul s krajinou tak dokonale, ako to dokázala úzkokoľajka a asi nič nevyvoláva také romantické predstavy ako Vihorlatské úzkokoľajky, ktoré fungovali u nás až do začiatku 70-tych rokov 20. storočia, kým ich z lesa postupne nevytlačili ťažké nákladné automobily. V odľahlých lesoch Vihorlatu môžeme aj dnes vidieť desiatky kilometrov násypov a zvyškov koľajníc, ktoré čakajú na svoje objavenie a znovuoživenie.

Vihorlatské vrchy je najvýchodnejšie pohorie sopečného pôvodu, ktorý je tvorený 7 sopkami Vihorlat, Morské oko, Popričny, Dil, Kyjov, Sokolský potok, andezitový komplex Vinné.

Vihorlat je jednou z desiatich lokalít Karpatských bukových pralesov, ktoré sú zaradené do svetového dedičstva UNESCO. Najvyšším vrchom je vrh Vihorlat (1 076 m n. m.), ktorý nám z diaľky pripomína sopku. V komplexe vulkanického pohoria Vihorlat významné postavenie majú jazerá, najznámejšie je Morské oko, okolo ktorého sú vyznačené cyklistické trasy.

Udržiavanie a rozvoj kultúrnych akcií pre občanov, ale aj turistov, čím je potrebné posilniť kultúrno-spoločenský charakter obce.

Zamerať sa na krátkodobý cestovný ruch s celoročným využitím a s hlavnými druhmi rekreačných činností: poznávanie pamiatok, letné športy, zimné športy, agroturistika.

Nadviazanie cezhraničnej spolupráce k posilneniu priateľstva a vzájomných susedských vzťahov s Maďarskom a Ukrajinou. Využitie finančných zdrojov z programov na cezhraničnú spoluprácu, rozvoj cestovného ruchu, priemyslu, pôdohospodárstva, kultúry, športu, sociálneho zabezpečenia a ochrany životného prostredia.

Plán vybudovania Klubu mládeže, Prezentačnej miestnosti pre spolky a združenia, Klub dôchodcov, Audiovizuálnu knižnicu, Dom ľudových remesiel, Vytvorenie izby známych rodákov, vybudovanie letného kúpaliska.

Opis produktu

Zdravé životné prostredie je nevyhnutnou podmienkou pre život ľudí na vidieku. Cieľom je za podpory všetkých obcí udržať a naďalej zlepšovať životné prostredie v obci a v blízkej oblasti Zemplínskej šíravy, s využitím širokého okolia v súlade s Územným systémom ekologickej stability (ÚSES). Prostredníctvom biocentier a biokoridorou je potrebné zachovať prirodzený ráz krajiny a podporovať jej prirodzený vývoj. Podporou zavádzania nových moderných a životnému prostrediu neškodných technológií je plánované dosiahnuť celkové zlepšenie životného prostredia.

Riešené územie obce svojou prírodnou scenériou, historickým potenciálom a daným stupňom úrovne turistickej infraštruktúry vytvára podmienky pre podstatné dynamickejší rozvoj cestovného ruchu.

Pri navrhovaní produktov cestovného ruchu uplatňovaných v riešenom území, je potrebné vychádzať predovšetkým z jeho geomorfologického charakteru, z klimatických podmienok a z jeho daností.

Vychádzajúc z ÚPN-VÚC Košického kraja, aktivity cestovného ruchu v regióne z hľadiska koncepcného sú zamerané predovšetkým na:

- *Rekreačný pobyt v prírode*

- v prostredí krásnych lesov a CHKO, s možnosťou kúpania a rekreácie v rekreačnej oblasti Zemplínska šírava i Vinianskom jazere, so zameraním na vodné

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

športy a využitie ihrísk, bazénov, koní, ...

- *Poznávací turizmus*

- spoznávanie prírodných krás, atraktivít a kultúrneho dedičstva, hradu, pamiatok, amfiteátra,....

Vidiecky turizmus

- využívanie chalupárstva, individuálnych chát a prenajímanie lôžok v rázovitom vidieckom osídlení, a vidiecka turistika.

Je potrebné zamerať sa na zvyšovanie príťažlivosti riešeného územia prostredníctvom kvalitných tradičných i netradičných ponúk, ktoré vychádzajú z podmienok a tradícií riešeného územia. Je možné rozvíjať rodinné dovolenky, ekologické dovolenky, zimné dovolenky, zamerané predovšetkým na agroturistiku, hipoturistiku a turistiku.

Veľmi významnú úlohu v rozvoji cestovného ruchu zohráva estetické prostredie. Preto je potrebné vytvoriť jednotný informačný systém, ktorý bude zahrňovať:

- systém označenia jednotlivých častí obce, resp. dôležitých častí obce,
- systém označenia dôležitých verejných budov, ubytovacích, reštauračných a pohostinských zariadení,
- systém označenia existujúcich zaujímavostí.

Turistické produkty ako dôležitý marketingový nástroj je možné úspešne vytvárať na základe existencie základných atribútov, predovšetkým je to dobrá technická a turistická infraštruktúra, spoľahlivý turistický informačný systém, koncepcia rozvoja CR v obci, akčný plán rozvoja cestovného ruchu v obci. Jednotlivé produkty navrhujeme v ďalšej časti tejto kapitoly rozdeliť podľa využiteľnosti na produkty:

- celoročného charakteru,
- pre zimné obdobie,
- pre letné obdobie.

Celoročné aktivity, flexibilita

a) Vidiecka rekreácia

- dovolenka a rekreácia na vidieku, vidiecka turistika - celoročný produkt v spojení s viacerými formami turistiky.

Táto forma trávenia dovolenky a voľného času je čoraz viac vyhľadávanou domácimi i zahraničnými turistami, najmä ľuďmi z rušného a znečisteného mestského prostredia. Túto formu rekreácie obľubujú predovšetkým rodiny s deťmi, preto zariadenia tohto typu odporúčujeme vybavovať nenáročnými zariadeniami pre aktivity detí, skvalitňovať podmienky pre aktívny pobyt rodín v riešenom území, skrásľovať životné prostredie obce a pod.

Samotný pobyt na vidieku je pre určité cieľové skupiny turistov žiadaným a veľmi obľúbeným. Vidiek im ponúka iný pohľad na život, poskytuje možnosť prežiť mnoho zážitkov, stáva sa pre nich zdrojom nielen oddychu a rekreácie, ale veľakrát aj zdrojom inšpirácie. Aj preto má vidiecka turistika značné predpoklady stať sa jedným z najdôležitejších rozvojových prvkov obcí.

Riešené územie má pre túto funkciu vhodné predpoklady, predovšetkým sa jedná

- o využitie staršieho a opusteného domového a bytového fondu na chalupárstvo, ale aj výstavby nových rekreačných chalúp,
- o využitie rozsiahlych lokalít formou prenájmu alebo poskytovania lôžok,
- o možnosť ubytovania návštevníkov v rodinných domoch.

Odporúčania, návrhy:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Vzhľad obce je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktorý ovplyvňuje dojem turistu a zanecháva príjemný alebo negatívny zážitok. Vybudovaný a udržiavaný park, upravené záhrady, udržiavané fasády objektov s ich okolím vyvolávajú u turistu už pri prvom kontakte s obcou príjemný pocit, ktorý môže mať kladný vplyv na jeho dĺžku pobytu, frekvenciu pobytov v obci či odporúčenia známym. Toto je veľmi účinná reklama. Preto sa odporúča:

- skrášľovať a udržiavať čistotu verejných priestranstiev,
- zo strany obce vytvoriť motivačné podmienky pre skrášľovanie súkromných zariadení a priestranstiev,
- na vybraných miestach v hlavných turistických častiach vytvoriť jednoduché komplexy pre detské hry a aktivity.

a) *Rehabilitácia, regenerácia - preventívno-liečebné pobyty*

V súčasnosti sa zintenzívňuje preventívna starostlivosť o zdravie organizovaním preventívno-liečebných pobytov v lokalitách vhodných pre takéto pobyty.

b) *História obce – kultúrne dedičstvo*

Tento produkt môže byť pri dobrom marketingu veľmi významným rozvojovým prvkom cestovného ruchu v riešenom území.

Navrhujeme

- využiť históriu obce s jej krásami a objavenými historickými faktami, na výraznejšie zviditeľnenie, spropagovanie a zatraktívnenie riešeného územia,
- na základe zmapovania, sprístupnenia a označenia existujúcich dôkazov histórie obce, vytvoriť špecifický produkt s prezentáciou historickej činnosti,
- zároveň vytvoriť špeciálne trasy pre peších turistov, cykloturistov a mototuristov, ktoré by návštevníka viedli a informovali o histórii obce a okolia,
- dokumentáciu, predmety, poprípade zariadenia menších rozmerov.

Vhodnou sa javí informačné centrum v obci.

c) *Poznávanie regiónu, zábava a náhradný program*

Cieľom je obohatiť ponuku pre dovolenkujúcich hostí o zábavu a vyplnenie voľného času, aj počas nepriaznivého počasia a súčasne upozorniť na zaujímavosti, možnosti a prednosti riešeného územia v spojení s blízkym okolím. Doporučuje sa, aby boli v dovolenkových centrách ponúkané poznávacie a náučné prehliadky a vychádzky s odborným sprievodcom. Takýmto odborným spôsobom sa dovolenkujúci hostia oboznámia s územím (história, príroda, tradície, atraktivity, život na vidieku, vyspelosť ľudí žijúcich a tvoriacich na tomto území) a rozšíria sa ich poznatky k rôznym témam. Ponuky k tematickým sprevádzaným prehliadkam by mali byť koordinované a spoločne organizované so susednými obcami.

Ako veľmi potrebné sa javí doplnenie ponúk o možnosti:

- večernej zábavy,
- premietanie diapozitívov s prednáškou o obci, o faune a flóre, a kultúrnych pamiatkach, a to aj v jazyku najviac navštevujúcich zahraničných hostí,
- premietanie náučných videofilmov CHKO, fauna a flóra, história mikroregiónu, čítanie kníh, oboznamovanie sa so životom významných rodákov obce, videofilmov letnej, resp. zimnej ponuky s cieľom budúceho pobytu.

Zimné obdobie

Hlavnými aktivitami zimnej ponuky sú turistické a rekreačné využitie v zimnom období nedostatočne kvantitatívne a kvalitatívne rozvinutá. Podmienky, ktoré sú v riešenom území k dispozícii, je potrebné v krátkom čase primerane zhodnotiť

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

a využiť pre zdynamizovanie cestovného ruchu. Pri ich rozvoji je potrebné rátať s ich možným celoročným využívaním.

Návrh produktov, podporujúcich rozvoj cestovného ruchu v zimnom období v riešenom území:

a) *Zimná turistika - putovanie zimnou krajinou, pozorovanie zvierat, celoročné ubytovanie,*

- ukážka dedinských zabíjačiek spojených s ochutnávkou,

b) *Verejné športové súťaže- hipoturistika*

- beh, diaľkový pochod pre deti, dospelých, pre rodiny

Súťaže plnia funkciu nielen porovnávania sa, ale aj sociálnu funkciu, funkciu zábavy.

Letné obdobie

V súčasnej ponuke sú v letnom období k dispozícii dobré predpoklady pre:

- vybudovanie letného kúpaliska,

- turistiku, agroturistiku, cyklistiku,

- kúpanie v Zemplínskej šírave a bazénoch, opaľovanie, letné športy, člnkovanie, vyhlídkové plavby, ponuka zapožičania lodičiek, vodných bicyklov, pútne miesto – Klokočovskej Panny Márie,

- pešiu turistiku,

- čiastočne cykloturistiku,

- podmienky pre možnosť spoznávať históriu riešeného územia,

- podmienky pre ďalšie voľnočasové aktivity, vybudovanie relaxačno – športovej zóny: tenis, minigolf, vzdelávacie akcie, pestovanie záľub, viacúčelových ihrísk.

V ďalšej časti tejto kapitoly uvádzame návrh niekoľkých typov produktov, ktoré je možné v riešenom území uplatniť. Uvádzané produkty vychádzajú z daností a podmienok v riešenom území, pričom sa poukazuje na možnosti rozvíjania, rozšírenia ponuky a jej význam, na obohatenie územia o potrebné vybavenie pre pokrytie potrieb turistov.

a) *Dovolenky pre rodiny*

Predpokladom pre rodinné dovolenky, tzn. pre rodiny prevažne s malými alebo školopovinnými deťmi sú vhodné zariadenia prispôsobené deťom. K nim patria dovolenkové ubytovacie zariadenia pre rodiny, v riešenom území sú vhodné najmä dovolenkové (rekreačné) domy. Dôležitú úlohu pri tomto druhu dovolenky zohrávajú zariadenia pre voľné chvíle a ihriská pre deti. V riešenom území môžu byť veľmi atraktívne zariadenia, agroturistika, hospodársky dvor a ihriská vo voľnej prírode, pieskoviská.

b) *Zelená pre zdravie*

Dôležitým prvkom je pohyb na čerstvom vzduchu v estetickom a prírodnom prostredí. Riešené územie má veľmi dobré predpoklady pre takéto pobyty.

c) *Na bicykli za spoznávaním a zdravím*

Produkt je zameraný na kombináciu poznávania s rekreačným využívaním bicykla. Pre jeho uplatňovanie v ponuke je potrebné rozšíriť sieť značkových cyklotrás na jestvujúcich poľných cestách, ako je uvedené v odporúčaniach v kap. infraštruktúra, označiť zaujímavosti riešeného územia ležiace na trasách, vydať lokálnu mapku resp. zabezpečiť zakomponovanie cyklotrás do cykloturistickej mapy, vytvoriť návrhy cyklotúr z riešeného územia a vydať vo forme brožúry a iné.

d) *Pestovanie záľub*

Dnešný turista sa oveľa viac ako v minulosti snaží využiť voľný čas aj

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

na vzdelávanie. Veľmi obľúbené sú krátkodobé kurzy jazykov, fotografovania, kurzy ručných prác, pôvodných remesiel, maľovania, základy poľnohospodárstva. Pre účastníkov musí byť zabezpečené ubytovanie, stravovanie, možnosti rekreačných a športových aktivít, regenerácia.

e) *Animačné programy*

Tento produkt je vysoko variabilný a maximálne sa prispôsobuje požiadavkám zákazníka. V rámci programov je možné zabezpečiť sprievodcovské služby.

f) *Organizovanie fakultatívnych výletov*

Umožňuje dosiahnutie rovnakého efektu ako pri animačných programoch. Podľa požiadaviek zákazníka sa zabezpečujú výlety do okolia. Bežnú ponuku tvoria výlety do zaujímavých častí celej Zemplínskej šíravy, CHKO Vihorlat, NP Poloniny, Sninské rybníky, s využitím náučných chodníkov, historických miest a lokalít - Michalovce, Snina, Sobrance, Humenné a pod.

Návrh rozvoja:

- podpora nových foriem vidieckej turistiky,
- ukážka pôvodných remesiel,
- vybudovanie nových nenáročných rekreačno-športových zariadení pre vyžitie návštevníkov,
- dobudovanie turistickej športovej infraštruktúry,
- dobudovanie informačného systému v jednotlivých častiach.

Spokojnosť návštevníka - dovolenkára je priamo úmerná kvalite, kvantite a pestrosti ponúkaných možností poznávania, rekreácie, zábavy, ubytovania, stravovania i ochoty a srdečnosti ľudí poskytujúcich rôzne služby. Infraštruktúra rekreácie je jednou zo základných súčastí súkolia cestovného ruchu. Jej rôznorodosť, zaujímavosť a kvalita v značnej miere ovplyvňuje rozvoj cestovného ruchu.

Existujúca infraštruktúra rekreácie a športu využiteľná pre návštevníkov riešeného územia nezodpovedá potrebám dostatočného uspokojovania ich potrieb i záujmu. Avšak z hľadiska možností, ktoré riešené územie má, je pre vytvorenie, rozšírenie primeranej infraštruktúry pre tieto aktivity dostatočný priestor.

Teda ak chceme dosiahnuť zvýšenie návštevnosti a primeranú dĺžku pobytu návštevníka - dovolenkára v riešenom území, nevyhnutným opatrením je rozšírenie, skvalitnenie a pestrosť ponuky pre rekreáciu a šport, ktorá je prepojená s turistickou infraštruktúrou a supraštruktúrou.

Nevyhnutnosťou je, aby plánovanie infraštruktúry rekreácie a športu bolo systémové, prispôsobené podmienkam daného územia, odborne spracované a aby následná jej realizácia bola uskutočnená odbornými organizáciami.

Súčasnú infraštruktúru rekreácie a športu na území obce z hľadiska zámerov v rozvoji cestovného ruchu a z hľadiska možnosti a danosti riešeného územia môžeme charakterizovať ako nedostatočne kvantitatívne a kvalitatívne rozvinutú, nezodpovedajúcu potrebám a požiadavkám súčasného návštevníka, resp. dovolenkára.

Regulatívy

Pri riešení jednotlivých aktivít v obci je potrebné rešpektovať tieto regulatívy:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

1) Všetky druhy ochranných pásiem - od VN el. vedenia, transformačných staníc, PHO vodných zdrojov, zdrojov minerálnych vôd, rozvodov plynu, regulačných staníc plynu, dopravných zariadení) v zmysle platných zákonov, vyhlášok a noriem SR.

2) V oblasti funkčného členenia a priestorového usporiadania:

- dodržať funkčnú hierarchiu
- využiť kvalitné prírodné prostredie a exist. stavebný fond pre rozvoj rekreácie, vidieckého turizmu, chalupárstva.

3) V oblasti ochrany prírody:

nepripustiť nadlimitné zaťaženie jednotlivých rekreačných priestorov,

- dodržať ekostabilizačné opatrenia,
- nové rekreačné zariadenia navrhovať predovšetkým v zastavaných častiach územia a na odsúhlasených plochách,
- prednostne dobudovať technickú infraštruktúru, predovšetkým dobudovať kanalizačný systém s ekologicky nezávadným čistením odpadových vôd,
- vykurovanie objektov riešiť nezávadným spôsobom,
- pri výstavbe nepripustiť nadmerné zásahy do terénu a maximálne chrániť vzrastlú i nízku zeleň,
- udržiavanie odvodňovacích kanálov,
- vybudovanie zberného dvora a kompostárne,
- odstránenie nelegálnych skládok.

4) Regulačné prvky priestorového a architektonického riešenia:

Architektonické riešenie objektov:

- dodržať mierku,
- objekty občianskej a rekreačnej vybavenosti,
- maximálne dve nadzemné podlažia a využiteľné podkrovia,
- strechy sedlové, valbové, manzardové so sklonom 30° až 45°, s dôrazom na použitý materiál a farebnosť striech,
- materiálovo prispôbiť navrhované objekty prírodnému prostrediu,
- rekreačné domčeky: maximálne jedno nadzemné podlažie s obytným podkrovím,
- v navrhovaných areáloch územie doplniť vysokou zeleňou, sadovými úpravami, drobnou architektúrou, oplotením, ich architektonický výraz a použitý materiál nutne zosúladiť s hlavným objektom,
- pri výbere rastlinného materiálu je nutné zohľadniť požiadavky pôdne, klimatické, expozičné, použiť na oplotenie predovšetkým živé stálozelené ploty.

3.1. Vybudovanie systému verejnoprávnych partnerstiev v oblasti cestovného ruchu na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia:

- vybudovanie inštitucionálnej siete na podporu rozvoja domáceho a zahraničného cestovného ruchu,- vybudovanie letného kúpaliska,- uzatvorenie medzinárodnej zmluvy s Maďarskom a Ukrajinou,- vytvorenie inštitucionálneho rámca pre vzájomnú kooperáciu všetkých relevantných partnerov v oblasti cestovného ruchu,- podpora rozvoja cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Predpokladané prínosy:

- vybudovaná sieť inštitúcií zameranej na podporu a propagáciu cestovného ruchu v obci,
- zviditeľnenie územia,
- zlepšenie medziľudských a medzinárodných vzťahov,
- rozvinutá a účinná cezhraničná spolupráca krajín V 4,
- úspešné získavanie finančných prostriedkov v oblasti rozvoja cestovného ruchu.

3.2. Osveta, výchova a vzdelávanie v súlade s potrebami a trendmi rozvoja cestovného ruchu

Opatrenia:

- informačné tabule,
- audiovizuálna tabuľa,
- zvyšovanie povedomia, výchovy a vzdelanostnej úrovne obyvateľstva k cestovnému ruchu a jeho príležitostiam,
- vytvorenie kvalifikovanosti v oblasti cestovného ruchu.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie nových školiacich inštitúcií v oblasti cestovného ruchu,
- participácia obyvateľstva na skvalitňovanie cestovného ruchu,
- zvyšovanie životnej úrovne a zlepšovanie hospodársko-ekonomickej bilancie obce.

3.3. Rozvíjať vidiecky turizmus v kombinácii s agroturizmom vo väzbe na kultúrno-historický potenciál, tradície a zvyklosti

Opatrenia:

- dom ľudových remesiel,
- izba známych rodákov,
- prezentačná miestnosť pre spolky a združenia,
- audiovizuálna knižnica,
- zvyšovanie príťažlivosti vidieka,
- podpora tvorby nových komplexných produktov cestovného ruchu,
- vytváranie imidžu konkrétnych lokalít a atraktivít,
- využívanie grantových programov na rozvoj vidieckych oblastí,
- rozvoj obce výstavbou nájomných bytov.

Predpokladané výnosy:

- existencia špecifických produktov CR zameraných na agroturistiku,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- propagáciu historických, folklórnych a náboženských podujatí, zachovanie tradičných remesiel,
- zvýšený prísun turistov,
- príliv finančných prostriedkov do obce, jej zveľaďovanie a budovanie atraktívneho povedomie pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu v obci,
- tvorba pracovných príležitostí,
- využívanie grantových programov zameraný na rozvoj vidieckej oblasti
- agroturistiky.

3.4. Zlepšenie podmienok pre rozvoj MSP v oblasti služieb cestovného ruchu

Opatrenia:

- zabezpečenie jednotného prístupu k informáciám o možnostiach podpory MSP v cestovnom ruchu vrátane podporných programoch a štrukturálnych fondov,
- skvalitnenie propagácie obce v záujme získavania investorov a prílevu turistov,
- zvýšenie informovanosti o podporných programoch
- rozvoj a rozšírenie činnosti spolkov a združení.

Predpokladané prínosy:

- ľahšia orientácia pre podnikateľov v oblasti podpory CR,
- príprava projektov a príliv finančných prostriedkov z grantových schém a podporných programov,
- zvýšenie úrovne poskytovaných služieb v cestovnom ruchu,
- rozvoj kultúry a kultúrnych podujatí,
- zlepšenie športovej zdatnosti obyvateľov obce aj návštevníkov,
- zvýšenie počtu návštevníkov počas celého roka.

3.5. Zachovať kultúrno-historické dedičstvo

Opatrenia:

- podpora živej kultúry, festival ľudovej kultúry,
- ukážka ľudových remesiel, literatúra – verejné čítanie, výtvarné umenie,
- kultúrno-záujmová činnosť,
- rozvoj a rozšírenie v oblasti kultúry a športu,
- podpora CR v oblasti kultúry.

Predpokladané prínosy:

- udržanie a rozvoj tradícií – folklór, ľudová tvorivosť a iné,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- zlepšenie kvality života obyvateľstva, rozvoj kultúry v obci,
- zvýšenie atraktivity obce z pohľadu ČR,
- zvýšenie informovanosti obyvateľov o kultúrnych podujatiach,
- systematická propagácia k vylepšeniu imidžu obce.

3.6. Skvalitniť informačný a orientačný systém

Opatrenia:

- zvýšiť dostupnosť informácií o zaujímavostiach a atraktivitách služieb v obci,
- informačné stredisko,
- informačné tabule so základnými údajmi o histórii a lokalite,
- rekonštrukcia obecného rozhlasu,
- dobudovanie siete infraštruktúry peších, turistických, cykloturistických trás.

Predpokladané prínosy:

- existencia informačného systému zabezpečujúci veľmi rýchle, lacné a aktuálne služby pre turistov a návštevníkov obce zo všetkých oblastí súvisiaci s ich momentálnym pobytom, pohybom a potrebami.

3.7. Rozvoj cezhraničnej spolupráce

Opatrenia:

- rozvoj komunikačných spojov, modernizácia a výstavba základne pre ČR za jej súčasného prispôsobovania sa k štandardom EÚ,
- príprava medzinárodnej spolupráce s Maďarskom s Ukrajinou,
- požiadať prostriedky z Cezhraničnej spolupráce na základe uzatvorených zmlúv,
- rozvoj alternatívnej turistiky.

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie konkurencieschopnosti trhu,
- úspešnosť pridelenia prostriedkov z fondu Cezhraničnej spolupráce,
- ekonomické prínosy – priame zdroje, nepriame zdroje,
- zlepšenie imidžu obce i regiónu.

4. PODPORA A ROZVOJ PODNIKANIA

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Vytvorenie pozitívneho podnikateľského prostredia zosúladeného s prirodzenými danosťami a možnosťami obce a vývojovými trendmi. Znamená to zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom ekonomického rozvoja v oblasti služieb, poľnohospodárstve, cestovnom ruchu, a v iných hospodárskych odvetviach, rozvoj ľudských zdrojov.

Posilnením rekreačnej funkcie je predpoklad ďalšieho zamestnania obyvateľov v oblasti cestovného ruchu, súkromné ubytovanie a prevádzky spojené s poskytovaním týchto služieb. Podporiť rozvoj rekreačnej a reštauračnej činnosti s využitím jestvujúcich prevádzok.

Podpora a rozvoj:

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Šamudovce, Činnosti cirkevných organizácií
Pravoslávna cirkevná obec, Činnosti cirkevných organizácií
Občianske združenie Ľudia a príroda,
Slovenský poľovnícky zväz poľovnícke združenie "Jarabica",

Plochy výroby a služieb treba modernizovať podľa aktuálnych výhľadových potrieb s dostatočnými rezervnými plochami pre ďalší rozvoj. Vybudovanie remeselného dvora, chránenej dielne, kúpaliska, športovo-relexačnej zóny.

4.1. Stabilizácia a rozvoj existujúcich výrobných kapacít remeslá a poľnohospodárstvo a progresívne prispôsobovanie ich profilu vývojovým trendom

Opatrenia:

- zvýšenie využitia a vyťažnosti existujúcich perspektívnych, výrobných kapacít,
- ponuka ukážky pôvodných remesiel, práce v poľnohospodárstve,
- zvýšenie finalizácie výroby.

Predpokladané výnosy:

- stabilizácia existujúcej výrobnéj základne,
- udržanie a zvýšenie zamestnanosti,
- možnosť propagácia výrobkov a predaja,
- príležitosť pre uplatnenie domácich odborníkov.

4.2. Optimalizácia obecnej štruktúry a kvality podnikateľských subjektov v oblasti výroby

Opatrenia:

- intenzívne využívanie podporných programov pre malé podnikanie,
- podpora a zvyšovanie úrovne podnikov,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- dom ľudových remesiel,
- remeselného dvora,
- chánenej dielne,
- výstavba relaxačno – športovej zóny.

Predpokladané prínosy:

- príchod zahraničných investícií k zvýšeniu efektivity a kvality výstupov podnikov,
- zlepšenie celkovej ekonomickej situácie pre podnikateľov,
- rozvoj efektívnejšieho systému podpory začínajúcim podnikateľom.

4.3. Vybudovanie a rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenia:

- vybudovanie chodníkov, modernizácia miestnych komunikácií,
- zabezpečenie adekvátneho technického stavu dopravnej infraštruktúry,
- modernizácia autobusových zastávok,
- dobudovanie cyklotrás, turistických chodníkov, tabúľ,
- revitalizácia a úprava parkových a parkovacích plôch.

Predpokladané prínosy:

- zníženie nezamestnanosti,
- mobilita turistov a domácich obyvateľov,
- skvalitnenie životného prostredia,
- skrášlenie obce,
- zníženie rizika nehodovosti.

4.4. Dobudovanie a rozvoj inžinierskych sietí

Opatrenia:

- budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry,
- dostavba inžinierskych sietí,
- príprava pre výstavbu sociálnych nájomných bytov.

Predpokladané prínosy:

- pripravenosť územia obce pre rozvoj podnikateľských aktivít v oblasti cestovného ruchu,
- zlepšenie a skvalitnenie životného prostredia,
- zvýšenie počtu podnikateľov a zníženie nezamestnanosti.

4.5. Rozvoj telekomunikačných sietí

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Opatrenia:

- rekonštrukcia telekomunikačných sietí,
- rekonštrukcia obecného rozhlasu,
- kábelovej televízie.

Predpokladané prínosy:

- priblíženie sa moderným zahraničným investorom a obchodným partnerom,
- zlepšenie možnosti komunikácie a IT schopností,
- zvýhodnenie a zatraktívnenie obce a jej podmienok pre podnikanie.

4.6. Efektívne umiestňovanie existujúcich nezamestnaných na trhu práce

Opatrenia:

- vytvorenie komplexného systému rekvalifikácie reagujúceho na aktuálne problémy trhu,
- remeselný dvor,
- chránená dielňa,
- využitie nezamestnaných pri sezónnych prácach,
- preškoloňovanie a rekvalifikácie obyvateľov,
- vytvorenie efektívneho systému umiestňovania nezamestnaných na trhu práce v oblasti samozamestnávania.

Predpokladané prínosy:

- znižovanie nezamestnanosti,
- zlepšenie ekonomickej situácie obyvateľstva,
- znižovanie miery práce na trhu.

4.7. Posilňovanie sociálneho kapitálu

Opatrenie:

- podpora sociálnych infraštruktúr smerujúcich k zvyšovaniu kvality života,
- podpora využitia miestneho potenciálu na sociálno-ekonomický rozvoj (cestovný ruch, kultúra, prírodné zdroje a rozvoj MSP).

Predpokladané prínosy:

- spôsobilosť obce úspešne implementovať programy rozvoja,
- možnosti využívania finančných prostriedkov z EÚ,
- konkurencieschopnosť pri využívaní miestneho potenciálu.

5. POĽNOHOSPODÁRSTVO A VIDIECKY ROZVOJ

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Poľnohospodárska činnosť v katastrálnom území je daná prírodnými podmienkami, geografickou polohou a možnosťami ekologických vzťahov. V osobitnej prílohe v zmysle vyhlášky MŽP SR 55/2001 Z.z. podrobne vyhodnotiť štruktúru poľnohospodárskeho fondu s uvedením plošných výmer, skupín BPEJ a všetkých potrebných údajov za celý kataster aby zodpovedné orgány štátnej správy mohli udeliť súhlasí na nepoľnohospodárske využitie poľnohospodárskej pôdy. Zeleň - vzhľadom na obnovenie a posilnenie ekostabilizačných prvkov zazelenenia celého územia obce.

5.1. Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF (Poľnohospodársky pôdny fond) so zohľadnením na vytvorenie trvalo udržateľnej sústavy hospodárenia

Opatrenia:

- zabezpečenie preverenia bonity pôdy z hľadiska výrobných konkurencieschopnosti,
- odstránenie nelegálnych skládok,
- revitalizácia a úprava parkových plôch,
- udržiavanie odvodňovacích kanálov,
- využiť mimoriadny pôdny fond,
- podpora pestovateľom,
- využitie histórie a danosti regiónu i pôdneho fondu,
- zabezpečenie racionálneho PPF.

Predpokladané prínosy:

- racionálne využitie pôdy,
- zvýšenie počtu pracujúcich v poľnohospodárstve,
- skrášlenie prostredia,
- odstránenie neefektívneho PPF.

5.2. Podpora dynamického rozvoja prvovýroby a spracovateľského priemyslu

Opatrenia:

- podpora modernizácie a technologickej inovácie prvovýroby,
- zlepšenie podmienok pre poľnohospodárstvo,
- podpora vzdelávania pracovníkov v agrosektore.

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie produktivity práce a kvality potravín,
- zvýšenie povedomia o pestovníctve,
- dosiahnutie konkurencieschopnosti a výrobných i spracovateľských intenzít,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- znižovanie výrobných nákladov.

5.3. Ochrana PPF

Opatrenia:

- znižovanie znečistenia pôdy a vody,
- odstránenie nelegálnych skládok,
- revitalizácia a úprava parkových plôch,
- úprava odvodňovacích kanálov,
- efektívne využitie mimoriadnych podmienok pre poľnohospodárov,
- znižovanie vodnej a veternej erózie.

Predpokladané prínosy:

- stabilizácia hospodárenia na pôde,
- zvýšenie ochrany majetku,
- zvýšenie atraktivity prostredia,
- zabezpečenie ekologickej čistoty a kvality životného prostredia.

5.4. Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore

Opatrenia:

- zvyšovanie vedomia vidieckeho obyvateľstva na využívanie jestvujúcich stavieb na vidieku,
- festival ľudovej kultúry,
- vybudovanie oddychovej zóny,
- domu ľudových remesiel,
- izby známych rodákov,
- výstavba relaxačno – športovej zóny,
- zabezpečenie marketingu, propagácia vidieka – vidieckeho turizmu a agroturizmu,
- dobudovanie cyklotrás, turistických chodníkov, informačných tabúľ,
- dobudovanie infraštruktúry.

Predpokladané prínosy:

- efektívne využívanie vidieckej krajiny pre domácich a zahraničných hostí,
- zvyšovanie príjmov obyvateľov,
- zlepšenie životného prostredia,
- skrášlenie vidieka a obce,
- zlepšenie poskytovaných služieb,
- zvýšenie možností ponuky športu, turistiky,
- stabilizácia osídlenia vidieka.

6. SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Zdravotnícke zariadenie sa v riešenom území nenachádza. Obec nemá zariadenie sociálnej starostlivosti.

6.1. Zvýšenie kvality sociálnych služieb

Opatrenia:

- spracovanie štandardov kvality a finančnej náročnosti služieb,
- poskytovanie opatrovateľskej činnosti pre starších spoluobčanov,
- kultúrny dom,
- miestnosť pre spolky, združenia, kluby,
- vybudovanie nájomných obecných bytov..

Predpokladané prínosy:

- spokojnosť prijímateľov služieb,
- zvýšenie počtu obyvateľov obce,
- ponuka pre sociálne slabé rodiny,
- zlepšenie celkového stavu obyvateľstva,
- zvýšenie poskytovaných služieb pre obyvateľov a návštevníkov.

6.2. Dosiahnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie

Opatrenia:

- zlepšiť prístup občana k informáciám o ochrane zdravia,
- zlepšenie stavu poskytovania služieb pre občanov,
- triedenie odpadu,
- rozšírenie poskytovaných služieb v oblasti športu.

Predpokladané prínosy:

- prostredie podporujúce rozvíjanie zdravého životného štýlu občana,
- prednášky a osvetu prispôbiť mentalite a naturelu obyvateľstvu,
- poskytnutie služieb pre občanov i návštevníkov.

7. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Vychádzajúc z primárneho práva Európskej únie (EÚ) sú jej deklarovanými cieľmi v oblasti životného prostredia:

- Udržiavanie, ochrana a zlepšovanie kvality životného prostredia
 - Vybudovanie kanalizácie
 - Protipovodňové opatrenia - kanály
 - Ochrana ľudského zdravia
 - Rozvážne a racionálne využívanie prírodných zdrojov
 - Vybudovanie zberného dvora, kompostoviska
 - Podpora opatrení na medzinárodnej úrovni na riešenie regionálnych alebo celosvetových problémov životného prostredia, a to najmä na boj proti zmene klímy
- Ochrana prírody a krajiny

Prírodu nemôžeme pokladať za územie, ktoré sa nachádza tam, kde nepôsobí človek. Prírodné prostredie sa musíme snažiť zachovať i v mestách, na dedinách i priemyselných aglomeráciách - len tak bude život a pôsobenie človeka možné po ďalšie desaťročia, len tak vytvoríme kultúrnu krajinu, ktorá má šancu prežiť - a my s ňou. Lesy a lúky nemôžu byť raritou, za ktorou budeme cestovať do národných parkov a rezervácií, ale prirodzenou zložkou prostredia, spolu s rozmanitými druhmi rastlín a zvierat, ktoré toto prírodné prostredie tvoria a udržujú. Len premyslený prístup k využívaniu prírodných zdrojov a snaha o nápravu už vzniknutých škôd môže zmeniť negatívny trend pôsobenia človeka v krajine.

Problematika nezákonne umiestneného odpadu na tzv. divoké (čierne) skládky je jedným z dlhodobých problémov Slovenska. S množstvom nezákonne umiestneného odpadu sa stretávame denne, a to najmä na okrajoch miest a dedín, v korytách potokov či riek, v lesoch, alebo aj priamo v obciach. Obce a mestá vynakladajú nemalé prostriedky na ich odstránenie, avšak často sa stáva, že v krátkom čase po vyčistení územia a odvezení odpadov sa čierna skládka znova vytvorí.

Aj napriek tomu, že vytvárať nelegálne skládky odpadov je zakázané hneď viacerými zákonmi (zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách, zákone NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy), ich počet sa v posledných rokoch nezmenšil. Taktiež nový zákon o odpadoch č. 79/2015 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2016.

Zákon o odpadoch zavádza tzv. rozšírenú zodpovednosť výrobcov a dovozcov za výrobok od jeho výroby až po jeho spracovanie ako odpadu. Znamená to, že výrobcovia budú zodpovedať za recykláciu a spracovanie vlastných výrobkov. Platí to napríklad pre výrobcov alebo dovozcov elektrozariadení, vozidiel, pneumatík, akumulátorov, ale aj papiera, plastov alebo skla. O vytriedený odpad sa majú postarať novovytvorené Organizácie zodpovednosti výrobcov. Obce budú po uzavretí dohody s organizáciami povinné platiť len za vývoz zmiešaného komunálneho odpadu, čo by ich malo motivovať k dôslednému triedeniu odpadu.

Nový zákon má tiež účinnejšie bojovať proti čiernym skládkam, ktorých je oficiálne na Slovensku približne okolo 2 500, neoficiálne však až 7 000. Zároveň má zákon v boji proti čiernym skládkam posilniť kompetencie polície. Ak výška škody pri čiernej skládke presiahne 266 eur, začne polícia konať v zmysle trestného zákona. Pokuta pre tých, ktorí nelegálne uložia odpad na čiernej skládke, sa má tiež zvýšiť z doterajších 160 eur na 1 500 eur.

Divoké skládky odpadov sú pritom nielen estetickým problémom, ale predstavujú taktiež potenciálne nebezpečenstvo pre zdravie ľudí a životné prostredie. Nesprávne uložený odpad znečisťuje povrchové i podzemné vody, okolitú pôdu a taktiež vo významnej miere podporuje rozmnožovanie parazitov prenášajúcich rôzne nebezpečné infekcie.

Najefektívnejším riešením ako z ekologického tak aj ekonomického hľadiska je vzniku divokých skládok predchádzať, ako pristupovať k odstráneniu už vzniknutých. Aj preto je nezákonné umiestňovanie odpadu nielen otázkou environmentálnou, ale aj otázkou spoločenskou. Po odstránení akejkoľvek environmentálnej záťaže je pre obce absolútne nevyhnutné súčasne so sanáciou divokej skládky zaviesť konkrétne opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku nových záťaží, a to hlavne opatrenia v oblasti zlepšovania povedomia a informovanosti občanov, ako aj celkového procesu odpadového hospodárstva obce (ako napr. výška poplatkov, systém triedenia odpadov atď.)

Ovzdušie: Riešene územie z hľadiska čistoty ovzdušia predstavuje relatívne homogénny priestor. Relatívnu homegénnosť územia by mohli narúšať priestory komulácie zdrojov a činnosti spôsobujúcich znečistenie ovzdušia.

Voda: Je nevyhnutnou súčasťou životného prostredia všetkých rastlinných a živočíšnych ekosystémov. Zabezpečenie dostatku kvalitnej čistej vody je preto jednou zo základných požiadaviek existencie človeka. Je potrebné riešenie protipovodňového opatrenia, úprava potoka a miestnych tokov.

Existujúca vodovodná sieť prispieva k zlepšeniu životného prostredia a výraznému zlepšeniu životných podmienok v obci pre obyvateľov obce ako aj pre návštevníkov a rekreatantov. Protipovodňovými opatreniami dôjde k celkovému zlepšeniu súčasného stavu. Výstavba kanalizácie je nutnosťou.

Kontaminácia pôdy: K cudzorodých látok do pôd prispievajú energetické a dopravné emisie.

Hluk: Je akustický fenomén hluku. Podľa poznatkov zdravotníctva 65 dB predstavuje hranicu od, ktorej začína byť negatívne ovplyvňovaný vegetatívne nervový systém. V riešenom území sa nevykonáva monitoring hlukovej záťaže z cestnej dopravy i miestnej strelnice. Vzhľadom na vysokú intenzitu je miera tejto záťaže vo všeobecnosti vysoká.

Ochrana prírody: Odstránenie nelegálnych skládok a vysadenie zelene v súlade so životným prostredím. Rešpektovať faunu a flóru miestneho regiónu.

Celé územie je s ekologického hľadiska kvalitné s veľkým potenciálom pre rozvoj rekreácie a turistiky. V obci je potrebná výsadba izolačnej, filtračnej, verejnej, obytnej zelene, štruktúru zelene začleniť do vidieckej prírody.

Celá oblasť je výzvou k výsadbe zelene, skrášleniu prostredia, riešenie relaxačno - športovej zóny i revitalizáciou obce a cintorína.

V komunitnom centre rozvoj školení o potrebe zdravého životného prostredia a vplyvov na zdravie všetkých obyvateľov obce i návštevníkov.

Zároveň je potrebné zabezpečenie pre rozvoj ochrannárskej činnosti, turistiky, cyklistiky a s tým spojenej výstavby.

Prioritou v obci je odstránenie čiernych skládok a revitalizácie katastra v súlade s plánom. Všetky aktivity zosúladiť s potrebami a požiadavkami občanov a návštevníkov.

Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie

<https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/starostlivost-o-zp/eia-sea-posudzovanie-vplyvov-na-zp>

Účelom posudzovania je podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

včasne a účinne zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a prispieť k integrácii environmentálnych aspektov do prípravy a schvaľovania strategických dokumentov so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja,

zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaného strategického dokumentu na životné prostredie alebo navrhovanej činnosti na životné prostredie, vrátane vplyvov presahujúcich štátne hranice,

objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu vrátane jeho variantov, alebo navrhovanej činnosti vrátane jej variantov, a to aj v porovnaní s nulovým variantom,

určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia,

získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu, alebo vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov.

Predmet posudzovania je:

proces posudzovania predpokladaných vplyvov strategických dokumentov počas ich prípravy a pred ich schválením na životné prostredie,

proces posudzovania predpokladaných vplyvov navrhovaných činností pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo pred ich povolením podľa osobitných predpisov na životné prostredie.

Účastníci procesu posudzovania

príslušný orgán je orgán štátnej správy, ktorý plní povinnosti na úseku posudzovania vplyvov na životné prostredie; je ním Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a okresný úrad,

rezortný orgán je ústredný orgán štátnej správy, ak ide o posudzovanie vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom je to orgán, ktorý predkladá návrh strategického dokumentu na rokovanie vlády Slovenskej republiky,

povoľujúci orgán je obec alebo orgán štátnej správy príslušný na rozhodovanie v povoloňovacom konaní,

schvaľujúci orgán je orgán verejnej správy príslušný na schválenie strategického dokumentu,

obstarávateľ je osoba, ktorá zabezpečuje vypracovanie strategického dokumentu, navrhovateľ je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má záujem realizovať navrhovanú činnosť alebo jej zmenu vyžadujúcu si povolenie,

dotknutý orgán je orgán verejnej správy, ktorého vyjadrenie sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu,

dotknutá obec je obec, ktorej územia sa týka navrhovaný strategický dokument, alebo ktorej územie môže byť zasiahnuté prijatím navrhovaného strategického dokumentu,

verejnosť je jedna fyzická osoba, právnická osoba alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb, ich organizácie alebo skupiny,

dotknutá verejnosť je verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu strategických dokumentov pred ich schválením,

mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia je občianske združenie, neinvestičný fond, nezisková organizácia poskytujúca verejnoprospešné

služby okrem tej, ktorú založil štát, alebo nadácia, založená za účelom tvorby alebo ochrany životného prostredia alebo zachovania prírodných hodnôt,

odborne spôsobilá osoba je fyzická alebo právnická osoba evidovaná MŽP SR v osobitnom zozname podľa vyhlášky MŽP SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie,

strana pôvodu je štát, na ktorého území sa navrhuje realizovať navrhovanú činnosť alebo jej zmenu, ktoré môžu mať významný nepriaznivý vplyv presahujúci štátne hranice,

dotknutá strana je štát, ktorý môže byť dotknutý významne nepriaznivým vplyvom navrhovanej činnosti alebo jej zmeny presahujúcej štátne hranice.

Proces povinného posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie pozostáva z týchto základných krokov:

oznámenie a jeho pripomienkovanie,

určenie rozsahu hodnotenia strategického dokumentu a časového harmonogramu,

správa o hodnotení strategického dokumentu a jej pripomienkovanie,

verejné prerokovanie správy o hodnotení,

odborný posudok k strategickému dokumentu,

záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu.

V záverečnom stanovisku z posúdenia strategického dokumentu príslušný orgán okrem celkového hodnotenia vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie uvedie, či odporúča, alebo neodporúča jeho prijatie, prípadne za akých podmienok, ako aj požadovaný rozsah jeho sledovania a vyhodnocovania.

Zisťovacie konanie začína predložením oznámenia o strategickom dokumente a končí vydaním rozhodnutia, v ktorom príslušný orgán rozhodne, či sa strategický dokument resp. zmena strategického dokumentu bude alebo nebude posudzovať podľa zákona. V prípade, ak sa rozhodne, že sa strategický dokument bude posudzovať podľa zákona, proces pokračuje krokom v povinnom posudzovaní a to určením rozsahu hodnotenia a časového harmonogramu. Pri rozhodovaní príslušný orgán prihliada najmä na kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 3 zákona.

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie pozostáva z takých istých krokov ako sú v povinnom hodnotení a zisťovacom konaní. Proces sa končí vydaním doložky vplyvov na životné prostredie, kde sa vyhodnotí výsledok posudzovania vplyvov, ako aj predložené stanoviská.

Schvaľujúce konanie

Schvaľujúci orgán musí prihliadať na záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu a najmä na podmienky prijatia strategického dokumentu. Schvaľujúci orgán nemôže strategický dokument, ktorý je predmetom posudzovania schváliť bez záverečného stanoviska alebo bez doložky vplyvov na životné prostredie.

Odstránenie skládky a následná rekultivácia miesta s nezákonne umiestneným odpadom v katastri obce Šamudovce prispeje k výraznému skvalitneniu životného prostredia v obci a jej okolí. Rizikovosť riešenej lokality je daná hlavne jej bezprostrednou blízkosťou k obytnej zóne obce, keďže najbližšie rodinné domy v lokalite sa nachádzajú vo vzdialenosti menej ako 200 m od divokých skládok.

Realizáciu projektu dôjde k odstráneniu nepríjemného zápachu šíriaceho sa z divokých skládok, k zamedzeniu množenia hlodavcov a tým aj možných nebezpečenstiev pre obyvateľstvo, k zamedzeniu rizika kontamináciu podzemných a povrchových vôd ako aj vody v bezmennom vodnom toku, ako aj k zamedzeniu úletu ľahkého odpadu do okolia a znečisteniu ovzdušia.

Všetky genofondovo významné lokality a ekologicky významné segmenty krajiny /nadregionálne, regionálne a miestne biocentrá a biokoridory/ obhospodarováť v súlade s podmienkami trvalo udržateľného rozvoja tak, aby bola zachovaná a postupne zvyšovaná ekologická stabilita územia a aby sa zachovali a vytvárali podmienky pre zvyšovanie biologickej diverzity.

- Na základe vopred spracovanej dokumentácie výsadby verejnej zelene rozšíriť zeleň v intraviláne obce plošne a druhovo.
- Zachovať súčasný charakter brehových porastov pri hlavných miestnych tokoch
- Vylúčiť znečisťovanie najmä k obci priľahlého územia domovými odpadmi.
- Zákaz porušovať hydrologický režim.
- Vylúčiť zhoršovanie kvality povrchových a podzemných vôd.
- Zamedziť výrubu rozptýlenej zelene a stromov rastúcich mimo lesa.
- Pri údržbe melioračných kanálov, ktoré v súčasnosti plnia funkciu miestnych biokoridorov, postupovať tak, aby nedochádzalo k výrubu brehových porastov. Výrub náletových drevín umožniť iba v ich prietochnom profile.
- Zabezpečiť inštaláciu ochranných zariadení na stĺpoch elektrických 22 kV vedení, proti úhynu vtáctva.
- Postupne obnoviť prícestnú líniovú zeleň vedľa štátnej cesty.
- Doplniť prvky miestneho ÚSES o novonavrhané miestne biokoridory, pritom použiť stanovištne a druhovo vhodnú drevinnú vegetáciu.
- Zabezpečiť ochranu ornitofauny - hniezdisko vtáctva.

Po realizácii projektu C4 „Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v obci Šamudovce“, prijme obec Šamudovce opatrenia na využitia územia a opatrenia na elimináciu vzniku miest s nezákonne umiestneným odpadom v budúcnosti:

1. Opatrenia

Opatrenia k trvalému zamedzeniu motivácie občanov vytvárať čierne skládky. Budú pôsobiť enviromentálne hliadky, ktoré budú dohliadať nad poriadkom a dodržiavanie zákona. Hlavným krokom zo strany samosprávy bude osвета a to vo forme letákov, prednášok, školení všetkých občanov obce, spolkov, združení, školskej mládeže, ... Spôsob separácie v obci je uvedený vo „všeobecne záväznom nariadení“ obce tzv. VZN, vo všeobecnosti sa uplatňuje princíp rozdelenia zberných nádob podľa farieb.

2. Kontrolné mechanizmy a represívne opatrenia

Zodpovednosť za čierne skládky je na pleciach samospráv. Kontrolné mechanizmy samosprávy budú dôsledne kontrolovať a pokutovať.

3. Letáky a plagáty

V obci budú rozoslané informačné letáky a plagáty, ktoré informujú občanov o nelegálnosti vytvárania čiernych skládok a o konečnom dôsledku takéhoto konania – znečisťovaní. Letáky budú v obci distribuované do každej domácnosti, aby bola distribúcia zabezpečená priamo každému občanovi žijúcemu v obci.

7.1. Ochrana a racionálne využívanie vôd, zabezpečenie dostatku pitnej vody

Opatrenia:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- zlepšenie kvality povrchových tokov a podzemných vôd,
- odstránenie nelegálnych skládok,
- vybudovanie kanalizácie,
- vybudovanie zberného dvora a kompostoviska,
- zabezpečenie vododržnosti územia v celej obci,
- úprava miestnych stavieb - kanálov,
- realizácia protipovodňových opatrení,
- úprava nekrytej dažďovej kanalizácie, priepustov, rigolov,
- zlepšenie podmienok v ochrannej krajine.

Predpokladané výnosy:

- zníženie miery zdravotného rizika obyvateľov,
- zlepšenie kvality podzemných vôd,
- zlepšenie životného prostredia,
- dosiahnutie dobrej kvality povrchových a podzemných vôd,
- čisté a vhodné prostredie pre ľudí i živočíchov,
- zvýšený počet návštevníkov chránených území,
- zvýšený počet živočíchov v tomto území.

7.2. Minimalizácia vzniku odpadov, ekologické nakladanie s odpadmi

Opatrenia:

- odstránenie nelegálnych skládok,
- znižovanie produkcie odpadov,
- zvýšenie podielu separácie odpadov,
- zhodnocovania separovaných odpadov,
- organizované a ekologické odstraňovanie odpadov,
- propagácia metód moderného odpadového hospodárstva,
- prednášky a ukážky v oblasti separácie odpadov v domácnostiach,
- vybudovanie zberného dvora a kompostoviska.

Predpokladané prínosy:

- znižovanie produkcie odpadov,
- maximálne zhodnocovanie odpadov,
- zvýšenie množstva vyseparovaného odpadu,
- zlepšenie životného prostredia,
- separácia odpadov v domácnostiach,
- zníženie množstva nevyseparovaného odpadu,
- skrášlenie obce a celej lokality,
- znižovanie rizík nelegálnych skládok odpadov.

7.3. Ochrana racionálne využívanie pôd

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Opatrenia:

- zabezpečenie protieróznej ochrany pôd,
- preventívne opatrenia proti zakladaniu nelegálnych skládok,
- vyčistenie pôdneho fondu.

Predpokladané prínosy:

- znižovanie rizika pôd eróziou,
- zvýšenie kvality pôdy,
- čistota katastrálneho územia obce,
- zvyšovanie úrodností.

7.4. Ochrana ovzdušia

Opatrenia:

- znižovanie objemu znečisťujúcich látok produkovaných do ovzdušia,
- zníženie množstva znečisťujúcich škodlivín,
- zníženie vypúšťaných emisií,
- pravidelné kosenie a údržba zelene,
- výsadba vzrastlej stálej i kvitnúcej zelene.

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie imisnej situácie v ovzduší,
- zlepšenie kvality vzduchu,
- zníženie možností vzniku respiračných ochorení a alergií,
- skvalitnenie čistoty vzduchu znížením prachových častí v ovzduší,
- prevoňanie okrasnými drevinami a kvitnúcimi rastlinami.

7.5. Environmentálna osвета, výchova a vzdelávanie v súlade s potrebami a trendmi ochrany životného prostredia

Opatrenia:

- rozšírenie a skvalitnenie environmentálnej výchovy a vzdelávanie,
- podpora osvetu a záujmu širokej verejnosti v problematike ochrany a skvalitňovania životného prostredia,
- prednášky o výnimočnosti územia obce,
- prednášky o triedení odpadu a následnom spracovaní,
- zjednodušenie prístupu obyvateľov ku komplexným informáciám o stave životného prostredia v obci.

Predpokladané prínosy:

- dosiahnutie efektívneho systému enviromentálnej výchovy a vzdelávania,
- triedenie odpadov,
- zníženie množstva vyvezeného netriedeného odpadu,
- zákaz vývozu odpadov na nelegálne skládky,
- zvýšenie povedomia o životnom prostredí a miestnych chránených lokalitách,
- zvýšenie informovanosti obyvateľov a ich zapojenie do ochrany životného prostredia.

8. VZDELÁVANIE, ŠKOLSTVO, ŠPORT

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Zo zariadení predškolskej výchovy a základného školstva sa v riešenom území nachádza samostatný objekt základnej a materskej školy.

a) Predškolská výchova

Materská škola sa v obci nenachádza ani nenavrhuje. Deti predškolského veku navštevujú školské zariadenie v meste Michalovce a v obci Krásnovce.

b) Základné školstvo

V obci je základná škola 1. - 3. ročník.

Využitie zariadenia obecného úradu na rozvoj ľudských zdrojov viesť rekvalifikačné školenia pre lepšie uplatnenie nezamestnaných na trhu práce.

Účelom absolventskej praxe je: získanie odborných zručností a praktických skúseností u zamestnávateľa, ktoré zodpovedajú dosiahnutému stupňu vzdelania absolventa školy v príslušnej skupine učebných odborov alebo študijných odborov.

Úrady práce na Slovensku stále môžu evidovaným uchádzačom o zamestnanie preplatiť rekvalifikačné kurzy, ktoré si nájdú sami a ktoré im pomôžu uplatniť sa na trhu práce. Uchádzač o zamestnanie si môže v zmysle zákona o službách v zamestnanosti zabezpečiť vzdelávanie aj z vlastnej iniciatívy. Ide o vzdelávanie, ktoré si zabezpečí občan sám individuálne a ktorého priamym dôsledkom je nástup do pracovného pomeru k zamestnávateľovi na výkon pracovnej činnosti, alebo začatie prevádzkovania, alebo vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti. Viď.: Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) SR. Opatrovateľský kurz je akreditovaný MPSVaR SR v rozsahu 230 hodín. Opatrovateľský kurz nazývaný tiež kurz opatrovania je určený opatrovatelkám aj opatrovateľom. Opatrovateľský kurz je možné absolvovať už za tri a pol týždňa. V súčasnosti je opatrovateľský kurz nevyhnutnou podmienkou na prácu opatrovateľky. Opatrovateľské kurzy sú prístupné všetkým. Opatrovateľský kurz sa končí skúškou a po nej je Vám vydaný certifikát opatrovateľského kurzu v slovenskom a nemeckom jazyku.

Celoživotné vzdelávanie. Ďalšie vzdelávanie tvorí súčasť celoživotného vzdelávania. Uskutočňuje sa prostredníctvom formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Umožňuje každému doplniť, rozšíriť a prehĺbiť si získané vzdelanie, rekvalifikovať sa alebo uspokojiť svoje záujmy. Uskutočňuje sa v inštitúciách ďalšieho vzdelávania, v školách, školských a mimoškolských

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

zariadeniach. Na základe zákona č. 568/2009 Z.z o celoživotnom vzdelávaní bol pre účely akreditácie programov ďalšieho vzdelávania zriadený Informačný systém ďalšieho vzdelávania.

Prioritou obce je zriadenie krúžkov a klubov pre detí a mládež, dôchodcov i nezamestnaných, rozvoj vzdelávania a rekvalifikačné kurzy.

Dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ. Cieľavedomé a kontinuálne prepojenie medzi dopytom na trhu práce v danej lokalite. Využitie zariadenia obecného úradu na rozvoj ľudských zdrojov a v spolupráci s Úradom sociálnych vecí a práce viesť rekvalifikačné školenia pre lepšie uplatnenie nezamestnaných na trhu práce. Využitie fondov ESF.

Úrady práce na Slovensku stále môžu evidovaným uchádzačom o zamestnanie preplatiť rekvalifikačné kurzy, ktoré si nájdu sami a ktoré im pomôžu uplatniť sa na trhu práce. Uchádzač o zamestnanie si môže v zmysle zákona o službách v zamestnanosti zabezpečiť vzdelávanie aj z vlastnej iniciatívy. Ide o vzdelávanie, ktoré si zabezpečí občan sám individuálne a ktorého priamym dôsledkom je nástup do pracovného pomeru k zamestnávateľovi na výkon pracovnej činnosti, alebo začatie prevádzkovania, alebo vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti. Viď.: Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) SR. Opatrovateľský kurz je akreditovaný MPSVaR SR v rozsahu 230 hodín. Opatrovateľský kurz nazývaný tiež kurz opatrovania je určený opatrovateľkám aj opatrovateľom. Opatrovateľský kurz je možné absolvovať už za tri a pol týždňa. V súčasnosti je opatrovateľský kurz nevyhnutnou podmienkou na prácu opatrovateľky. Opatrovateľské kurzy sú prístupné všetkým. Opatrovateľský kurz sa končí skúškou po nej je vydaný certifikát opatrovateľského kurzu v slovenskom a nemeckom jazyku.

Ďalšie vzdelávanie tvorí súčasť celoživotného vzdelávania. Uskutočňuje sa prostredníctvom formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Umožňuje každému doplniť, rozšíriť a prehĺbiť si získané vzdelanie, rekvalifikovať sa alebo uspokojiť svoje záujmy. Uskutočňuje sa v inštitúciách ďalšieho vzdelávania, v školách, školských a mimoškolských zariadeniach. Na základe zákona č. 568/2009 Z. z o celoživotnom vzdelávaní bol pre účely akreditácie programov ďalšieho vzdelávania zriadený Informačný systém ďalšieho vzdelávania.

Prioritou obce je zriadenie krúžkov a klubov pre detí a mládež, dôchodcov i nezamestnaných, rozvoj vzdelávania a rekvalifikačné kurzy. Rozvoj kultúry, športu.

Prezentačná miestnosť pre spolky, združenia a kluby, rozvoj športových centier, relaxačnej zóny, multifunkčných ihrísk, výstavba letného kúpaliska. Navrhované športovo rekreačné plochy využiť pre rozvoj kultúry, športu a vzdelávania. Modernizáciu Základnej školy využiť pre viacúčelové využitie, vybudovanie Jedálne.

Viacúčelové ihriská, oddychovú zónu, futbalové ihrisko a multifunkčné ihriská pre celoročné športy následne využiť pre obyvateľov obce a návštevníkov. Vybudovanie kultúrno-športového centra na školskom dvore.

8.1. Rozvoj vzdelávania

Opatrenia:

- modernizácia Základnej školy,
- vybudovanie prezentačnej miestnosti pre spolky, združenia a kluby,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- zapojenie relevantných partnerov do procesu vzdelávania,
- možnosti prednášok,
- podpora rozvoja vzdelávania cez rekvalifikačné kurzy,
- možnosť informovanosti rekvalifikačných kurzov pre opatrovatelky,
- poskytnutie práce pre absolventov,
- jestvujúce kurzy propagovať pre nezamestnaných.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie možnosti na zvyšovanie a rozširovanie kvalifikácie obyvateľov,
- zvýšenie úrovne predškolskej prípravy,
- mnohostranné vzdelanie obyvateľov v záujme zvýšenia kvality ich života,
- možnosť nájsť kvalifikovanú dlhodobú prácu,
- absolvovanie absolventskej praxe,
- zníženie počtu nezamestnaných.

8.2. Zvýšenie vzdelanostnej úrovne občanov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Opatrenia:

- vytváranie možnosti pre intenzifikáciu prípravy detí zo sociálne znevýhodneného prostredia predškolského veku na vstup do školských zariadení,
- vytvorenie legislatívnych podmienok pre občanov zo sociálne znevýhodneného prostredia v kultúrne pozitívnom prostredí,
- vytvorenie podmienok pre externé vzdelávanie mládeže,
- vytvorenie podmienok pre vytvorenia športových krúžkov a klubov,
- možnosť rekvalifikácie na pôvodné remeslá,
- možnosť prednášok a ukážok pôvodných remesiel,
- možnosť príspevku na samozamestnanie.

Predpokladané prínosy:

- zníženie sociálnej zaťažnosti regiónu,
- zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva,
- zníženie počtu nezamestnaných absolventov,
- zvýšenie sebavedomia občanov,
- sebestačnosť a sebaúcta obyvateľov,
- nadobudnutie remeselných zručností,
- zlepšenie zdravotného stavu detí a obyvateľov,
- zníženie podielu nevzdelaných a nekvalifikovaných obyvateľov,
- samozamestnanie a príspevok pre SZČO.

8.3. Šport

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Opatrenia:

- kultúrno-športové centrum na školskom dvore,
- futbalové ihrisko,
- športovo-relaxačná zóna,
- multifunkčné ihriská pre letné a zimné športy,
- letné kúpalisko,
- cyklotrasy a turistické chodníky,
- vytváranie možnosti pre zvýšenie možností športu,
- vytvorenie podmienok pre občanov pre športy,
- vytvorenie športových krúžkov a klubov,
- možnosť prednášok a ukážok športov.

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie zdravotnej úrovne obyvateľstva,
- zníženie počtu nezapojených občanov do športových aktivít,,
- zvýšenie sebavedomia občanov,
- nadobudnutie zdravotnej zdatnosti,
- zlepšenie zdravotného stavu detí a obyvateľov,
- zníženie podielu neaktívnych obyvateľov.

9. VÝSTAVBA V OBCI

Strategické ciele v súlade so SPOLOČNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Hlavný dôraz by mal byť kladený na rekonštrukciu a modernizáciu budov vo vlastníctve obce, príslušných priestorov, parkovísk, vybudovanie chodníkov, rekreačných zariadení, ihrísk a výstavbu nájomných bytov. Výstavba individuálnych rodinných domov, na pozemkoch a v rodinných domov povoľovať podnikateľskú činnosť bez negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Návrh bývania bude akceptovať demografickú prognózu do navrhovaného roku 2020. Z hľadiska použitia PPF návrh plôch na bývanie bude podmienený súhlasom užívateľov a vlastníkov pôdy ale hlavne kompetentných orgánov samosprávy.

Dominantné postavenie bude mať výstavba formou RD v prielukách, výstavba nových domov IBV, vybudovanie nájomných bytov, rekonštrukcia a prestavba domov.

TECHNOLÓGIA výstavby ekologických domov - využívanie kvalitných materiálov – zatepľovanie, použitie solárnych kolektorov, rekuperácie, tepelných čerpadiel a pod.

Vytvoriť podmienky pre trvalé osídlenie v súčasnosti neobývaných a nevyužívaných domov:

1. pre návrat pôvodných majiteľov,
2. vybudovanie obecných nájomných bytov,
3. v prípade nezájmu bývalých obyvateľov iniciovať zo strany OcÚ ich odpredaj,
4. vytipovať neobývané a nevyužívané domy, ktoré majú prípadnú historickú hodnotu, vhodne architektonické podmienky pre ubytovanie turistických návštevníkov.

Výstavba 2015 - 2020:

- odstránenie nelegálnych skládok,
- vybudovanie zberného dvora a kompostoviska,
- vybudovanie kanalizácie,
- dobudovanie plynovodu k bytom a IBV,
- vodné stavby – kanály,
- modernizácia verejného osvetlenia,
- modernizácia obecného rozhlasu,
- modernizácia kultúrneho domu,
- modernizácia základnej školy,
- vybudovanie jedálne,
- vybudovanie remeselného dvora,
- vybudovanie chránenej dielne,
- výstavba chodníkov,
- výstavba miestnych komunikácií, parkovísk a autobusových zastávok,
- revitalizácia a úprava parkových plôch,
- vybudovanie oddychovej zóny v centre obce,
- kultúrno-športové centrum na školskom dvore,
- futbalové ihrisko,
- športovo-relaxačná zóna,
- multifunkčné ihriská pre letné a zimné športy,
- letné kúpalisko,
- cyklotrasy a turistické chodníky,
- informačné tabule,
- kábelová televízia,
- audiovizuálna knižnica,

- vybudovanie inžinierskych sietí k novovybudovaným bytom a IBV,
- cezhraničná spolupráca

Informatívne vymedzenie etapizácie výstavby:

Č.	Stavba	Pozemok, vlastníctvo	Etapa výstavby
1.	Odstránenie nelegálnych skládok	Obecné	I.
2.	Vybudovanie zberného dvora a kompostoviska	Obecné	I.
3.	Vybudovanie kanalizácie	Obecné	I.
4.	Dobudovanie plynovodu k bytom a IBV	Obecné	II.
5.	Vodné stavby – kanály	Obecné	II.
6.	Modernizácia verejného osvetlenia	Obecné	III.
7.	Modernizácia obecného rozhlasu	Obecné	III.
8.	Modernizácia kultúrneho domu	Obecné	III.
9.	Modernizácia základnej školy	Obecné súkromné	III. - IV.
10.	Vybudovanie jedálne	Obecné	III. - IV.
11.	Vybudovanie remeselného dvora	Obecné	I. – IV.
12.	Vybudovanie chránenej dielne	Obecné	IV.
13.	Výstavba chodníkov	Obecné	IV.
14.	Výstavba miestnych komunikácií, parkovísk a autobusových zastávok	Obecné	IV.
15.	Revitalizácia a úprava parkových plôch	Obecné	IV.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

16.	Vybudovanie oddychovej zóny v centre obce	Obecné	I. – IV.
17.	Kultúrno - športové centrum na školskom dvore	Obecné	IV.
18.	Futbalové ihrisko	Obecné	IV.
19.	Športovo-relaxačná zóna	Obecné	IV.
20.	Multifunkčné ihriská pre letné a zimné športy	Obecné	IV.
21.	Letné kúpalisko	Obecné	I. – IV.
22.	Cyklotrasy a turistické chodníky	Obecné	IV.
23.	Informačné tabule	Obecné	IV.
24.	Kábelová televízia	Obecné	IV.
25.	Audiovizuálna knižnica	Obecné	IV.
26.	Vybudovanie inžinierskych sietí k novovybudovaným bytom a IBV	Obecné	I. – IV.
27.	Cezhraničná spolupráca	Obecné	IV.

10. Finančné zabezpečenie

Finančné zabezpečenie hovorí o zdrojoch financovania, ktoré sú vnútorné, štátne, súkromné a zdroje EÚ.

Obec bude plne využívať možnosti čerpania finančných prostriedkov hlavne zo **zdrojov EÚ** a z vlastných zdrojov, alebo vo forme úveru z bankových a nebankových inštitúcií, zo štátneho rozpočtu a iných zdrojov.

11. Rámec opatrení vlády

Slovensko bude čerpať eurofondy prostredníctvom operačných programov v rokoch 2014 – 2020:

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“) prostredníctvom 6 základných operačných programov. Samostatným

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

režimom sa bude riadiť Program rozvoja vidieka. Uvádzame schválený dokument Európskou komisiou:

OP Efektívna verejná správa 2014 - 2020 (OP EVS)

Bližšie informácie k operačnému programu môžete nájsť na:

<http://www.minv.sk/?opevs>

OP Integrovaná infraštruktúra 2014 -2020 (OP II)

Bližšie informácie k operačnému programu môžete nájsť na:

<http://www.informatizacia.sk/operacny-program-integrovana-infrastruktura/19080c>

OP Integrovaný regionálny operačný program 2014 -2020 (OP IROP)

Bližšie informácie k operačnému programu môžete nájsť

a: <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1036&navID2=1036&slD=67&id=9006>

OP Kvalita životného prostredia 2014 -2020 (OP KŽP)

Bližšie informácie k operačnému programu môžete nájsť na:

<http://www.opzp.sk/po-2014-2020/operacny-program-kvalita-zivotneho-prostredia/>

OP Ľudské zdroje 2014 -2020 (OP ĽZ)

Bližšie informácie k operačnému programu môžete nájsť na:

<http://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

OP Výskum a inovácie 2014 -2020 (OP VaI)

Bližšie informácie k operačnému programu môžete nájsť a:

<http://www.minedu.sk/operacny-program-vyskum-a-inovacie/>

Samostatným režimom sa bude riadiť program, ktorý je implementovaný na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

Program rozvoja vidieka 2014 - 2020 (OP PRV)

Bližšie informácie k operačnému programu môžete nájsť na:

<http://www.apa.sk/index.php?navID=496>

11.1. Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020

Charakter

Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 (ďalej len „strategický dokument“) má charakter strednodobého strategického dokumentu s celoštátnym dosahom, ktorý podlieha posudzovaniu podľa § 17 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) v ktorom príslušný orgán, ktorým je v tomto prípade rezortný orgán, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len „MDVRR SR“), vykoná zisťovacie konanie podľa § 7 zákona a na základe jeho výsledkov rozhodne, či sa uvedený strategický dokument bude posudzovať podľa zákona.

Hlavné ciele strategického dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Strategické ciele cestovného ruchu na Slovensku na obdobie do roku 2020 vychádzajú z potenciálu cestovného ruchu, jeho vývoja na Slovensku a z koncepcných dokumentov prijatých na medzinárodnej, regionálnej i národnej úrovni..
Hlavný cieľ

Hlavným cieľom strategického dokumentu je zvyšovanie konkurencieschopnosti cestovného ruchu na Slovensku pri lepšom využívaní jeho potenciálu, so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti.

Ide o takmer identický strategický cieľ, aký bol stanovený v „Novej stratégii cestovného ruchu SR do roku 2013“ a v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2014 – 2020 s tým, že je potrebné pokračovať v začatých procesoch, a na základe poznatkov a východísk definovať nové čiastkové ciele ktorými sú:

Čiastkové ciele:

a) sústrediť pozornosť na inovácie existujúcich produktov na základe trendov v dopyte po cestovnom ruchu;

b) lepšie využívať prírodný a kultúrnohistorický potenciál Slovenska podporou cieľových miest, kde už existuje stabilizovaný dopyt kľúčových trhov (nepodporovať nové cieľové miesta s nestabilnými segmentmi trhu, ktoré neprinesú dostatočný synergický efekt);

c) podporovať cieľové miesta s dostatočným prírodným a kultúrnohistorickým potenciálom v zaostávajúcich regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti a tak vytvárať nové pracovné príležitosti.

Textová časť sa člení na tri základné kapitoly s nasledovným obsahom:

A. Analýza vývoja cestovného ruchu

I. Medzinárodný cestovný ruch

II. Cestovný ruch v Európe

III. Porovnanie cestovného ruchu krajín V4 a Rakúska

IV. Cestovný ruch na Slovensku

B. Východiská stratégie cestovného ruchu na Slovensku do roku 2020

C. Stratégia do roku 2020

Pri tvorbe Stratégie rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 sa vychádzalo z koncepcných dokumentov, ktoré prijala vláda SR, jej orgány a realizácia ktorých bude ovplyvňovať vývoj cestovného ruchu v nadchádzajúcom období. Je to predovšetkým Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016 a Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2011 – zmien a doplnkov č. 1 Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2011 (ďalej len „KURS 2011“)

Zoznam dokumentov a materiálov použitých pri vypracovaní strategického dokumentu je uvedený v kapitole V/2 tohto oznámenia.

Stratégia cestovného ruchu obsahuje okrem hlavných strategických cieľov hlavné druhy – produktové skupiny cestovného ruchu na Slovensku ktorými sú:

letný cestovný ruch;

zimný cestovný ruch;

kúpeľný a zdravotný cestovný ruch;

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

kultúrny a mestský cestovný ruch;

kongresový cestovný ruch;

vidiecky cestovný ruch a agroturistika.

Hlavné druhy cestovného ruchu vychádzajú z doterajšieho vývoja cestovného ruchu, získaných skúseností, sú v súlade s KURS 2011 a nadväzujú na Novú stratégiu rozvoja cestovného ruchu SR do roku 2013.

Vzhľadom na skutočnosť, že Slovensko je malá krajina, ktorá má len určité kapacitné možnosti uspokojiť spotrebiteľský dopyt, je potrebné v dlhodobom výhľade orientovať sa predovšetkým na trvalo udržateľný cestovný ruch a dopyt zahraničných turistov orientovať na málo známe, nepreplnené, autentické destinácie, čo môže byť v konečnom dôsledku pre Slovensko veľmi prínosné.

Slovensko sa z hľadiska konkurencieschopnosti musí z krátkodobého hľadiska zamerať na lepšie využívanie kapacít, a z dlhodobého hľadiska najmä na zlepšovanie kvality. Znamená to zamerať pozornosť na úlohy v 2 základných oblastiach:

1. Zvyšovanie oblasti kvality v konkrétnom i širšom chápaní (ide o súbor faktorov) je základným predpokladom konkurencieschopnosti cestovného ruchu. Pre tento účel bude potrebné:

zaviesť národný systém kvality služieb;

zvýšiť úroveň a kvalitu destinačného manažmentu cestovného ruchu na Slovensku;

vytvárať podmienky na podporu aktivít v cestovnom ruchu;

odstraňovanie administratívnych prekážok podnikania;

motivovať subjekty cestovného ruchu k inováciám;

umožniť širšiu účasť zdravotne znevýhodnených občanov na cestovnom ruchu

prostredníctvom stavebno-technických opatrení;

v rámci iniciatívy EÚ týkajúcej sa zamerania, prípravy a realizácie Dunajskej stratégie podporovať využitie Dunaja a jeho prítokov na účely cestovného ruchu;

podporiť rozvoj cykloturistiky, pešej turistiky a vodnej turistiky na Slovensku;

skvalitniť pripravenosť absolventov v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu na ich uplatnenie v cestovnom ruchu;

skvalitniť úroveň verejnej osobnej dopravy;

zistiť a postupne odstraňovať nedostatky a nedostatočnú kvalitu v poskytovaných službách;

podporiť rozvoj kúpeľníctva na Slovensku;

v rámci medzinárodnej spolupráce sa zapájať predovšetkým do iniciatív UNWTO a Európskej komisie v cestovnom ruchu;

novelizovať zákon č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov;

v súčinnosti s rezortom životného prostredia i samosprávami riešiť otázky trvalej udržateľnosti cestovného ruchu.

2. V oblasti zvýšenia atraktívnosti Slovenska ako dovolenkového cieľa a rozvoj informačných služieb cestovného ruchu sa v rámci strategického dokumentu navrhuje:

tvorba identity Slovenska - jasné vymedzenie obsahu prezentácie a vytvorenie príťažlivej a zrozumiteľnej štátnej identity SR;

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

budovanie značky Slovensko;
vytvorenie podmienok pre konkurencieschopnosť národných a regionálnych produktov cestovného ruchu;
rozvíjanie informačných a propagačno-prezentačných aktivít obcí, miest a regiónov;
zlepšenie vzhľadu Slovenska;
zabezpečenie vymožitelnosti ochrany pamiatok;
spolupráca s verejnoprávnymi médiami pri poskytovaní informácií o aktivitách a atraktivitách cestovného ruchu;
marketingová podpora cestovného ruchu;
podpora rozvoja domáceho cestovného ruchu;
skvalitnenie navigácie turistov a návštevníkov.
Národná stratégia cestovného ruchu súvisí najmä s nasledovnými strategickými dokumentmi:

Medzinárodná úroveň

Oznámenie Komisie 2007: Agenda pre trvalo udržateľný cestovný ruch
Oznámenie Komisie 2010: Európa ako popredná svetová destinácia cestovného ruchu – nový politický rámec pre európsky cestovný ruch
Dohoda o ochrane prírodného a kultúrneho bohatstva UNESCO
Dohoda o zachovaní nemateriálneho kultúrneho dedičstva UNESCO

Globálny cieľ Programu

Súčasnosť je mimoriadne dynamická, dochádza k závažným globálnym zmenám spojeným v formovaním novej štruktúry celosvetovej deľby práce. Táto skutočnosť má a bude mať konkrétny dopad aj v strednej Európe, resp. formujúci sa región.

Východiskom pre odhad možného vývoja, ako už bolo uvedené sú faktory, deklarované európskou úniou vo forme cieľov dokumentu Európa 2020. Globálny cieľ PHSR sa vzťahuje k časovému horizontu, v ktorom má zmysel hodnotiť dopady aktivít podporených týmto PHSR, čo predstavuje roky 2014 - 2020.

Inteligentný rast, založený na inováciách, modernizácii a podpore výskumu a vývoja je už teraz významným faktorom (z hľadiska podielu pracujúcich v kvartérnom sektore), ktorý vplyva na štatistiky rozvinutosti európskych regiónov, kde hlavne vďaka nemu má región významné postavenie.

Čiže tento faktor je potrebné ďalej posilniť a zhodnotiť.

Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu - ľudských, prírodných, kapitálových. Nesmieme, ale pritom zabúdať na skutočnosť, že významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov alebo ináč povedané ich ochota podieľať sa na ňom.

Úzko s tým súvisí rozvoj športu, rekreácie, zotavenia, zábavy, kultúry, umenia prostre aktivít podporujúcich kreativitu, ktoré by boli šité na mieru a tiež dostupné všetkým vekovým kategóriám.

Trvalo-udržateľný rozvoj chápeme v kontexte rozvoja sídelného prostredia v území KSK. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia v jednotlivých častiach KSK, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich liečenie (nápravu). Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Globálnym cieľom Programu je vytvorenie podmienok pre hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov kraja.

To znamená miesta s vysokou mierou vybavenosti územia, t.j. kvalitnou ponukou služieb v oblasti komerčnej a nekomerčnej vybavenosti; s kvalitnou dopravnou infraštruktúrou napojenou na medzinárodné dopravné koridory; so zabezpečenou podporou podnikateľských aktivít založenej na vysokej miere pridanej hodnoty využívajúcich hlavne miestnu (kvalifikovanú) pracovnú silu; kde sa tvorivo uplatňujú princípy trvalo udržateľného rozvoja sídelného prostredia v území.

Na úrovni globálnej stratégie kraja boli identifikované nasledovné oblasti podpory, ktoré budú napĺňané prostredníctvom jednotlivých prioritných osí:

1. Základná infraštruktúra
2. Ľudské zdroje, zamestnanosť a sociálna inklúzia
3. Veda, výskum a inovácie

Súčasťou vyššie uvedených oblastí podpory je aj oblasť zameraná na budovanie administratívnych

kapacít verejnej správy pri realizácii programov rozvoja.

Predmetné oblasti podpory vychádzajú z oblastí podpory definovaných v rámci východiskových podkladov pre spracovanie stratégie Programu, ktorými sú Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30, Národný program reforiem SR 2012, Návrh základných princípov partnerskej dohody pre nové programové obdobie (2014 - 2020) a Position of the Commission Services on the development of the Partnership Agreement and programmes in SLOVAKIA 2014 - 2020.

Stratégia programu v plnej miere zohľadňuje výsledky socio-ekonomickej analýzy súčasného stavu na území kraja, analýzu najvýznamnejších kľúčových aktérov pôsobiacich na území kraja (územná samospráva, asociácie, zväzy a združenie podnikateľov), ich potreby ako aj prvky spoločného strategického rámca na roky 2014 až 2020 pre fondy európskeho spoločenstva.

Stratégia na dosiahnutie globálneho cieľa

Stratégia zvolená na dosiahnutie globálneho cieľa Programu vychádza z poznania komplexných potrieb kraja a ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jeho občanov. Do riešenia relatívne širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Preto stratégia vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a lokálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri realizácii intervencií na území kraja, ktorého predpokladom je vzájomná spolupráca a informovanosť kľúčových aktérov jeho rozvoja. Špecifická pozornosť bude venovaná koordinácii intervencií spolufinancovaných zo zdrojov európskych fondov smerujúcich do územia Košického kraja cez schválené operačné programy. Účelom Programu je identifikovať problémy a faktory rozvoja a navrhnúť spôsoby ich riešenia v rámci tých oblastí, ktoré sú priamo v kompetencii samosprávy (kraja), resp. v rámci tých oblastí, ktoré nie sú priamo v kompetencii kraja, ale kraj ich v rámci svojich schopností a možností dokáže ovplyvniť (najmä pri využití princípu partnerstva). Integrovaný prístup k stratégii územného rozvoja

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Integrovaný prístup k stratégii územného rozvoja je zároveň jedným zo základných princípov

programovania v programovom období 2014 – 2020 pre fondy európskeho spoločenstva.

Integrovaný prístup predstavuje metódu mobilizácie a realizácie rozvoja v miestnych spoločenstvách. Medzi základné princípy patria: podpora integrovaného a trvalo udržateľného rozvoja vedeného zdola nahor, využitie miestnych zdrojov – prírodných, materiálnych, ľudských, finančných a ich inovatívne využitie pre tvorbu pridanej hodnoty v území.

Vďaka vzniku lokálnych partnerstiev a implementácii projektov prístupom zdola nahor využitím znalostí miestnych potrieb územia, ako aj skúseností miestnych aktérov, sa vytvoria lepšie podmienky pre komplexný rozvoj obcí.

Očakávané dopady:

- udržanie pozície jedného z najkonkurencieschopnejších regiónov SR a EÚ,
- zlepšenie demografického vývoja,
- zvýšenie využitia inovačného potenciálu regiónu a zvýšenie podielu inovatívnych podnikov na úroveň priemeru EÚ,
- dobudovanie dopravnej infraštruktúry pre rozvoj integrovanej a ekologickej dopravy,
- zlepšenie kvality životného prostredia.

Prioritné oblasti

Prioritná os 1 1. Veda, výskum a inovácie

Prioritná os 2 2. Ľudské zdroje

Prioritná os 3 3. Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie

Prioritná os 4 4. Zamestnanosť

Prioritná os 5 5. Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje energie

PO 1: Veda, výskum a inovácie

košický kraj by mal s dôrazom na oblasti podľa schválenej Inovačnej stratégie SR zamerať svoje strategické rozvojové aktivity najmä na oblasť logistiky, informačných a komunikačných technológií, automatizáciu, reguláciu a meranie, chemické a biotechnologické inžinierstvo a oblasti spoločenských a sociálnych vied, vzdelávanie.

KSK by sa okrem inovácií v priemysle mal zamerať aj na inovácie v službách a vede a výskume ako aj v spoločenských oblastiach. Vzhľadom na možnosti medzinárodnej spolupráce je potrebné vytvoriť medzinárodný technologický alebo inovačný inkubátor, alebo vyvinúť snahu o umiestnenie medzinárodne významnej výskumnej inštitúcie v regióne.

PO 2: Ľudské zdroje

KSK by mal zamerať strategické aktivity na rozvoj ľudských zdrojov s dôrazom na vedu, výskum a inovácie a rast sektoru služieb vo všetkých priemyselných odvetviach, sociálnych a zdravotníckych službách. Zvýšenú pozornosť bude potrebné venovať aj starnúcej populácii.

V oblasti verejného zdravia je nevyhnutné na regionálnej úrovni zapracovať do svojich koncepčných materiálov stratégie podpory zdravia obyvateľstva vo všetkých politikách v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

PO 3: Zamestnanosť

KSK by sa mal zamerať na vytváranie nových pracovných miest s dôrazom na rast zamestnanosti vo vede, výskume a inováciách a v sektore služieb pre inovatívne podnikanie a perspektívne podniky. Zvýšenú pozornosť bude potrebné venovať aj zamestnávaniu staršej populácie. Nové pracovné miesta bude potrebné vytvárať pre pracovníkov vo veku 50+ v kombinácii s novými sociálnymi a zdravotníckymi službami.

PO 4: Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie

KSK by mal zamerať svoje strategické aktivity s dôrazom na podporu MSP a vytváranie podnikateľského prostredia v sektore služieb pre inovatívne podnikanie a perspektívne podniky, inovatívne podniky a podniky zamerané na vývoj a produkciu najnovších technológií, ale aj poradenských a vzdelávacích služieb. Proaktívne a strategicky PZI smerovať do nových vysoko inovatívnych odvetví nadväzujúcich na rozhodujúce odvetvia a služby.

PO 5: Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje energie

BK by mal zamerať svoje strategické aktivity s dôrazom na zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energií a surovín vo všetkých priemyselných odvetviach, podporu ekologickej dopravy, podporu všetkých iniciatív smerujúcich k zavádzaniu environmentálne šetrných technológií, nielen vo výrobnnej sfére, ale aj u obyvateľov (domácností).

11.2. Oblasť legislatívy a Oblasť inštitucionálnej podpory

Národná úroveň - V súvislosti s transponovaním celej potrebnej legislatívy Európskej únie do práva Slovenskej republiky sa stáva kľúčovou otázkou schopnosť garantovať implementáciu *acquis communautaire* a jej vymáhateľnosť. Je preto potrebné posilniť administratívne kapacity v oblasti regionálneho rozvoja s cieľom efektívne využívať programy zo štrukturálnych fondov EU.

Slovenská inovačná a energetická agentúra skráteno SIEA je štátna príspevková organizácia, ktorá poskytuje bezplatné energetické poradenstvo, sprostredkováva čerpanie finančnej pomoci, vypracováva energetické audity, koncepcie a štúdie a overuje hospodárnosť prevádzky sústav tepelných zariadení

Oblasti pôsobnosti

Medzi hlavné oblasti pôsobnosti SIEA patria:

Bezplatné odborné energetické poradenstvo

Zameriava sa na šírenie povedomia o obnoviteľných zdrojoch energie, šetrení energiou a energetickej efektívnosti. Domácnosti, obce a podnikatelia môžu na tento účel využiť bezplatnú telefonickú linku a služby troch poradenských centier v Trenčíne, Banskej Bystrici a Košiciach. Realizuje sa v rámci projektu spolufinancovaného EÚ ŽIŤ ENERGIU.

Implementácia opatrení v rámci Operačných programov Kvalita životného prostredia a Výskum a inovácie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Jedná sa o opatrenia podporované z európskych a štrukturálnych investičných fondov. V oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby, zavádzania progresívnych technológií v energetike, využívania obnoviteľných zdrojov energie a poskytovania poradenstva v oblasti energetiky je podpora určená pre domácnosti, podnikateľov a verejný sektor. Domácnosti môžu od decembra 2015 požiadať o podporu inštalácií zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie. V oblasti inovácií a technologických transferov je podpora určená na inovačné aktivity v podnikoch.

Poskytovanie grantov a dotácií

SIEA v minulosti administrovala viaceré programy určené pre domácnosti a verejný sektor. Tie podporovali využívanie obnoviteľných zdrojov energie v domácnostiach a zníženie energetickej náročnosti vo verejnom sektore. V rokoch 2010 – 2011 poskytovala dotácie na slnečné kolektory a kotly na biomasu pre domácnosti.

Organizácia vzdelávania a skúšok

Pre Ministerstvo hospodárstva SR zabezpečuje SIEA skúšky špecialistov v tepelnej energetike so zameraním na elektrinu a plyn, skúšky energetických audítorov, ako aj skúšky odbornej spôsobilosti v oblasti kontroly klimatizačných a vykurovacích systémov.

Podpora inovačných aktivít

S cieľom povzbudiť domácich podnikateľov k inovatívnym podnikateľským aktivitám SIEA každoročne organizuje súťaž o Cenu ministra hospodárstva "Inovatívny čin roka".

Vypracováva analýzy a publikácie k tematike kláštorov na Slovensku a realizuje výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov EÚ, ktoré sa týkajú podpory inovačných aktivít v podnikoch.

Kontakty:

Slovenská inovačná a energetická agentúra

Bajkalská 27, 827 99 Bratislava

tel.: 02/58 248 111, fax: 02/5342 1019

e-mail: office@siea.gov.sk, web: www.siea.sk

Krajská úroveň - Košický samosprávny kraj (KSK) má na výkon kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja zriadený odbor strategického rozvoja, v rámci ktorého pôsobia referáty analýz, prognóz a programov regionálneho rozvoja, referát manažmentu a cestovného ruchu, referát územného plánovania a dopravy.

Za účelom podpory rozvoja regiónov a ich ekonomického oživenia sú na Slovensku vytvorené **odborné inštitúcie**, ktoré sa zaoberajú regionálnym rozvojom ako takým, podporou podnikania a samozrejme aj rozvojom cestovného ruchu. Keďže ide o pomerne značný počet inštitúcií so širokým záberom činnosti, v tejto časti je uvedená len stručná charakteristika týchto inštitúcií, pričom je uvedený kontakt, kde je možné získať viac informácií a ďalšie poznatky o realizovaných a pripravovaných podporných programoch.

SACR na domácom trhu spolupracuje s regiónmi a strediskami cestovného ruchu a tiež s nasledovnými združeniami:

- Slovenská asociácia cestovných kancelárií,
- Zväz hotelov a reštaurácií SR,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- Asociácia informačných centier Slovenska,
- Združenie lanoviek a vlekov - LAVEX,
- Zväz kúpeľov a žriediel SR,
- Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu,
- Slovenský cykloklub.

SACR je členom nasledovných medzinárodných organizácií:

- ASTA American Society of Travel Agents ,
- CEETB Central and Eastern Europe Travel Board ,
- CECTA Central European Countries Travel Association ,
- ETC European Travel Commission ,
- RDA Internationaler Bustouristik Verband e.V.

Kontakt SACR:**Pracovisko Bratislava:**

Slovenská agentúra pre cestovný ruch

Dr. V. Clementisa 10

821 02 Bratislava

Tel.: +421/2/50 700 801

Fax: +421/2/55 571 654

E-mail: sacrba@sacr.sk

SZVTA - Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu - združuje právnické a fyzické osoby, ktoré sú spôsobilé poskytovať služby v rámci cestovného ruchu na vidieku. Zväz zastupuje záujmy podnikateľov vo vidieckom turizme a v agroturizme. SZVTA je členom Európskeho zväzu vidieckeho turizmu a dovoleník na roľníckych dvoroch, so sídlom v Štrasburgu.

Kontakt:

Tel: +421 (0) 903/546 060,+421 (0) 905/546 060 Email:slovakguide@stonline.sk
Web: www.agroturist.sk

Priemyselná 6, 821 09 Bratislava

Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu - bolo založené v r. 1994. Hlavným cieľom združenia je ďalšie vzdelávanie v manažmente cestovného ruchu prostredníctvom domácich odborníkov za podpory švajčiarskeho know-how.

Činnosť združenia tvorí:

- vzdelávanie pracovníkov podnikov cestovného ruchu a hotelierstva, štátnej správy a samosprávy, regionálnych a miestnych združení cestovného ruchu,
- poradenská a publikačná činnosť ,
- sprostredkovanie praxe v zariadeniach cestovného ruchu vo Švajčiarsku.

Kontakt:

Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu

Tajovského 10
Banská Bystrica
974 01

info@slovak-swisstourism.sk

048/415 27 82

048/415 27 82

<http://www.slovak-swisstourism.sk>

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

AICES - Asociácia informačných centier Slovenska - bola založená v r. 1994 ako dobrovoľné, nepolitické záujmové združenie fyzických a právnických osôb pôsobiacich v oblasti informácií a cestovného ruchu. Asociácia vznikla na ochranu práv a oprávnených záujmov informačných centier Slovenska, na podporu a skvalitňovanie ich činnosti s cieľom propagovať Slovensko v záujme rozvoja domáceho a aktívneho cestovného ruchu.

Kontakt:

ASOCIÁCIA INFORMAČNÝCH CENTIER SLOVENSKA

Námestie mieru 1

031 01 Liptovský Mikuláš

Tel.: +421/44/55 14 541, Fax: +421/44/55 14 448

E-mail: info@infoslovak.sk

Web: www.infoslovak.sk, www.aices.sk

SACK - Slovenská asociácia cestovných kancelárií - bola založená v r. 1991. Združuje cestovné kancelárie so sídlom na území SR a ďalšie fyzické a právnické osoby, ktoré sú aktívne na trhu cestovného ruchu. Zastupuje a presadzuje záujmy svojich členov vo vzťahu k orgánom štátnej správy a samosprávy, je členom Svetovej federácie národných asociácií cestovných kancelárií - FUA AV/UFTAA, zabezpečuje spoločnú propagáciu na tuzemských a medzinárodných podujatiach, vydáva mesačník Aktuality pre členov.

Kontakt:

SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA CESTOVNÝCH KANCELÁRIÍ A CESTOVNÝCH AGENTÚR

Bajkalská 25., 821 01 Bratislava 2, Slovak Republic

Tel/Fax: 00421 2 5823 3385

Tel: 00421 2 5341 9058

e-mail: sacka@stonline.sk
sacka@ba.sknet.sk

ARVI - Agentúra pre rozvoj vidieka - je príspevková, nezisková organizácia, ktorej poslaním je podporovať aktivity trvalo udržateľného, vyváženého sociálno-ekonomického rozvoja vidieckych sídiel, tvorbu zamestnanosti a dodatočných príjmov pre vidiecke obyvateľstvo, pomáhať obciam pripravovať a realizovať projekty v týchto oblastiach a asistovať potencionálnym a existujúcim podnikateľským subjektom na vidieku v ich činnosti.

Kontakt:

Agentúra pre rozvoj vidieka

Akademická 4, 949 01 Nitra

Tel./fax: 037/ 733 64 02

E-mail: arvi@arvi.sk

www.arvi.sk

NARMSP - Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania - vznikla spoločnou iniciatívou programu Európskej únie PHARE a vlády SR. Hlavným cieľom agentúry je iniciovať rozvoj a rast existujúcich a novozaložených malých a stredných podnikov. Agentúra zabezpečuje koordináciu všetkých aktivít na podporu malého a stredného podnikania v SR, vrátane finančných na medzinárodnej, národnej a lokálnej úrovni.

Kontakt:

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania Miletičova 23, 821 09
Bratislava 2, Slovenská republika
tel.: +421 2 502 44 500
fax: +421 2 502 44 501
e-mail: agency@nadsme.sk

Podnikateľské inovačné centrá /BIC/ a Regionálne poradenské a informačné centra /RPIC/

Podporujú hospodársky rozvoj na regionálnej úrovni prostredníctvom rozvoja malého a stredného podnikania. Ich dominantnou úlohou je poskytovať komplexné služby pre sektor malých a stredných podnikateľov v jednotlivých regiónoch Slovenska, v prípade BIC sa aktivity sústreďujú predovšetkým na podporu podnikateľov s inovatívnym zameraním.

V súčasnosti sieť BIC pozostáva z BIC v Bratislave, Prievidzi, Spišskej Novej Vsi, Košiciach a Banskej Bystrici. Štruktúru RPIC tvorí 12 centier rovnomerne rozmiestnených po celom území Slovenska. Činnosť týchto inštitúcií je koordinovaná Národnou agentúrou pre podporu malého a stredného podnikania.

Kontakt: BIC KOŠICE

Floriánska 19, 040 01 Košice 12, Ing. Andrea Hrabovská
tel.: +421-55-625 21 60
fax: +421-55-685 40 53
e-mail: bicke@bicke.sk, www.bicke.sk

SARIO - Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu je akciová spoločnosť, poskytujúca komplexné poradenské a investorské služby. Jej hlavnou úlohou je podporovať vstup zahraničného kapitálu na Slovensko a vytvárať v zahraničí pozitívny obraz o Slovensku ako krajiny s atraktívnym investičným prostredím.

Kontakt:

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
Trnavská cesta 100
821 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel: +421 2 58 260 100, 101
Fax: +421 2 58 260 109
E-mail: sario@sario.sk, invest@sario.sk, trade@sario.sk

SOPK - Slovenská obchodná a priemyselná komora bola zriadená zákonom SNR č. 9/192 Zb. ako verejnoprávna inštitúcia. Členmi komory sú právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť okrem odvetvia poľnohospodárstva a potravinárstva. SOPK zastupuje a koordinuje spoločné záujmy svojich členov v podnikateľskej činnosti v tuzemsku i zahraničí, poskytuje im služby. Na Slovensku funguje sieť regionálnych komôr.

Kontakt:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Košice Žižkova 6, 040 01 Košice, č.tel.: 055/6220633, č.faxu: 055/6220045,
email: sopkrkke@sopk.sk

OBEO - Obchodno-ekonomické oddelenia pri zastupiteľských úradoch SR v zahraničí. Obchodní radcovia napomáhajú pri nadväzovaní kontaktov a obchodných stykov, získavajú pre firmy zo SR cenné informácie o trhu v danom teritóriu, prípadne informujú miestne podnikateľské kruhy o investičných a obchodných príležitostiach na Slovensku. Taktiež sa zapájajú aktívne do rôznych propagačných akcií a výstav. Informácie a kontakty na konkrétne OBEO možno získať na Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mierová 19, 827 15 Bratislava 212

Fax: 02 / 4333 7827

Ústredňa: 4854 1111 alebo:

global.marketing@sario.sk

Na Slovensku sú podporné programy v oblasti rozvoja cestovného ruchu, podpory podnikania, v správe úradov práce, Ministerstvo hospodárstva a ďalšie inštitúcie.

Podporné programy úradov práce

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR prostredníctvom krajských a obvodných úradov práce zabezpečuje politiku trhu práce v SR uplatňovaním vhodných nástrojov hospodárskej a sociálnej politiky.

Zdrojom financovania politiky trhu práce:

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Špitálska ulica č. 8, 812 67, Bratislava

Organizácie ministerstva

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zriaďuje a koordinuje:

- [Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny](#)
- [Národný inšpektorát práce](#)
- [Inštitút pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zdravotným postihnutím](#)
- [Implementačná agentúra pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia](#)
- [Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých Levoča](#)
- [Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže](#)
- [Inštitút pre výskum práce a rodiny](#)
- [Centrum vzdelávania MPSVR SR](#)

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vykonáva akcionárske práva v spoločnosti:

- [Technická inšpekcia, a.s.](#) - akciová spoločnosť so 100 % majetkovou účasťou štátu

Finančné prostriedky v ňom sa rozdeľujú na pasívnu politiku trhu práce (podpora v nezamestnanosti) a na aktívnu politiku trhu práce, ktorá vychádza z koncepcie rozvoja každého regiónu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v rámci dotačného programu Obnovme si svoj dom. A to: Modernizácia a komplexná rekonštrukcia národných kultúrnych pamiatok s prioritou ochrany a obnovy.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Nám. SNP č. 33

813 31 Bratislava - Staré Mesto

Slovenská republika

Tel.: +421 2 20482 111

Fax: +421 2 20482 271

Webová stránka: www.mksr.sk, E-mail: mksr@culture.gov.sk

Podmienky poskytnutia štátnej pomoci

Štátna pomoc sa poskytuje vo forme dotácie na realizáciu projektu, bližšie informácie o štátnom programe nájdete na webovskej stránke

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Námestie slobody č. 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava, Slovenská republika

Tel.: 02 5949 4111, info@mindop.sk

Štátny fond rozvoja bývania 2017

Štátny fond rozvoja bývania (ŠFRB) poskytuje: v účeloch obstaranie nájomného bytu, obnova bytovej budovy a výstavba, dostavba alebo obnova zariadenia sociálnych služieb.

a) Úvery na výstavbu nájomných bytov

b) Úvery na obnovu bytovej budovy

c) Úvery na výstavbu, dostavbu alebo obnovu zariadení sociálnych služieb

d) Úvery pre fyzické osoby

Lamačská cesta 8, 833 04 Bratislava 37, e-mail: info@sfrb.sk

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky,

Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava

Tel.: +421 2 5956 1111

Environmentálny fond

Martinská 49, 82105 Bratislava, GPS: 48°08'35.8"N 17°09'45.7"E

Korešpondenčná adresa:

Environmentálny fond

P. O. Box 16, Martinská 49, 820 15 Bratislava 215

Podateľňa: (č. dverí 202a, E-mail: podatelna@envirofond.sk)

Gestorským rezortom je MZP SR a je charakterizovaný ako proces aktivít prispievajúcich ku skrášleniu a zlepšeniu prostredia na dedinách.

Viac o programe na stránke:

Program obnovy dediny

www.obnovadediny.sk

Kontaktné pracoviská poradcov SAŽP pre kraje_Košický kraj, Prešovský kraj

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

SAŽP - Centrum plánovania prírodných a energetických zdrojov,

Sabinovská 3, 080 01 Prešov, fax: 051/74 80 118

Ing.arch. Jozef Macko, jozef.macko@sazp.sk, tel.: 051/74 80 122, 0907 850 100

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Stromová 1, 813 30 Bratislava, Telefón: +421 2/59 374 111

Mediálny servis:

S občianskymi otázkami sa môžete obrátiť na všeobecné telefónne číslo MŠVVaŠR: 02/59 374 111 alebo na Pracovisko pre komunikáciu s verejnosťou: 02/59 374 253.

Otázky posielajte na e-mail: tlacms@minedu.sk.

11.3. Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020

STRATÉGIA PRÍNOSU INTEGROVANÉHO REGIONÁLNEHO OPERAČNÉHO PROGRAMU PRE STRATÉGIU ÚNIE NA ZABEZPEČENIE INTELIGENTNÉHO, UDRŽATEĽNÉHO A INKLUZÍVNEHO RASTU A DOSIAHNUTIE HOSPODÁRSKEJ, SOCIÁLNEJ A ÚZEMNEJ SÚDRŽNOSTI

Jeho globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.

Stratégia podpory IROP zohľadňuje stratégiu Európa 2020 a prispieva k plneniu jej priorít, najmä k udržateľnému a inkluzívnemu rastu a reflektujúc potreby a výzvy konkrétnych regiónov smeruje k:

- rozvoju vybraných oblastí/komponentov podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území a
- rozvoju/posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej a subregionálnej úrovni ako predpokladu znižovania prehlbovania medzi a vnútroregionálnych rozdielov, prostredníctvom zabezpečenia
- efektívneho a udržateľného poskytovania verejných statkov a služieb zabezpečovaných z miestnej a regionálnej úrovne a
- efektívneho využitia vnútorných zdrojov regiónov s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov.

Stratégia IROP spočíva v kombinácii a synergickom prepojení vhodne zvolených intervencií regionálneho a miestneho charakteru a intervencií národného charakteru ako prostriedku posilnenia kvality života a regionálnej konkurencieschopnosti, s dopadom na vyvážený územný rozvoj.

Vnútna stratégia IROP je založená na koncepte rozvoja regionálnej konkurencieschopnosti, kľúčových výziev a príležitostí komplementárnou podporou štyroch faktorov konkurencieschopnosti regiónov SR zahrnutých v IROP: infraštruktúra, dostupné a efektívne verejné služby, podpora podnikania a tvorby pracovných miest, miestne komunity na vidieku a v mestách. Všetky tieto oblasti podpory napomôžu riešeniu regionálnych rozdielov, avšak RIUS - implementačný nástroj IROP identifikuje ich rozsah v danom území.

Opatrenia na riešenie v rámci IROP:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Kultúrny a kreatívny sektor (KKS) má ako katalyzátor inovácií značný potenciál pre riešenie tvorby hospodárskeho rastu a ako sektor má významný podiel na zamestnanosti.

- Podpora budovania podnikateľského ducha a zručností študentov, absolventov a talentov v KKS s cieľom samozamestnateľnosti, či zakladania vlastných podnikov
- Podpora kreatívnej a experimentálnej tvorby, špecifické poradenstvo v oblasti netechnologických inovácií a podnikania, sieťovanie, medzinárodná spolupráca
- Vytváranie podmienok pre rozvoj KKS z hľadiska priestorových a technických podmienok, budovanie priestorov na stretávanie a experimentovanie, na kultúrnu a kreatívnu produkciu a spotrebu vrátane obnovy historických objektov
- Budovanie partnerstiev a organizačnej kultúry medzi verejným a súkromným sektorom v KKS
- Umožnenie prístupu k financovaniu pre rozvoj talentov, organizácií a podnikov KKS
- Budovanie povedomia o KKS (prezentácie, kampane, konferencie, semináre, kultúrne politiky).

Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie „Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov“.

„Realizácia opatrení zameraných na zvyšovanie energetickej efektívnosti bytových domov a verejných budov“.

„Zvyšovanie energetickej efektívnosti cestou zlepšenia energetickej hospodárnosti bytových domov a verejných budov bude zároveň viesť k zníženiu dopytu po energii a prispievať tak k zvýšeniu bezpečnosti dodávok energie“.

Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie.

Východné Slovensko

Región s krajskými mestami Košice a Prešov dopĺňajú ťažiskové osídlenia druhej úrovne Michalovce – Vranov nad Topľou – Humenné a Poprad – Spišská Nová Ves. Blízkosť krajských miest, ktoré sú 2. a 3. najväčšie na Slovensku generuje významné väzby medzi nimi.

Hlavnými problémami sú izolovane fungujúce systémy verejnej dopravy, nedostatočná koordinovanosť a nadväznosť jednotlivých dopravných systémov, chýbajúci centrálny dispečing, ktorý by riadil jednotlivé dopravné systémy ako jeden celok, málo atraktívna železničná doprava v porovnaní s prímestskou autobusovou dopravou, zlý stav vozidiel a koľajových tratí MHD a údržby vo všeobecnosti a nevyhovujúci stavebný a prevádzkový stav na prestupných miestach a zastávkach. V Prešove navyše priemerný vek autobusov dosahuje 10 rokov.

Okruhy plánovaných aktivít:

- plán dopravnej obsluhy (KSK+PSK) – komplementarita s OPII: nevyhnutný strategický dokument na podporu projektov
- generel dopravy (KSK+PSK) – komplementarita s OPII: nevyhnutný strategický dokument na podporu projektov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- zriadenie dynamickej preferencie VOD na križovatkách a priechodoch riadených svetelnou signalizáciou (Košice) – komplementarita s OPII: nákup nových električiek a trolejbusov v Košiciach
- modernizácia zastávok verejnej osobnej dopravy (KSK, PSK, Košice) – komplementarita s OPII: nákup nových trolejbusov v Košiciach
- dispečerský systém + tarifno-informačné zabezpečenie IDS – komplementarita s OPII: terminály integrovanej osobnej dopravy (so zásahom do železničnej infraštruktúry)
- prestupné terminály a P+R v rámci IDS
- obnova vozidlového parku autobusov (Prešov)

Ľudský potenciál KSK tvoria študenti a absolventi vysokých a stredných škôl v kraji, ktoré sa venujú kreatívnym odborom ako architektúra, dizajn, filmová tvorba a multimédiá. V kombinácii s rozvinutým priemyslom, prítomnosťou veľkých hráčov a možnosťou medzinárodnej spolupráce vzniká priestor pre tvorbu komplexne zameraných opatrení.

Regionálna zamestnanosť v KKS

Podiel zamestnanosti v KKS na celkovej zamestnanosti dosahuje v priemere za roky 2009 – 2011 nasledujúce hodnoty v jednotlivých krajoch: BSK 14,69%, TTSK 11,97%, TSK 15,2%, NSK 14,02%, ZSK 15,9%, BBSK 17,92% , PSK 13,5% a KSK 17,69%.

Hlavné výzvy na miestnej úrovni:

A. Zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti

- zvýšiť konkurencieschopnosť vidieckych oblastí, najmä zaostávajúcich, v porovnaní s urbanizovaným priestorom,
- zvýšiť podiel produktívneho obyvateľstva a nízky počet samostatne zárobkovo činných osôb,
- zlepšiť podporu živnostníkov a samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR), mikro a malých podnikov najmä v poľnohospodárskom sektore,
- zlepšiť kvalifikáciu a prax pracovnej sily (vyšší podiel ľudí so základným alebo nižším stredným vzdelaním, nízky podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva na vidieku),
- znížiť vysokú mieru nezamestnanosti, hlavne dlhodobej a mladých ľudí na vidieku, čím sa zvyšuje riziko chudoby,
- eliminovať dôsledky vnútornej migrácie (odliv najmä mladých ľudí zo zaostalejších regiónov alebo prílev obyvateľov do obcí v zázemí väčších miest v rámci suburbanizácie),
- rozšíriť príležitosti na vznik miestnych trhov a tvorbu krátkych miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov (napr. potravinových výrobkov a služieb),
- rozvíjať potenciál miestnych ekonomík a zlepšiť zavádzanie inovácií na miestnej úrovni,
- zlepšiť využívanie zdrojov vo vidieckych oblastiach, napr. prírodno-kultúrneho dedičstva a jedinečných hodnôt územia.

B. Zvýšenie kvality života

zlepšiť sociálnu a technickú infraštruktúra,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- zvýšiť atraktivitu územia pre obyvateľov a zlepšiť možnosti alternatívneho trávenia voľného času,
- zvýšiť povedomie o hodnotách kultúrneho dedičstva a o ochrane prírodných zdrojov,
- zvýšiť odolnosť a ochranu voči živelným katastrofám,
- zlepšiť zavádzanie nových progresívnych (zelených) technológií a inovácií,
- zvýšiť podporu sociálnej inklúzie, zmiernenia chudoby vrátane separovaných a segregovaných MRK a podporu hospodárskeho rastu.

C. Zlepšenie infraštruktúry miestnych služieb

- zvýšiť efektívnosť, kvalitu a rôznorodosť miestnych služieb,
- zvýšiť mieru zapojenia miestnych partnerov do prípravy a implementácie projektov a znížiť dominanciu podpory subjektov verejného sektora.

Akčný plán nastavenia a plnenia výsledkových ukazovateľov pre špecifický cieľ 1.1 „Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy“

Proces výberu ciest bude prebiehať na úrovni Rady Partnerstva pre RIUS pri dodržaní princípu výberu operácií nadefinovaných v IROP a v RIUS.

Akčný plán nastavenia a plnenia výsledkových ukazovateľov pre špecifický cieľ 1.2.2 „Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb“.

Spôsob výpočtu cieľovej hodnoty:

- cieľová hodnota ukazovateľa k roku 2023 bude stanovená na základe kvalifikovaného (expertného) odhadu MDVRR SR a VÚD, 225

Verzia 1.3, 12. 12. 2014

- pri stanovení cieľovej hodnoty ukazovateľa je potrebné zohľadniť, aby táto okrem reálnosti (dosiahnuteľnosti) vyjadrovala aj dostatočnú mieru ambicióznosti zohľadňujúcu opatrenia, ktoré sa v rámci OP plánujú prijať za účelom zabezpečenia širokej informovanosti,
- pri výpočte cieľovej hodnoty predpokladáme zachovanie rovnakej metodiky výberu, administrácie, vyhodnocovania a použitia rovnakých alebo podobných softvérových nástrojov aké budú použité pri definovaní východiskovej hodnoty.

Akčný plán nastavenia a plnenia výsledkových ukazovateľov pre špecifický cieľ 2.1.1 „Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni“

Spôsob výpočtu cieľovej hodnoty

- cieľová hodnota pre rok 2023 bude vychádzať z prognózy vývoja obyvateľstva SR (pre relevantnú vekovú štruktúru)
- počet detí, ktorým je poskytovaná služba starostlivosti, bude stanovený na základe kvalifikovaného odhadu, pri zohľadnení očakávanej absorpčnej schopnosti v RIÚS.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Akčný plán kvantifikácie východiskovej a cieľovej hodnoty výsledkového ukazovateľa pre špecifický cieľ 2.1.2. „Počet iných zdravotníckych pracovníkov primárneho kontaktu na jedno kontaktné miesto“

Spôsob výpočtu cieľovej hodnoty

Na základe analýzy MZ SR, ktorá bola následne konzultovaná so všetkými samosprávnymi krajinami a zohľadňujúc prirodzenú koncentráciu lekárov primárneho kontaktu v mikroregiónoch (mestá, väčšie obce) bol stanovený predpokladaný počet 134 kontaktných miest integrovaných centier zdravotnej starostlivosti (ICZS), ktoré môžu byť etablované v jednotlivých samosprávnych krajinách.

Na základe analýzy bude kvantifikovaná súčasná koncentrácia iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu v stanovených 134 kontaktných miestach a bude stanovený kapacitný odhad navýšenia počtu iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu v každom mikroregióne.

Pre kvantifikáciu počtu zvyšných iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu mimo ICZS na jedno kontaktné miesto bude použitý nasledovný postup:

1) Predpoklad, že priemerný počet iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu na jedno kontaktné miesto bude na úrovni vypočítaného východiskového stavu.

2) Predpoklad, že každý iných zdravotnícky pracovník prvého kontaktu mimo ICZS bude pôsobiť v samostatnom kontaktnom mieste, t.j. $FTE/CP=1,00$

Na základe predpokladu 1) sa vypočíta konečná hodnota počtu FTE na jedno kontaktné miesto všetkých iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu na základe váženého priemeru - podielu jednotlivých iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu z celkového počtu všetkých iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu.

Na základe predpokladu 2) sa vypočíta konečná hodnota počtu FTE na jedno kontaktné miesto všetkých iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu na základe váženého priemeru - podielu jednotlivých iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu z celkového počtu všetkých iných zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu.

Výsledná cieľová hodnota ukazovateľa bude stanovená ako jednoduchý priemer oboch získaných hodnôt.

Akčný plán nastavenia a plnenia výsledkových ukazovateľov pre špecifický cieľ 2.2.2. „Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl“

Spôsob výpočtu cieľovej hodnoty

- za základ pri výpočte cieľovej hodnoty bude slúžiť medziročné porovnanie priemernej úspešnosti v teste prírodovednej gramotnosti vo vybranom ročníku 2. stupňa ZŠ

- pri výpočte cieľovej hodnoty predpokladáme zachovanie rovnakej metodiky výberu, administrácie a vyhodnocovania testu a použitia rovnakých alebo podobných softvérových nástrojov aké budú použité pri definovaní východiskovej hodnoty

Aby mohli byť porovnávané iné vzorky žiakov s časovým odstupom niekoľkých rokov, v testovacích nástrojoch bude využívaný prekryvový súbor úloh (tzv. kotviace položky), na základe ktorých bude možné porovnať úspešnosť žiakov z rôznych súborov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Pri výpočte odhadu cieľovej hodnoty budú zohľadnené nasledovné externé faktory ovplyvňujúce výsledok testovania. 232

Verzia 1.3, 12. 12. 2014

- sociálna a ekonomická situácia žiakov,
- regionálne rozdiely,
- vplyv miery nezamestnanosti v regióne
- vplyv školy na výchovu žiakov a ich vzdelávanie.

Akčný plán identifikácie východiskovej a cieľovej hodnoty výsledkového ukazovateľa „Celková zamestnanosť v kultúrnom a kreatívnom priemysle“

STANOVENIE VÝSLEDKOVÉHO INDIKÁTORA “Celková zamestnanosť v kultúrnom a kreatívnom priemysle”

Bude ju tvoriť „Celková zamestnanosť v kultúrnom a kreatívnom sektore 97— a— Celková zamestnanosť v kreatívnych profesiách 98—.

Akčný plán nastavenia a plnenia výsledkových ukazovateľov pre špecifický cieľ 5.1.1. „Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií “

V súvislosti s podporou podnikania, ktorá je relevantná pre obidva fondy, sú oprávnené:

Z EPFRV (PRV) v súvislosti s príslušnými oblasťami:

o v súvislosti s investíciami do poľnohospodárskych podnikov – FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe,

o v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby – FO a PO podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby,

o v oblasti podpory vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky – Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach, o v súvislosti s investíciami do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností – FO a PO podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe, FO a PO (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

súkromných vlastníkov a ich združení;

obcí a ich združení;

cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním,

a FO a PO (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry), za podmienky, že pochádza min. 30% tržieb/príjmov prijímateľa z vlastnej poľnohospodárskej, lesníckej alebo akvakultúrnej činnosti,

o v oblasti podpory investícií do lesných technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a uvádzania na trh FO a PO (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:

súkromných vlastníkov a ich združení;

obcí a ich združení;

cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.

a FO a PO (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným v predchádzajúcom bode.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Akčný plán nastavenia a plnenia výsledkového ukazovateľa pre špecifický cieľ 6.2 „Zabezpečenie publicity, informovania a podpory prijímateľov v procese implementácie“

Cieľová hodnota ukazovateľa k roku 2023 bude následne stanovená na základe kvalifikovaného (expertného) odhadu tak, aby okrem reálnosti (dosiahnuteľnosti) vyjadrovala aj dostatočnú mieru ambicióznosti zohľadňujúcu opatrenia, ktoré sa v rámci OP plánujú prijať za účelom zabezpečenia širokej informovanosti.

11.4. Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020

Politika rozvoja vidieka EÚ sa neustále vyvíja s cieľom reagovať na nové výzvy vo vidieckych oblastiach. Proces najnovšej reformy, ktorá je súčasťou širšieho prepracovania spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ (SPP), sa ukončil v decembri 2013 schválením základných legislatívnych aktov na roky 2014 – 2020.

V súlade so stratégiou Európa 2020 a celkovými cieľmi politiky SPP možno v oblasti politiky rozvoja vidieka na obdobie rokov 2014 – 2020 určiť tieto tri dlhodobé strategické ciele:

- podporovať konkurencieschopnosť poľnohospodárstva,
- zabezpečovať udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a opatrenia v oblasti klímy a
- dosiahnuť vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komún vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest.

Reforma z roku 2013 Deutsch (de) English (en) français (fr) zachováva mnohé z hlavných charakteristík politiky rozvoja vidieka z predchádzajúceho plánovacieho obdobia (2007 – 2013). Podobne ako v minulosti, aj v tomto období sa politika bude vykonávať prostredníctvom sedemročných národných a/alebo regionálnych programov rozvoja vidieka.

Celkovo však reforma z roku 2013 prináša tieto zmeny:

- zlepšenie strategického prístupu k tvorbe programov rozvoja vidieka, posilnenie obsahu opatrení v oblasti rozvoja vidieka,
- zjednodušenie pravidiel, resp. ak je to možné, zníženie súvisiacej administratívnej záťaže a
- užšie prepojenie politiky rozvoja vidieka s inými európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi.

Členské štáty budú musieť vypracovať svoje programy rozvoja vidieka na základe minimálne štyroch zo šiestich spoločných priorít EÚ:

- podporovať prenos znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vidieckych oblastiach,
- zvyšovať životaschopnosť a konkurencieschopnosť všetkých typov poľnohospodárstva a propagovať inovačné poľnohospodárske technológie a udržateľné lesné hospodárstvo,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

- podporovať organizáciu potravinového reťazca, dobré životné podmienky zvierat a riadenie rizík v poľnohospodárstve,
- obnovovať, zachovávať a posilňovať ekosystémy súvisiace s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom,
- propagovať efektívne využívanie zdrojov a podporovať prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmenám klímy v sektoroch poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva,
- podporovať sociálne začlenenie, znižovanie chudoby a hospodársky rozvoj vo vidieckych oblastiach.

V rámci každej priority sú ďalej uvedené podrobnejšie oblasti intervencie („oblasti zamerania“). Členské štáty si v rámci svojich programov rozvoja vidieka vytýčia kvantitatívne ciele v týchto oblastiach zamerania na základe analýzy potrieb územia, na ktoré sa vzťahuje program rozvoja vidieka. Potom stanovia, pomocou akých opatrení tieto ciele dosiahnu a koľko finančných prostriedkov jednotlivým opatreniam pridelia.

Finančné prostriedky sa čerpajú čiastočne z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a čiastočne z vnútroštátnych/regionálnych či súkromných zdrojov.

11.5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022

Časť 2: Strategická časť

2.1. Vízia a misia Košického samosprávneho kraja

Slogan: Inšpirovať a spájať!

V súčasnosti žijeme v období globalizácie. Tento celosvetový trend narastania medzinárodného prepojenia vo všetkých oblastiach (ekonomika, politika, kultúra, komunikácia, životné prostredie, atď.) priniesol v posledných desaťročiach okrem výhod, ako napríklad slobodný pohyb financií, tovarov a osôb, zóny voľného obchodu, aj nevýhody, ako stieranie lokálnych tradícií, redukciu niektorých regionálnych priemyselných a poľnohospodárskych odvetví v dôsledku narastajúceho konkurenčného boja, extrémny dôraz na rast konkurencieschopnosti a nutnosť presadzovania individuálnych záujmov bez ohľadu na ich dopady na lokálnu ekonomiku.

Je treba si uvedomiť, že výhody globalizácie sa najviac prejavujú v rozvinutých regiónoch, teda tam, kde je vysoká kúpna sila a rozvinutá a intenzívna doprava. V podmienkach menej rozvinutých regiónov, s nízkou kúpnou silou a s nedostatočne vybudovanou dopravnou infraštruktúrou, môže globalizácia spôsobovať prehlbovanie medziregionálnych rozdielov. A zrejme preto dnes existujú dve Slovenská, rozvíjajúci sa západ a zaostávajúci východ.

Preto v súčasnosti nevidíme inú cestu, ako cestu zmeny od doterajšieho trpného a pasívneho prístupu k negatívnym dôsledkom celosvetových globalizačných trendov smerom k iniciovaniu aktívnejšieho postupu smerujúceho k podpore vnútorného rozvoja regiónu a našich domácich lokálnych ekonomík s cieľom udržať čo najdlhšie finančné zdroje vo vnútri danej lokálnej ekonomiky. Z tohto uhla pohľadu nie je ani tak dôležitý aký objem finančných zdrojov bude vo vnútri lokálnej ekonomiky, ale

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

rozhodujúce bude, ako dlho tam ostanú, koľkokrát sa dokážu otočiť (regionálny multiplikátor). Čo je treba pre to urobiť?

Je treba zmeniť náš doterajší prístup. Je treba prestať prenášať zodpovednosť za riešenie našej nepriaznivej situácie na iných a očakávať, že iní budú riešiť naše problémy. Je treba si uvedomiť, že ak si naše problémy nevyriešime sami, vyriešené s veľkou mierou pravdepodobnosti nebudú. V tržnom hospodárstve sa človek jednoducho musí dokázať postarať sám o seba. Také sú pravidlá hry. V záujme zmeny nášho doterajšieho prístupu je preto treba začať hľadať vlastné tvorivé riešenia a možnosti cestou mobilizácie a skvalitňovania ľudského a sociálneho kapitálu vo vnútri Košického kraja, vzájomnou spoluprácou akademickej, podnikateľskej a verejnej obce a hľadaním našich vlastných lídrov pre riešenie našich problémov. To je možné dosiahnuť spájaním všetkých, ktorí nám pri riešení našich problémov môžu a chcú pomôcť. Inými slovami je treba mobilizovať sociálny a ľudský kapitál Košického kraja formou spájania (združovania) a tvorby sociálnych partnerstiev, spolupracujúcich sietí a zapájaním širšej verejnosti do riešenia celospoločenských problémov. Spolupráca by tak mala zahŕňať celú oblasť sociálnej štruktúry spoločnosti od rodín a komunít, cez neziskové organizácie až po kooperáciu podnikov a inštitúcií v kláštoroch a výrobných sieťach.

Víziou Košického samosprávneho kraja je vzájomná spolupráca jednotlivých aktérov z akademickej, podnikateľskej a verejnej obce s cieľom mobilizácie sociálneho kapitálu obyvateľov Košického kraja pri hľadaní riešení aktuálnych problémov v oblasti regionálneho rozvoja.

Medzi najzávažnejší a najzložitejší problém v oblasti regionálneho rozvoja v Košickom kraji patrí postupná sociálna degradácia stále väčšej časti obyvateľov a z toho vyplývajúca nezamestnanosť, nízke mzdy a chudoba. Dopyt po pracovnej sile sa vo väčšine tradičných odvetví priemyslu a služieb postupne znižuje. Konkurenčný tlak na globálnych trhoch výrazne zvyšuje tlak na rast produktivity práce, čo následne vedie k rušeniu „nepotrebných“ pracovných miest a nárastu nezamestnanosti. Preto bez zmeny doterajšej hospodárskej politiky nie je reálne predpokladať, že sa zamestnanosť ešte niekedy podarí udržateľným spôsobom dostať aspoň na predkrízovú úroveň pred rokom 2008. Podľa štatistík slovenská ekonomika z hľadiska jej základnej funkcie, „zabezpečovania pracovných príležitostí“ pre obyvateľov, patrí v tejto oblasti dlhodobo medzi najslabšie nielen v Európskej únii ale aj v OECD.

Z týchto skutočností vyplýva základné poslanie (misia) Košického samosprávneho kraja: intenzívna podpora tvorby nových pracovných miest a iniciatív vedúcich k rastu miezd cestou budovania regionálnej identity v Košickom kraji.

2.3. Výber a popis strategických cieľov

Strategické ciele boli vybrané a popísané v troch základných oblastiach rozvoja, hospodárskej, sociálnej a environmentálnej.

2.3.1. Výber strategických cieľov v hospodárskej oblasti

Nezamestnanosť, ako priamy dôsledok trhového hospodárstva, vyjadruje neschopnosť hospodárstva využívať všetku pracovnú silu, ktorú má k dispozícii. V dôsledku toho, sa časť pracovnej sily ocitá permanentne (už po niekoľko generácií), mimo trhu práce. Bežné postupy na riešenie nezamestnanosti, ktoré boli možno účinné do 80-tych rokov minulého storočia, dnes už neprinesú očakávané výsledky z pragmatického dôvodu, pre vysoký počet trvalo nezamestnaných v Košickom kraji.

Absolútnu nezamestnanosť, teda situáciu, keď je na trhu práce nedostatok ponuky

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

voľných pracovných miest a prebytok dopytu, teda čakaťov na prácu, je možné riešiť len pokusom o vyrovnanie úrovne dopytu a ponuky na trhu práce, teda náhradou nedostatku disponibilných pracovných miest tvorbou nových pracovných miest.

Tento základný cieľ sa pokúsime dosiahnuť pomocou troch strategických cieľov:
Strategický cieľ č.1. Posilňovanie regionálnej identity zastavením vytlačania pracovnej

sily z trhu práce

Špecifický cieľ č.1.1 Tvorba nových pracovných miest v IT sektore

Špecifický cieľ č.1.2 Tvorba nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky

Špecifický cieľ č.1.3 Tvorba nových pracovných miest v oblasti kreatívneho priemyslu

Špecifický cieľ č.1.4 Tvorba nových pracovných miest v oblasti logistického priemyslu

Špecifický cieľ č.1.5 Tvorba nových pracovných miest v oblasti cestovného ruchu

Strategický cieľ č.2 Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja vidieka

Špecifický cieľ 2.1. Tvorba nových pracovných miest podporou vzniku miestnych distribučných a spracovateľských sietí

Strategický cieľ č.3 Posilňovanie regionálnej identity hľadaním alternatív k trhu práce pre pracovnú silu, ktorá bola z trhu práce vytlačená

Špecifický cieľ 3.1 Podpora rozvoja komunitného spôsobu života

11.6 Program odpadového hospodárstva SR na roky 2016 – 2020

Ciele odpadového hospodárstva do roku 2020

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2020 je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie. Pre dosiahnutie stanovených cieľov bude nevyhnuté zásadnejšie presadzovanie a dodržiavanie záväznej hierarchie odpadového hospodárstva za účelom zvýšenia recyklácie odpadov predovšetkým pre oblasť komunálnych odpadov a stavebných odpadov a odpadov z demolácií v súlade s požiadavkami rámcovej smernice o odpade. V odpadovom hospodárstve je potrebné naďalej uplatňovať princípy blízkosti, sebestačnosti a pri vybraných prúdoch odpadov aj rozšírenú zodpovednosť výrobcov pre nové prúdy odpadov, okrem všeobecne zavedeného princípu „znečisťovateľ platí“. Pri budovaní infraštruktúry odpadového hospodárstva je potrebné uplatňovať požiadavku najlepších dostupných techník (BAT) alebo najlepších environmentálnych postupov (BEP). Strategickým cieľom odpadového hospodárstva SR zostáva pre obdobie rokov 2016 až 2020 zásadné odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním obzvlášť pre komunálne odpady.

Opatrenia na dosiahnutie hlavného cieľa odpadového hospodárstva

O1. Implementovať do praxe princíp rozšírenej zodpovednosti výrobcov pre nasledovné vyhradené výrobky: elektrozariadenia, batérie a akumulátory, obaly, vozidlá, pneumatiky a neobalové výrobky,

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

O2. zvýšiť úroveň triedeného zberu pre recyklovateľné druhy komunálnych odpadov, najmä pre papier a lepenku, sklo, plasty, kovy a biologicky rozložiteľné komunálne odpady tak, aby boli splnené ciele pre triedený zber komunálnych odpadov uvedené v tabuľke 4-1,

O3. zvýšiť recykláciu stavebných odpadov a odpadov z demolácií vrátane činnosti spätného zasypávania tak, aby bol splnený cieľ recyklácie uvedený v časti 4.1.9,

O4. v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky zaviesť podporu používania materiálov získaných z recyklovaných odpadov na výrobu výrobkov a zlepšenie trhových podmienok pre takéto materiály,

O5. podporovať financovanie projektov na opätovné používanie a prípravu opätovného používania v komunálnej sfére, napr. tzv. „centrá opätovného používania“,

O6. zlepšenie stavu informovanosti obyvateľov a všetkých subjektov pôsobiacich v odpadovom hospodárstve o nevyhnutnosti a možnostiach zberu, opätovného používania a recyklácie odpadov, ako aj používania výrobkov, ktoré sú vyrobené recykláciou zavedením účinných a všeobecne prístupných

informačných systémov a vedením lokálnych a národných informačných kampaní,

O7. zvýšenie kontrolnej činnosti všetkých orgánov štátneho dozoru odpadového hospodárstva a obcí za účelom dodržiavania právnych predpisov upravujúcich oblasť odpadového hospodárstva.

ZÁVER:

V súčasnosti v Slovenskej republike prebieha proces programovacieho obdobia na roky 2014 – 2020. Pre tieto zámery bolo potrebné zmapovať problémy, východiská a vytýčiť socio-ekonomické a enviromentálne rozvojové ciele a priority SR.

Nástrojom pre naplnenie týchto náročných úloh je Národný strategický referenčný rámec SR.

Tento dokument bol vypracovaný v súčinnosti s:

- Národným strategickým referenčným rámcom Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020,
- Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020,
- Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022,
- Integrovaným regionálnym operačným program 2014 – 2020,
- SPOLOCNÝM ÚZEMNÝM PLÁNOM OBCÍ KRÁSNOVCE, LASTOMÍR, SLIEPKOVCE, ŠAMUDOVCE:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce ako základný rámec pre budúce programovacie obdobie na roky 2014 - 2020 s dopadom do roku 2022, v oblasti znižovania disparít prezentované v EÚ.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja tak, aby sa obec v rámci Košického kraja a SR pri začleňovaní do štruktúr EÚ stala plnohodnotnou.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce je vlastníctvom obce Šamudovce.

Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku alebo jeho častí alebo iné zneužitie má za následok trestnoprávnu zodpovednosť!

Autorské práva a systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa projektu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šamudovce na roky 2014 – 2020 je dielom Ing. Ján Ondarišin a kolektív.

Spracovatelia:

- Ing. Ján Ondarišin a kolektív
- starosta obce Šamudovce Emil Ircha
- obecné zastupiteľstvo obce a obyvatelia obce Šamudovce